

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a
13-300 Biała Podlaska
tel. 83 341 64 52
regionalia@mbp.org.pl

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXXV

Listopad-Grudzień 2016

Nr 11-12

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA - 08-100 SIEDLCE - PIŁSUSKIEGO 62

TEL. 25 644-21-95; FAX 25 644-87-44

WYDAWNICTWO DIECEZJI SIEDLECKIEJ "UNITAS"

08-110 SIEDLCE; UL. SZKOLNA 22

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXXV

Listopad-Grudzień 2016

Nr 11-12

EPISKOPAT POLSKI

**UCHWAŁA NR 24/370/2015
BISKUPÓW DIECEZJALNYCH
Z DNIA 7 PAŹDZIERNIKA 2015 R.
W SPRAWIE UDZIELENIA DYSPENSY
OD OBOWIĄZKU ZACHOWANIA
WSTRZEMIEŻLIWOŚCI OD POKARMÓW MIĘSNYCH**

Biskupi diecezjalni obecni na 370. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski, które odbyło się w Warszawie w dniach 6-7 października 2015 r., na podstawie kan. 87 § 1 Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r. w związku z art. 9 Statutu KEP, podjęli decyzję o udzieleniu dyspensy od obowiązku zachowania wstrzemięźliwości od pokarmów mięsnych w piątek 11 listopada 2016 r.

Decyzja wchodzi w życie z dniem podjęcia.

† Stanisław Gądecki
Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

† Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny KEP

KOMUNIKAT PREZYDIUM KEP W SPRAWIE DNIA SOLIDARNOŚCI Z KOŚCIOŁEM PRZEŚLADOWANYM

W drugą niedzielę listopada (13 XI 2016 r.) obchodzimy już po raz ósmy w Polsce Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym.

Dzięki dobrej woli Księży Biskupów, Kapłanów i wszystkich, którzy corocznie włączają się w organizację tego dnia, objęto do tej pory pomocą setki tysięcy potrzebujących naszych Braci i Sióstr. Pomoc dociera wszędzie tam, gdzie jest wojna, płacz i cierpienie.

W ubiegłym roku Polacy za pośrednictwem Papieskiego Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie przekazali na rzecz uchodźców oraz prześladowanych w Syrii 8 mln. zł. Pomoc otrzymało kilka tysięcy osób.

Tym razem pragniemy w sposób szczególny pomóc osobom potrzebującym w Iraku, wypędzanym ze swoich domów i mordowanym. Liczba chrześcijan w tym kraju dramatycznie maleje. W 2003 r. było ich 1,5 mln. a w 2016 r. tylko 250 tys. Te tragiczne dane nie pozwalają nam milczeć, dlatego wspieramy prośbę Papieskiego Stowarzyszenia „Pomoc Kościołowi w Potrzebie” o modlitwy i ofiary w Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym na rzecz naszych cierpiących Braci i Sióstr.

† *Stanisław Gądecki*
Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

† *Marek Jędraszewski*
Metropolita Łódzki
Zastępca Przewodniczącego KEP

† *Artur G. Miziński*
Sekretarz Generalny KEP

Warszawa, dnia 10 listopada 2016 r.

APEL NA XVII DZIEŃ MODLITWY I POMOCY MATERIALNEJ KOŚCIOŁOWI NA WSCHODZIE

4 grudnia 2016, II Niedziela Adwentu

Umiłowani Bracia i Siostry!

Czas adwentu to czas wyjątkowo nam bliski z racji na szczególne treści religijne jak i ze względu na bogactwo tradycji z tym okresem związanych. Być może ten klimat duchowy i kulturowy sprawił, że Konferencja Episkopatu Polski wybrała Drugą Niedzielę Adwentu, jako ten dzień, w którym jesteśmy zaproszeni do wyrażenia naszej pamięci oraz okazania życzliwości dla wszystkich naszych sióstr i braci, żyjących na Wschodzie, a bliskich nam z racji historycznych i licznych wspólnych doświadczeń. Wielu z nas pozostawiło tam swoje rodziny. A jeszcze więcej jest takich, którzy wspominają swoich bliskich zmarłych i ich groby, często już bezimienne, rozsiane na Wileńszczyźnie, Polesiu, na Wołyniu i Podolu, bezkresnej Syberii czy na stepach Kazachstanu.

Przy tym pamiętamy dobrze, na jakie trudności byli narażeni wszyscy nasi bracia i siostry wierzący w Chrystusa i to przez całe dziesięciolecia. Jak wiele zamknięto świątyni! Jak wielu kapłanów przeszło przez Syberię! Jak wielu świeckich spotykały kary za to, że starali się praktykować swoją wiarę! Dziękujemy Panu Bogu za to, że to już przeszłość. W tej niezwykłej historii odradzania się Kościoła Katolickiego za Wschodnią granicą, od wielu lat uczestniczy Zespół Pomocy Kościołowi na Wschodzie przy Konferencji Episkopatu Polski i każdy kto duchowo czy materialnie to wielkie dzieło wspiera.

Dobiega końca rok szczególny, pełen wyjątkowych wydarzeń. Już od minionej jesieni przeżywamy Jubileuszowy Rok Miłosierdzia zainicjowany przez Papieża Franciszka, pamiętając o tym, że to św. Jan Paweł II ogłosił Niedzielę Miłosierdzia i wyniósł na ołtarze św. Siostrę Faustynę, zwaną Sekretarką Bożego Miłosierdzia. W kwietniu świętowaliśmy 1050-lecie przyjęcia Chrztu św. przez Księcia Mieszka. Centralne uroczystości, przeżywane w Gnieźnie i Poznaniu, u udziałem Episkopatu, Prezydenta Rzeczypospolitej, Rządu, Parlamentu i wiernych, uświadomiły nam na nowo, jak wiele nasza Ojczyzna zawdzięcza tym fundamentom mającym swe korzenie w Ewangelii. W lipcu, młodzi ze Wschodu i Zachodu, uczestniczyli w Kongresie Młodzieży Polonijnej a potem w wyjątkowym święcie, jakim

były Światowe Dni Młodzieży. Radowały nas słowa Papieża Franciszka, pełne miłości i z troską o każdą dziewczynę i każdego chłopaka. Dzięki pomocy wielu organizacji, dzięki akcji „Bilet dla Brata” i przy udziale naszego Zespołu, wielu młodym ludziom ze Wschodu udało się uczestniczyć w tym szczególnym spotkaniu. Trzeba jeszcze wspomnieć o wrześnieowej beatyfikacji ks. Władysława Bukowińskiego, niestrudzonego „Apostoła Kazachstanu”. W jego osobie Kościół uczcił też wszystkich, którzy doświadczyli tragedii zsyłki i sowieckich łagrów. Wszystkie te przeżycia, pragniemy przypomnieć z racji II Niedzieli Adwentu, podczas której będziemy przeżywać Dzień Modlitwy i Pomocy Materialnej Kościołowi na Wschodzie. Serdecznie zapraszamy Polaków w kraju i poza jego granicami do solidarności w przeżywaniu tego dnia: modlitwy, wsparcia i wdzięczności.

Drodzy Bracia i Siostry. Każda bezinteresowna pomoc powróci do nas zgodnie ze słowami: „Dawajcie a będzie wam dane; miarą dobrą, natłoczoną, utrzęsioną i opływającą wspaniałością w zanadrze wasze” (Łk 6,38). Otrzymamy tysiącokrotnie więcej i to w tym życiu. W imieniu wszystkich, Pastery, kapłanów, sióstr zakonnych i osób obdarowanych na Wschodzie, którzy dzięki naszej wrażliwości na ich potrzeby, dzięki naszej hojności, będą mogli radośniej i ufniej przeżywać nie tylko święta Bożego Narodzenia, ale z większym spokojem patrzeć w przyszłość, składamy serdeczne podziękowanie i zapewnienie, że wierni tworzący Kościół Katolicki na Wschodzie, gorliwie modlą się za ofiarodawców w duchu wdzięczności za przekazane ofiary. Przeżywany w Polsce i na placówkach polonijnych „Dzień modlitwy i pomocy materialnej Kościołowi na Wschodzie” tam, za wschodnią granicą, jest dniem wdzięczności za tych, którzy pomagają duchowo i materialnie.

Błogosławionych Świąt Bożego Narodzenia i Szczęśliwego Nowego Roku!

† Antoni P. Dydyc
Przewodniczący Zespołu
Pomocy Kościołowi na Wschodzie

ks. Leszek Kryża TChr
Dyrektor Biura Zespołu

XVII DZIEŃ MODLITWY I POMOCY MATERIALNEJ KOŚCIOŁOWI NA WSCHODZIE

4 grudnia 2016, II Niedziela Adwentu

W II niedzielę Adwentu czyli 4 grudnia br. z inicjatywy Konferencji Episkopatu Polski będzie obchodzony w Kościołach w Polsce i na placówkach polonijnych już po raz siedemnasty: **Dzień modlitwy i pomocy materialnej Kościołowi na Wschodzie.**

Celem tego dnia jest duchowe i materialne wsparcie Kościoła katolickiego w krajach Europy Wschodniej, Rosji i Azji Środkowej. Najważniejszymi punktami, będą celebrowane Eucharystie w następujących świątyniach:

9.00 Msza św. w Bazylice Świętego Krzyża w Warszawie i transmitowana przez Program 1 Polskiego Radia, oraz Msza święta transmitowana przez Telewizję Polonia o godzinie **13.00** z kościoła pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny na Wrzecionie w Warszawie. Liturgiom będzie przewodniczył ks. bp. Kazimierz Wielkosielec z diecezji Pińskiej na Białorusi. Apel Jasnogórski o godz. 21.00 dnia 2 grudnia na Jasnej Górze, poprowadzi ks. Leszek Kryża TChr.

Każda parafia w Polsce i wspólnoty polonijne, otrzymały materiały, informujące o przeżywanym dniu i zapraszające do włączenia się w modlitwę i zbiórkę ofiar w celu wsparcia materialnego osób zaangażowanych w pracę duszpasterską, katechetyczną i charytatywną Kościoła katolickiego na Wschodzie.

Serdecznie zapraszam Polaków w kraju i poza jego granicami do solidarności w przeżywaniu tego dnia: modlitwy, wsparcia i wdzięczności.

W imieniu Pasterzy, kapłanów, sióstr zakonnych i osób obdarowanych na Wschodzie, z góry dziękuję za modlitwę i za ofiary złożone na ten cel oraz przesłane na konto naszego Zespołu.

Pragnę zapewnić, że wierni tworzący Kościół Katolicki na Wschodzie, gorliwie modlą się za ofiarodawców w duchu wdzięczności za przekazane ofiary. Przeżywany w Polsce i na placówkach polonijnych „Dzień modlitwy i pomocy materialnej Kościołowi na Wschodzie” tam, za wschodnią granicą, jest dniem wdzięczności za tych którzy pomagają duchowo i materialnie.

**Zespół Pomocy Kościelnej dla Katolików na Wschodzie,
Skwer Kard. S. Wyszyńskiego 6, 01-015 Warszawa;**

Konto bankowe:

Bank Zachodni WBK I O/Warszawa

PL 89109010140000000003014449 (PLN)

SWIFT CODE WBKPLPPXXX

PL10109010140000000003158267 (EUR)

*ks. Leszek Kryża TChr
Dyrektor Biura Zespołu*

LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI Z OKAZJI ROKU ŚW. BRATA ALBERTA

Drodzy Bracia i Siostry!

Motywe przewodnim dzisiejszej liturgii słowa jest radosna nowina o Emmanuelu – Bogu bliskim każdemu z nas. O Bogu, który jest blisko nie tylko dla tych, którzy z troską Go szukają, ale również o Bogu, który pragnie bliskości tych, którzy poprzez różnego rodzaju nieszczęścia, porażki życiowe czy moralne zagubienie utracili poczucie Jego obecności. Szczyt owego zbliżenia się Boga do człowieka stanowi Wcielenie Bożego Syna, przyjście na świat poczętego z Maryi Dziewicy Jezusa Chrystusa, który „zbawia swój lud od jego grzechów” (Mt 1,21). Przeżywamy aktualnie ostatni tydzień liturgicznego czasu Adwentu, przygotowując się do świętowania narodzenia Emmanuela, Boga, którego pragnieniem jest bycie z nami.

1. Rok św. Brata Alberta – kontekst, motywy oraz cel

Z dniem Bożego Narodzenia wiąże się w tym roku specjalna okoliczność. Sto lat temu, właśnie w ten dzień, gdy w południe dzwony wzywały do modlitwy Anioł Pański, narodził się dla nieba św. Brat Albert, opiekun nędzarzy i wydziedziczonych – „Brat naszego Boga”, jak trafnie określił go Karol Wojtyła¹. Setna rocznica śmierci stanowi dobrą okazję, by przybliżyć wszystkim tę niezwykłą postać poprzez ogłoszenie roku 2016/2017 Rokiem św. Brata Alberta.

Rok poświęcony uczczeniu tego szczególnego Patrona Miłosierdzia stanowi doskonałą kontynuację zakończonego niespełna miesiąc temu przez papieża Franciszka Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia. „Miłosierni jak Ojciec” to hasło, które przyświecało nam w tym czasie i wzywało do odnowienia wiary w Boga – miłosiernego Ojca. Tak odnowiona wiara na skutek doświadczenia Bożej dobroci, przynieść powinna owoce w postaci przemiany serca, które otrzymuje nową wrażliwość, niejako nowe spojrzenie na otaczający nas świat. Prawdziwa przemiana serca z konieczności wyraża się na zewnątrz, w pełnym oddaniu miłosiernym działaniu na rzecz bliźnich. Taki był właśnie cel tego łaski czasu dla Kościoła

¹ „Brat naszego Boga” – to tytuł dramatu Karola Wojtyły, poświęconego postaci Adama Chmielowskiego – Brata Alberta.

ukazany nam przez papieża Franciszka: „aby uczynić świadectwo wiary jeszcze mocniejszym i skuteczniejszym”². W bezpośrednim następstwie Jubileuszu Miłosierdzia mamy okazję przyrzeć się bliżej osobie św. Brata Alberta, który wyraziście ukazuje nam, jak w praktyce urzeczywistniać chrześcijańskie miłosierdzie.

W roku 2016 w naszej Ojczyźnie również przeżywaliśmy 1050. rocznicę Chrztu Polski. Okres ponadtysiącletnich dziejów chrześcijaństwa w naszym Narodzie zaowocował niezliczoną rzeszą świadków wiary: świętych i błogosławionych, osób duchownych i świeckich, tych którzy zostali wyniesieni na ołtarze, jak i tych ukrytych i nieznanych. Niewątpliwie do grona znaczących postaci w dziejach Polski należy św. Brat Albert, jako świadek miłosiernej miłości, zwłaszcza wobec ludzi ubogich i opuszczonych.

Rok poświęcony św. Bratu Albertowi wpisuje się dobrze jeszcze z jednego powodu w całokształt działań duszpasterskich Kościoła w Polsce. Temat określający charakter tego roku brzmi: świadectwo i misja, a hasłem które mu przyświeca są słowa zaczerpnięte z Ewangelii: „Idźcie i głosście” (por. Mk 16,15)³. Jedną z zasadniczych misji chrześcijan to czynne miłosierdzie, miłość, która przejawia się w konkretnym działaniu. Święty Brat Albert jest bez wątpienia wyrazistym świadkiem niesienia Ewangelii ubogim.

Pragniemy więc w sposób szczególny w nadchodzącym czasie ukazać tę wyjątkową osobę, jako wzór oraz patrona czynnej miłości bliźniego. Ojciec ubogich, jak nazywamy często św. Brata Alberta, może nas nauczyć jak w praktyce wypełnić nakaz Jezusa: „Bądźcie miłosierni, jak miłosierny jest wasz Ojciec w niebie”. Potrzeba nam takich świadków, aby nasze serca nie stygły, były wciąż i na nowo uwrażliwione na niezliczone biedy ludzkie, abyśmy stale w naszym postępowaniu byli inspirowani „wyobraźnią miłosierdzia”. Brat Albert wskazuje nam jak możemy otworzyć nasze serca „na tych wszystkich, którzy żyją na najróżniejszych peryferiach egzystencjalnych, które często dzisiejszy świat stwarza w sposób dramatyczny”⁴.

² Bulla *Misericordiae vultus Ojca świętego Franciszka O nadzwyczajnym Jubileuszu Miłosierdzia*, TUM Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, Wrocław 2015, s. 4.

³ „Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa”, Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013-2017, Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań 2013.

⁴ Bulla *Misericordiae vultus...*, dz. cyt., s. 24.

2. Adam Chmielowski – św. Brat Albert: powstaniec, malarz, święty opiekun ubogich

Kim był św. Brat Albert, coś niezwykle było w tym niepozornym „szarym mnichu”, którego klasztorem stał się świat materialnej i moralnej nędzy? Czy zasłużył sobie na miano, którym określali go współcześni: „Najpiękniejszy człowiek swojego pokolenia”⁵?

Adam Chmielowski, bo tak brzmi jego świeckie imię i nazwisko, przyszedł na świat 20 sierpnia 1845 r. w Igołomi pod Krakowem. Pochodził z rodziny zubożałej szlachty. Wcześniej stracił obojga rodziców – ojca, gdy miał 8 lat a matkę, gdy miał 14.

Z domu rodzinnego wyniósł solidne podstawy życia religijnego oraz gorący patriotyzm. Na tyle silny, że w siedemnastym roku życia jako jeden z pierwszych zaciągnął się w szeregi powstania styczniowego. W bitwie pod Mełchowem 30 września 1863 r. został ciężko ranny w skutek czego amputowano mu nogę. Dozgonnieznaczony został stygmatem miłości Ojczyzny.

Po klęsce powstania musiał udać się na emigrację. Był to czas, kiedy zwrócił się w kierunku sztuki. W latach 1870-1874 podejmuje systematyczne kształcenie w Akademi Sztuk Pięknych w Monachium. Maluje pierwsze obrazy i rozpoczyna artystyczną karierę. Znaczący przedmiot zaliczają go do prekursorów polskiego impresjonizmu. Chmielowski uważał, że sztuka nie stanowi wartości samej w sobie, lecz powinna służyć wartościom wyższym, z których na pierwszym miejscu stawiał wartości religijne. Pragnął „sztukę i talent i myśli Bogu na chwałę poświęcić”⁶. W tym celu porzuca świat i wstępuje do nowicjatu oo. jezuitów. Po kilkumiesięcznym pobycie w zakonie odkrył, że Pan Bóg przewidział dla niego inną drogę powołania i misji.

Zwraca się w kierunku pogodnej duchowości św. Franciszka z Asyżu oraz jego idei Trzeciego zakonu dla świeckich. Stał się Patronem i Orędownikiem ludzi ubogich, wydziedziczonych, zepchniętych na „egzystencjalne peryferia”. Spotkanie z nędzą ogrzewalni miejskiej na krakowskim

⁵ „Najpiękniejszy człowiek mego pokolenia Brat Albert” – tytuł książeczki Adolfa Nowaczyńskiego, Katolicki Uniwersytet Lubelski (1999); Redakcja Wydawnictwa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (1999); księgarnia Św. Wojciecha (1936).

⁶ Pisma Adama Chmielowskiego (św. Brata Alberta) (1845 – 1916), Wydanie II poprawione i uzupełnione, Wydawnictwo Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy, Kraków 2004, s.60 n.

Kazimierzu, z nieludzkimi warunkami, w jakich przebywał tam tłum nędzarzy, poruszyło go dogłębnie. Postanowił, że ludzi tych w tak przerażającym położeniu nie pozostawi samych sobie i zdecydował się nimi zamieszkać. Wkrótce objął zarząd nad miejską ogrzewalnią i przekształcił ją w przytulisko, gdzie każdy potrzebujący mógł znaleźć pożywienie, dach nad głową a przede wszystkim miłosierne serce. Chcąc w pełni realizować swą misję, 25 sierpnia 1887 r. przywdział habit Trzeciego zakonu św. Franciszka, od tego też czasu zaczął posługiwać się nowym imieniem: Brat Albert. Rok później złożył śluby zakonne. Aby sprostać tak wymagającemu zadaniu, jakim była opieka nad rzeszą ubogich, Brat Albert potrzebował współpracowników. Tak powstała nowa wspólnota zakonna nazwana przez Założyciela Braćmi Posługującymi Ubogim Trzeciego Zakonu św. Franciszka, popularnie zwana albertynami. Za umowną datę powstania zgromadzenia przyjęto rok 1888. Trzy lata później, w dniu 15 stycznia 1891 r. habit zakonne przybrały pierwsze Siostry Posługujące Ubogim – siostry albertynki, które podjęły się opieki nad ubogimi kobietami.

Istnienie obu zgromadzeń Brat Albert oparł na zasadzie ewangelicznego ubóstwa. Ojciec ubogich nie chciał posiadać niczego na własność, ani osobiście, ani wspólnotowo. Był przy tym spokojny o rozwój swoich dzieł, ponieważ bez zastrzeżeń ufał Bożej Opatrzności. Inną istotną zasadą jaką Brat Albert pozostawił swoim naśladowcom była zasada służby wobec tych, którym nikt inny nie chciał lub nie był w stanie usłużyć. Przytuliska stały się domami, gdzie ludzie bezdomni, nędzarze, niedołęźni, żebracy, wyrobnicy bez zajęcia znajdują ratunek w swych ostatecznych potrzebach, a w dalszym celu mogą uzyskać poprawę stanu materialnego przez dobrowolną pracę zarobkową⁷. Przy tym, w swojej posłudze kierował się Brat Albert zasadą powszechności. Święty Paweł, jak słyszeliśmy w dzisiejszej lekcji, uważa się za powołanego, by „pozyskiwać wszystkich pogan dla posłuszeństwa wierze” (Rz 1,5). Brat Albert również przyjmuje do swoich przytulisk każdego ubogiego bez względu na narodowość, wyznanie lub pochodzenie.

---

⁷ Pisma Adama Chmielowskiego (św. Brata Alberta), dz. cyt., s.246

3. Aktualność przesłania Ojca ubogich

Czego uczy nas dzisiaj św. Brat Albert? Jakie przesłanie nam pozostawia? Uroczysty akt beatyfikacji w 1983 r. oraz kanonizacji w 1989 r. ukazują nam św. Brata Alberta jako wzór dla naszych czasów.

Świadectwo jego życia wskazuje najpierw na prawdę o nierozzerwalnej więzi między miłosierdziem a chrześcijaństwem. Św. Jan Paweł II, jeszcze jako kardynał Karol Wojtyła, ujął tę prawdę oraz świadectwo o niej w sposób następujący: „Miłosierdzie i chrześcijaństwo to jedno i to samo. Jeśli nie byłoby miłosierdzia, nie ma chrześcijaństwa... Wyznanie wiary musi się dopełnić wyznaniem miłości...”⁸. Cóż więc znaczy nasza wiara bez miłosierdzia, bez konkretnego zaangażowania, wyrażającego troskę o bliźniego: chorego, samotnego, opuszczonego, ubogiego duchowo czy materialnie? Ten bliźni nie znajduje się gdzieś daleko. Z tym właśnie bliźnim utożsamia się sam Chrystus: „cokolwiek uczyniliście jednemu z braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25,40). W tym bliźnim Bóg staje się Emmanuelem – Bogiem z nami.

Z kolei powstaje pytanie, w jaki sposób powinniśmy dawać świadectwo ewangelicznej miłości? Kardynał Wojtyła wyjaśnia nam, jak chrześcijanin powinien wyrażać swoją wiarę: „Trzeba świadczyć swoim człowieczeństwem, trzeba świadczyć sobą i tutaj Brat Albert jest dla nas wzorem nieporównanym. Przecież on nie miał prawie żadnych środków, ślubował najsurowsze ubóstwo, nie dysponował żadnymi funduszami, żadnymi gotowymi instytucjami, tylko postanowił dawać siebie”⁹. Święty porzucił sztukę, powab kariery i sławy, aby duszę swoją oddać Bogu i bliźnim, nie zatrzymując nic dla siebie. A czym może być owo „dawanie siebie” dzisiaj dla nas? To nic innego jak codzienny trud, cicha ofiara ze swojego czasu, swoich sił, swojego zdrowia, to umniejszanie siebie w służbie bliźnim, to bycie „dobrym jak chleb, który dla każdego leży na stole, z którego każdy może kęs dla siebie ukroić i nakarmić się, jeśli jest głodny”¹⁰.

⁸ Świadectwo oddania bez reszty. Przemówienia, homilie i utwory Karola Wojtyły – kapłana, biskupa, kardynała i papieża o Bracie Albercie – Adamie Chmielowskim, Wydanie II uzupełnione, Nakładem SS. Albertynek, Kraków 1990, s. 45.

⁹ Tamże.

¹⁰ Módlmy się ze świętym Bratem Albertem. Modlitwy i pieśni ku czci świętego Brata Alberta Chmielowskiego, Nakładem SS. Albertynek, Kraków 1990, s. 29.

Na zakończenie podamy jeszcze jedną naukę, przekazaną milczącym świadectwem świętego Ojca ubogich. To nauka o godności każdego człowieka, o konieczności okazywania szacunku i dobroci każdej ludzkiej osobie, ponieważ kryje ona w sobie niezatarty obraz Bożego podobieństwa. Tam, gdzie dla wielu trudno było dostrzec nawet człowieczeństwo, przykryte brudem nędzy i moralnego zaniedbania, św. Brat Albert dostrzegał oblicze Chrystusa cierpiącego – *Ecce Homo*. Prośmy Boga, o taką wiarę i taką wrażliwość, abyśmy mieli niewzruszone przekonanie, że to samemu Jezusowi służymy: karmiąc głodnych, dając dach nad głową bezdomnym, odziewając nagich, opatrując chorych, wyciągając rękę do spętanych namiętnościami, pocieszając strapiionych, dobrze radząc wątpiącym, sprowadzając na właściwą drogę błędzących. Oby rok Jubileuszu setnej rocznicy śmierci św. Brata Alberta stał się nie tylko okazją do przypomnienia świadka bez reszty oddanego Bogu, ale przede wszystkim przynosił owoce przemiany serc, ożywionych nową i większą wrażliwością na ludzką biedę. Ufamy, że pobudzenie naszej wyobraźni miłosierdzia uwidoczni się także w konkretnych inicjatywach oraz dziełach, „aby świadectwo wierzących stało się jeszcze mocniejsze i skuteczniejsze”¹¹. Prośmy Matkę Najświętszą, którą św. Brat Albert czcił szczególnym nabożeństwem, aby jako Matka Miłosierdzia wspierała swym wstawiennictwem wszystkich pragnących podążać szlakami miłosiernej miłości.

*Podpisali: Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 373. Zebraniu Plenarnym KEP
w Warszawie w dniu 8 czerwca 2016 r.*

*Za zgodność:
† Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny KEP*

**List do wykorzystania duszpasterskiego w IV Niedzielę Adwentu,
18 grudnia 2016 r.**

¹¹ Bulla *Misericordiae vultus...*, dz. cyt., s. 4.

JUBILEUSZOWY AKT PRZYJĘCIA JEZUSA ZA KRÓLA I PANA

LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI W SPRAWIE JUBILEUSZOWEGO AKTU PRZYJĘCIA JEZUSA ZA KRÓLA I PANA

Drogie Siostry i Drodzy Bracia!

W dzisiejszej Ewangelii wybrzmiało ważne pytanie Pana Jezusa o naszą wiarę: „Czy (...) Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy przyjdzie? (Łk 18,8). Bez wiary, jak zaznacza autor Litu do Hebrajczyków, „nie można podobać się Bogu” (11,6). Wcześniej usłyszeliśmy, że inaczej niż niesprawiedliwy sędzia z przypowieści, Pan Bóg bez ociągania bierze w obronę tych, którzy dniem i nocą do Niego wołają. Ma więc sens nasza wytrwała modlitwa. Trzeba więc o łaskę wiary stale prosić, ale też mężnie wiarę wyznawać i razem z innymi ją manifestować. Światowe Dni Młodzieży w Krakowie i poprzedzające je Dni Misyjne w diecezjach pokazały, że dzieje się wówczas zbawienie, doświadczamy obecności i bliskości Boga.

W nadchodzących dniach szczególnym aktem wiary i modlitwy będzie *Jubileuszowy Akt Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana*, którego treść została zatwierdzona przez Konferencję Episkopatu Polski, a jego uroczysta proklamacja odbędzie się w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach 19 listopada br. – w przeddzień uroczystości Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata. Nazajutrz akt ten zostanie odmówiony we wszystkich świątyniach Kościoła katolickiego w Polsce. Pragniemy, żeby był on znaczącym krokiem w procesie przywracania Jezusowi należnego Mu miejsca w naszym życiu osobistym, zawodowym i społecznym. Dlatego zachęcamy do podjęcia trudu duchowego przygotowania do niego i realizacji płynących z niego zobowiązań.

1. Prezentacja wydarzenia i dzieła przyjęcia Jezusa za Pana i Króla

W bulli *Misericordiae vultus* (nr 5) papież Franciszek podpowiada, by zamykając Drzwi Święte Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia, powierzyć Chrystusowi Panu „życie Kościoła, całej ludzkości i ogromnego

kosmosu, prosząc o wylanie Jego miłosierdzia jak rosy porannej, aby owocna stała się historia, którą mamy tworzyć w najbliższej przyszłości”. W nawiązaniu do tych słów i w jedności z papieżem chcemy wołać, w uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata i dzień wcześniej w Krakowie-Łagiewnikach: „Chryste Królu, z ufnością zawieramy Twemu Miłosierdziu wszystko, co Polskę stanowi. [...] wszystkie narody świata, a zwłaszcza te, które stały się sprawcami naszego polskiego krzyża. Spraw, by rozpoznały w Tobie swego prawowitego Pana i Króla, i wykorzystały czas dany im przez Ojca na dobrowolne poddanie się Twojemu panowaniu”. *Jubileuszowy Akt* ma też bardzo czytelne odniesienie do obchodów 1050. rocznicy Chrztu Polski, w formie wyznania wiary i wyrzeczenia się złego: „Wyznajemy wobec nieba i ziemi, że Twego królowania nam potrzeba. Wyznajemy, że Ty jeden masz do nas święte i nigdy nie wygasłe prawa. [...] Wyrzekamy się złego ducha i wszystkich jego spraw”.

Zasadniczym celem dokonania aktu jest uznanie z wiarą panowania Jezusa, poddanie i zawierzenie Mu życia osobistego, rodzinnego i narodowego we wszelkich jego wymiarach i kształtowanie go według Bożego prawa. Jesteśmy bowiem świadkami wielorakiego pozostawiania Boga na marginesie życia, czy wręcz odchodzenia od Boga. W naszym życiu ma nieraz miejsce swego rodzaju detronizacja Jezusa, pozbawianie Go należnego Mu miejsca i czci, możliwości wpływu na nasze życie i postępowanie. A przecież, „Bóg Go nad wszystko wywyższył i darował Mu imię ponad wszelkie imię, aby na imię Jezusa zgięło się każde kolano, istot niebieskich i ziemskich, i podziemnych. I aby wszelki język wyznał, że Jezus Chrystus jest Panem – ku chwale Boga Ojca” (Flp 2,9-11).

Nie trzeba więc Chrystusa intronizować w znaczeniu wynoszenia Go na tron i nadawania Mu władzy ani też ogłaszać Go Królem. On przecież jest Królem królów i Panem panów na wieki (por. Ap 19,16; 1Tm 6,15n). Natomiast naszym wielkim zadaniem jest podjęcie dzieła intronizacji Jezusa w znaczeniu uznawania Jego królewskiej godności i władzy całym życiem i postępowaniem. Parafrazując myśl papieża Piusa XI z encykliki „*Quas Primas*”, można powiedzieć krótko: trzeba robić wszystko, by Chrystus panował. Tak określone zadanie domaga się uznania Chrystusa za swego i naszego Króla, uznania Jego panowania nad nami, czyli dobrowolnego poddania się Prawu Bożemu, Jego władzy, okazania Mu posłuszeństwa, celem uporządkowania, ułożenia po Bożemu życia osobistego i społecznego.

Dlatego *Jubileuszowy Akt* jest nade wszystko aktem wiary, który potwierdza wybór Chrystusa i obliguje nas do życia na miarę zawartego z Nim przymierza, jest aktem sprawiedliwości, w znaczeniu oddania Mu tego, co Jemu należne i aktem posłuszeństwa w odpowiedzi na Jego Miłość. W proklamacji aktu nie chodzi tylko o jakiś wyraz zewnętrznego uznania Jezusa Królem i Panem, ale postawę głęboko wewnętrzną, duchową, która ma swoje konsekwencje w życiu i promieniuje na wszystkie sfery życia, na innych ludzi i owocuje w społeczeństwie. O to właśnie wołał św. Jan Paweł II w homilii inauguracyjnej swój pontyfikat: „Nie lękajcie się. Otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi! Dla Jego zbawczej władzy otwórzcie granice państw, systemów ekonomicznych, systemów politycznych oraz kierunków cywilizacyjnych”.

Jubileuszowy Akt Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana trzeba zatem widzieć szerzej, jako początek realizacji wielkiego dzieła otwarcia Jezusowi drzwi: naszych domów i serc, świątyń i miejsc pracy. Chodzi o dzieło umiłowania Jezusa do końca, oddania Mu życia, zawierzenia Mu siebie, swej przyszłości i pracy nad sobą, podejmowania posługi miłości miłosiernej ze względu na Niego oraz realizacji Ewangelii we wszelkich sferach życia, również społecznej, ekonomicznej i politycznej.

2. Zaproszenie do czynnego udziału w wydarzeniu i dziele intronizacji

W trakcie rozeznawania dążeń tzw. ruchów intronizacyjnych i w ramach wymiany myśli z ich przedstawicielami okazało się, że wspólny ich cel jest zbieżny z dążeniem wielu wspólnot i stowarzyszeń Kościoła w Polsce, m.in. środowiska oazowego i charyzmatycznego. Jest też u podstaw spotkań młodzieży w Lednicy. Oznacza to, że od wielu lat dojrzewa w naszym Kościele myśl i pragnienie, aby uznać Chrystusa Panem i Zbawicielem, uznać Go Królem i poddać się Jego Prawu. Dlatego bez obaw i z ufnością wobec Ducha Świętego, który przemawia wspólnym głosem ludu Bożego, zwracamy się do wszystkich wiernych z prośbą o zaangażowanie się w realizację tego dzieła.

U jego podstaw jest proklamacja *Jubileuszowego Aktu*. Do Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach zapraszamy Was wszystkich, także wiernych ze środowisk polonijnych na całym świecie. Szczegółne zaproszenie kierujemy do członków ruchów, wspólnot i stowarzyszeń

kościelnych oraz do polskiej młodzieży. Zapraszamy zwłaszcza Was, którzy pielgrzymujecie na Lednickie Pola, którzy braliście udział w Świątynych Dniach Młodzieży w Krakowie i którzy z różnych powodów zostaliście w domu. Zostawcie „kanapę” i ruszcie w drogę, zabierając z sobą cały entuzjazm wiary. Bądźcie otwarci na prośby i sugestie Waszych duszpastery. Potrzebujemy w Łagiewnikach młodych siewców nadziei. Realizacja dzieła intronizacji, czyli wywyższenia Jezusa w naszym życiu osobistym, rodzinnym, kościelnym i narodowym, nie będzie bowiem czymś łatwym i dlatego wydarzenie w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia musi być jak mocne uderzenie w dzwon, byśmy się obudzili i z radością podjęli trudne zadanie, przekonani o jego nieodzowności.

Uroczystość rozpocznie się 19 listopada br., o godz. 10.00. Jej kulminacyjnym punktem będzie liturgia Mszy św. o godz. 12.00. *Jubileuszowy Akt* będzie proklamowany przed Panem Jezusem wystawionym w Najświętszym Sakramencie. Ci z nas, którzy nie wybiorą się do Łagiewnik, będą mogli śledzić to ważne wydarzenie w mediach.

Natomiast w uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, we wszystkich świątyniach Kościoła katolickiego w Polsce, każdy będzie mógł osobiście i razem z domownikami, we wspólnocie zgromadzenia liturgicznego, dokonać aktu przyjęcia Jezusa za Króla i Pana. Oczywiście owocność naszego włączenia się w *Jubileuszowy Akt* będzie zależała od wcześniejszego przygotowania swego wnętrza i zaangażowania, od obudzenia naszej wiary.

Dlatego trzeba, byśmy wszyscy od zaraz podjęli trud duchowego przygotowania. Nie można bowiem sprowadzić *Jubileuszowego Aktu* tylko do wypowiedzenia formuły słownej. Trzeba treść *Aktu* poznać, w sercu rozważyć i przyjąć. By zaś dobrze zaowocował w naszym życiu, należy zadbać o stan łaski uświęcającej, a więc o serce czyste, pojednane z Bogiem i z bliźnimi. Konieczny jest wysiłek ożywienia osobistej więzi z Jezusem, by mógł działać i zaprowadzać Swe Królestwo w poszczególnych wymiarach naszego życia. Stąd też, pierwszym nakazem chwili jest modlitwa do Ducha Świętego, ponieważ bez Jego pomocy nikt nie jest w stanie wyznać, iż „Panem jest Jezus” (1Kor 12,3).

Już dzisiaj bardzo prosimy, aby proklamację *Jubileuszowego Aktu* poprzedziła nowenna, odmawiana w naszych świątyniach, klasztorach i seminariach. Odmawiajmy również w naszych domach „Modlitwę do Jezusa, naszego Króla i Pana”, którą dołączamy do tego listu.

Na czas przygotowań do *Jubileuszowego Aktu Przyjęcia Jezusa za Króla i Pana* udzielamy wszystkim pasterskiego błogosławieństwa.

Podpisali: Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 374. Zebraniu Plenarnym KEP
w Warszawie w dniu 5 października 2016 r.

Za zgodność:

† **Artur G. Miziński**
Sekretarz Generalny KEP

List należy odczytać w niedzielę, 16 października 2016 r.

KATECHEZA NR 1 – KRÓLOWANIE BOGA W BIBLI

Prawda o Bogu, który jest Królem należy do podstawowych prawd Pisma Świętego. Idea Bożego królowania nad światem, Izraelem w ST, Kościołem w NT i każdym człowiekiem przewija się jako kluczowa przez wszystkie strony Biblii – od opisu stworzenia świata, w którym Bóg jako Król, siedząc na tronie, stwarza świat przez swe słowo-rokaz, aż po Księgę Apokalipsy ukazującą królowanie Boga i Baranka w Nowym Jeruzalem.

1. Stary Testament

Podstawowym wyznaniem wiary Izraela jest twierdzenie, że Bóg jest jeden i że jest On Królem tego narodu i całego świata. Wiara w królewskie panowanie Boga jest protonem i eschatonem Izraela, tzn. jego początkiem i końcem, tworzy go i stanowi jego cel i wypełnienie. Należała ona do pierwotnej religii Izraela i jest tak stara, jak idea przymierza. **Przymierze** bowiem jest zasadniczo przymierzem królewskim. Bo oto król, i zawsze ten potężniejszy, proponował przymierze poddanym. Wiemy, że przymierze Boga z Izraelem co do formy przypominało przymierze wasalskie Hetytów, gdzie król proponował przymierze wasalom. I taki charakter miało przymierze z Noem, Abrahamem i to zasadnicze: przymierze mojżeszowe na Synaju. Bóg, zawierając przymierze z ludem Izraela na świętej górze, mówi: *Wy będziecie Mi królestwem kapłanów i ludem świętym* (Wj 19,6). Izrael pod Synajem staje się ziemskim królestwem Boga Króla. Ks. prof. E. Zawiszewski powie: „Zasadniczą myślą i treścią Przymierza jest teokracja, tzn., że Bóg sam jest najwyższym prawodawcą, sędzią i Królem Izraela”.

Prawda o tym, że Bóg jest Królem zawarta jest już w najstarszych tekstach Pisma Świętego. W starożytnej pieśni zwycięstwa po wyjściu z Egiptu i przejściu przez Morze Sitowia (LXX: Czerwone) słyszymy finalny okrzyk: *Jahwe jest Królem na zawsze, na wieki!* (Wj 15,18; por. Ap 15,3), a w słynnej wyroczni Balaama, proroka z okresu wędrówki Izraela przez pustynię (XIII w.) czytamy: *Ja nie dostrzegam grzechu u Jakuba, ni w Izraelu nie widzę ja złości. Jahwe, ich Bóg, jest z nimi, wznoszą Mu okrzyk jako Królowi* (Lb 23,21). Do tego dochodzą inne starożytne teksty o Jahwe – Królu Izraela, jak: Pwt 33,5; 1Sm 8,7; 12,12; Sdz 8,23. To, że wiara Izraela w Boga jako Króla stała u podłoża jahwizmu potwierdzają także starożytne imiona, jak: Elimelek (tzn. mój Bóg [jest] Królem), Malkiel (tzn. mój Król [jest]

Bogiem), Melchizedek (tzn. moim Królem [jest] Sprawiedliwy [czyli Bóg]), Abimelek (tzn. Król [czyli Bóg] [jest] moim Ojcem), czy też samo imię **Izrael** (ji-srā-ēl), które pochodzi najprawdopodobniej od rzeczownika *sar* (książę, władca) i oznacza: *Bóg panuje, króluje* lub optatywnie: *oby Bóg królował*. Tak więc w samym imieniu (które, jak wiemy, wyrażało dla semitów istotę i najgłębszą prawdę o nazwanej rzeczy) Izrael wyrażał wiarę w Boga, swego Króla. Ks. prof. M. Mikołajczyk pisze: „Mamy całkowitą pewność, że idea Bożego królowania nad Izraelem jest wcześniejsza niż ich przybycie do ziemi kananejskiej. To, że Izrael już we wczesnym okresie swego istnienia postrzegał Boga jako Króla nie ulega żadnej wątpliwości”. Ciekawe, że Izrael czcił Boga jako Króla już w swym okresie przedmonarchicznym, kiedy nie posiadał jeszcze tej instytucji w organizacji społecznej.

Królowanie Boga nad Izraelem rozwinęło się historycznie przede wszystkim przy wybraniu i prowadzeniu Izraela przez Boga, zaś refleksja teologiczna nad tym wydarzeniem powstała dopiero na przestrzeni starotestamentalnej historii ludu wybranego.

Już pierwsza stronica Biblii, a na niej **poemat o stworzeniu świata** (Rdz 1), ukazuje Boga jako Króla. Stwórca ukazany jest w obrazie Króla, który zasiadając na tronie słowem rozkazuje, a wszystko jest Mu idealnie posłuszne: każde *Niech powstanie...* kończy się lapidarnym, ale wymownym *i stało się tak*. Człowiek wyróżniony z całego wszechświata, nie zostaje stworzony rozkazem, ale jakby gestem kontemplacji: *Uczyńmy człowieka...* (Rdz 1,26). Co oznacza: *na Nasz obraz i podobnego Nam*, tłumaczy dalsza część wersetu: *Niech panują... abyście panowali nad ziemią i czynili ją sobie poddaną* (Rdz 1,26-28). Człowiek, tak jak Bóg, ma być królem stworzenia, w imieniu Boga Króla ma zarządzać ziemią. O. prof. J. Synowiec OFM powie: „W tej właśnie godności człowieka jako króla stworzenia pisarz biblijny widział jego podobieństwo do Boga jako Króla świata”. Nasze podobieństwo do Boga – według Biblii – to nie „rozum i wolna wola” (jak wnioskowała scholastyka), ale funkcja i godność panowania, bycia królem stworzenia. Stwierdza to także wiele innych tekstów Pisma Świętego. Mędrzec Syrach napisze: *Pan stworzył ludzi ('adam) z ziemi... oraz dał im władzę nad wszystkim, co jest na niej. Przydził im moc podobną do swojej i uczynił ich na swój obraz. Uczynił ich groźnymi dla wszystkiego stworzenia, aby panowali nad zwierzętami i ptactwem* (Syr 17,1-4), a pseudo-Salomom powie: *Boże..., któryś wszystko uczynił swoim słowem i w Mądrości swojej stworzyłeś człowieka, by panował nad*

stworzeniami, co przez Ciebie się stały, by władał światem w świętości i sprawiedliwości (Mdr 9,1-3; zob. też takie teksty, jak Rdz 9,6n; Ps 8). To właśnie królowanie jest według Biblii istotą podobieństwa człowieka do Boga, co uwidacznia starotestamentową prawdę o Bogu jako Królu. Prawdę o upodobnieniu człowieka do Boga właśnie w funkcji króla – podejmie i dopełni NT, mówiąc o współkrólowaniu zbawionych z Chrystusem Alfą i Omegą (zob. Mt 19,28; Łk 22,29-30; Ap 3,21; 5,10; 20,4.6; 22,5). Człowiek jest przeznaczony do uczestnictwa w naturze Bożej, czyli do królowania z Nim, czego przepięknym przykładem jest Maryja, Matka Jezusa, Królowa Nieba i Ziemi (zob. Niżej).

Psalmy, które jedni nazywają streszczeniem całego ST, inni sercem Biblii, są wyrazem najgłębszej wiary ludu Bożego ST. Powstawały na przestrzeni ośmiu wieków, obejmują zatem główny okres życia i rozwoju starożytnego Izraela. Są one nie tylko wyrazem indywidualnej modlitwy czy refleksji, lecz używane były w liturgii: w kulcie świątynnym, synagogałnym i domowym. Są więc wykładnią wiary biblijnego Izraela.

I okazuje się, że prawda o królewskiej godności Boga jest tak ważna w psalmach, że poświęcone jej są całe psalmy i grupy psalmów. Wyznanie, że Bóg jest Królem, emanuje wielką radością i pewnością Bożej opieki:

*Niech się Izrael cieszy swym Stwórcą,
Niech synowie Syjonu radują się swym Królem!* (Ps 149,2);

*Rzeczywiście Jahwe jest naszą tarczą,
Święty Izraela jest naprawdę naszym Królem!* (Ps 89,19);

*Już nie widać naszych znaków i nie ma proroka,
a między nami nie ma, kto by wiedział, jak długo Boże, będzie urągał nieprzyjacieli?
Bóg jednak od początku jest moim Królem, który na ziemi sprawia ocalenie*
(Ps 74,9.12),

a także uwielbieniem, bojaźnią Bożą i fascynacją:

Pan zasiadł na tronie nad potopem, pan zasiada jako Król na wieki! (Ps 29,10);

*Bramy, podnieście swe szczyty i unieście się prastare podwoje,
aby mógł wkroczyć Król chwały!*

«Któż jest tym Królem chwały?» «Pan, dzielny i potężny, Pan potężny w boju».

*Bramy, podnieście swe szczyty i unieście się prastare podwoje,
aby mógł wkroczyć Król chwały!*

«Któż jest tym Królem chwały?» «To Pan Zastępów:

On sam Królem chwały» (Ps 24,7-10);

*Boże, widać Twoje wejście, wejście Boga mego, Króla mego do świątyni.
Śpiewacy idą przodem, na końcu harfiarze,
w środku dziewczęta uderzają w bębenki (Ps 68,25).*

Dwa ostatnie zacytowane psalmy służyły w procesji z Arką Przymierza do świątyni na uroczystość Intronizacji JHWH. **Arka Przymierza** była postrzegana przez Izraelitów właśnie jako **tron Boga Króla**, na której Niewidzialny zasiadał. Skrzydła cherubów, będących na Arce, układały się na kształt tronu dla JHWH Króla; por. np. częsty zwrot w odniesieniu do JHWH: *jôšëb hakkerûbîm (tronujący na cherubach, czyli na Arce Przymierza)*. Dla Izraelitów najważniejsza była nie sama zawartość Arki, ale miejsce ponad nią, nad przebłągalnią, pomiędzy dwoma cherubinami, gdyż tam zasiadał i stamtąd przemawiał JHWH: *Gdy Mojżesz wchodził do Namiotu Spotkania, by rozmawiać z Nim, słyszał mówiący do niego głos z nad przebłągalni, która była nad Arką Świadectwa, pomiędzy dwoma cherubami. Tak mówił do niego (Lb 7,89; tak też w Wj 25,21-22; 30,6; Kpł 16,2). A oto wizje Izajasza i Jozafata: Ujrzałem Pana siedzącego na wysokim i wyniosłym tronie, a tren Jego szaty wypełniał świątynię (zob. Iz 6,1-5); Ujrzałem Pana siedzącego na swym tronie, a stały przy Nim po Jego prawej i po lewej stronie wszystkie zastępy niebieskie (1Krl 22,18n; zob. też Ez 1,26; Jr 3,16-17; Ez 43,7). Arka w Przybytku, a potem w Świątyni jerozolimskiej postrzegana była jako rzecz najświętsza, gdyż była tronem niewidzialnego Króla chwały.*

Zgodni są też egzegeci, że występujące w psalmach, ale i często poza nimi, określenie Boga – **Pan Zastępów** (*JHWH Sebāōt*) – bardzo blisko związane jest z teologią arki jako tronu (na której *JHWH Sebāōt* zasiada, np. 2 Sm 6,2; passim) i z teologią Boga jako Króla (zob. np. Ps 24,10; Iz 6,5; 24,23, gdzie „Król” i „Pan Zastępów” to wzajemne dookreślenia). Tytuł „Pan Zastępów [niebieskich]” uwydatniał bowiem dla starożytnego Izraela królewską władzę JHWH nad wszystkim potęgami duchowymi (aniołami) i kosmicznymi (gwiazdami).

Psalmista często zwraca się w modlitwie do Boga, jako do swego Króla: *Usłysz, Panie, moje słowa, zwróć na mój język uwagę; natęż słuch na głos mojej modlitwy, mój Królu i Boże! (Ps 5,2n); Ty, o mój Boże, jesteś moim Królem, który Jakubowi zapewniałeś ocalenie (Ps 44,5; zob. też Ps 9,5.8; 45,7; 67,5; 84,4; 102,13) oraz wielbi Jego wspaniałe Królestwo: Chcę Cię wywyższać, Boże mój i Królu i błogosławić imię Twe na zawsze i na wieki. Niechaj Cię wielbią, Panie, wszystkie Twoje dzieła i święci Twoi*

niech Cię błogosławią! Niech mówią o chwale Twojego królestwa i niech głoszą Twoją potęgę, aby oznajmić synom ludzkim Twoją potęgę i wspaniałość chwały Twojego królestwa. Królestwo Twoje królestwem wszystkich wieków. Twoje panowanie trwa przez wszystkie pokolenia (Ps 149,1.10-13; zob. też Ps 22,28-31).

Jest także w Psalterzu szczególna grupa psalmów w całości poświęconych uwielbieniu JHWH Króla. Przytoczmy jeden z nich: *Wszystkie narody, klaskajcie w dłonie, wykrzykujcie Bogu radosnym głosem, bo Pan, najwyższy, straszliwy, jest wielkim Królem nad całą ziemią. Wstępuje Bóg wśród radosnych okrzyków, Pan przy dźwięku trąby. Śpiewajcie naszemu Bogu, śpiewajcie, śpiewajcie naszemu Królowi, śpiewajcie, gdyż Bóg jest Królem całej ziemi, hymn zaśpiewajcie! Bóg króluje nad narodami, Bóg zasiada na swym świętym tronie (Ps 47,1-3.6-9).*

Jest to grupa tzw. **psalmów intronizacyjnych**, do których zalicza się Ps 47; 93; 96; 97; 98 i 99. Niektórzy uczeni zaliczają tu także Ps 24; 29; 65; 74,12-18; 89,5-19; 95; 145; 146; 149 i czasem jeszcze inne psalmy. Charakteryzują się one niezwykłą radością i podniosłym, bardzo uroczystym klimatem, oraz tym, że w formule wyznania wiary zawierają prawdę, iż Bóg jest Królem (np. Ps 95,3). Formuła [l;m; hw:hy] (JHWH mālāk), występująca w tych psalmach (Ps 47,9; 93,1; 96,10; 97,1; 99,1; por. też Iz 24,23; 52,7; Mi 4,7; Ps 146,10), a tłumaczona w Biblii Tysiąclecia jako „Pan króluje”, może być równie poprawnie (a według niektórych nawet stosowniej) pod względem gramatycznym tłumaczona jako „**Pan jest Królem**” lub „**To JHWH jest Królem**” (nie kto inny).

Psalmy te były napisane (bądź przystosowane) na **uroczystość intronizacji Jahwe** i podczas niej śpiewane. Choć samo święto nie jest opisane w rytuale świąt w Biblii, to jednak nie ma wątpliwości, że istniała w Izraelu świąteczna celebracja intronizacji Jahwe. Prawda o Bogu, który przez akt stworzenia, wybrania Izraela i uwolnienia go z niewoli stał się Królem tego narodu i świata, była głęboko przeżywana przez poszczególne Izraeliły, jak i przez cały naród. I dlatego z pewnością była obecna w kulcie Izraela, o czym świadczy choćby tak znaczna liczba psalmów wyznających królewską godność Boga, ich kultowe piętno, czy mocne powiązanie wypowiedzi o królowaniu JHWH z Arką, ze Świątynią, z Syjonem (ks. prof. T. Brzegowy).

Uczeni jedynie spierają się, czy celebracja ta istniała jako osobne święto (Intronizacji, Nowego Roku – *Neujahrsfest/New Year Festival*), czy była

rdzeniem Święta Namiotów, czy istniała jeszcze w innej formie (Królewskie Święto Syjonu; Święto Dedykacji Świątyni; Święto Przymierza).

Tymi, którzy mieli szczególnie głębokie doświadczenie i poznanie Boga byli w Izraelu **prorocy**. Im to Bóg objawiał Siebie i Swą wolę w stonku do narodu i świata. Największy ze starotestamentalnych proroków, **Izajasz**, tak opisuje swe powołanie prorockie: *W roku śmierci króla Ozjasza ujrzałem Pana siedzącego na wysokim i wyniosłym tronie, a tren Jego szaty wypełniał świątynię. Serafimy stały ponad Nim; każdy z nich miał po sześć skrzydeł... I wołał jeden do drugiego: «Święty, Święty, Święty jest Pan Zastępów. Cała ziemia jest pełna Jego chwały».* I powiedziałem: *«Biada mi! Jestem zgubiony! Wszak jestem mężem o nieczystych wargach i mieszkam pośród ludu o nieczystych wargach, a oczy moje oglądały Króla, Pana Zastępów!»* (Iz 6,1-5; por. 1Krl 22,19). Izajasz otrzymuje łaskę widzenia Boga – trzykroć świętego i pełnego majestatu Króla.

To właśnie ten prorok jako pierwszy zapowiada, że, finalnym, **ostatecznym etapem dziejów świata będzie przyście na sąd Boga jako Króla**, będzie objawienie się królewskiej chwały Boga wobec całego świata. Tak opisuje czasy eschatologiczne (ostateczne): *Oto Pan pustoszy ziemię, niszczy ją i burzy jej powierzchnię, a mieszkańców jej rozprasza. I będzie dotknięty jak lud, tak kapłan, jak sługa, tak jego pan, jak służąca, tak jej pani, jak nabywca, tak sprzedawca, jak dający pożyczkę, tak biorący ją... Księżyc się zarumieni, słońce się zawstydzi, bo zakróluje Pan Zastępów na górze Syjon i w Jeruzalem, wobec swych starców będzie uwielbiony* (Iz 24,1n. 23). I dalej woła: *Oczy twe ujrzą Króla w całej Jego krasie, zobaczą krajinę bardzo rozległą. Oczy twe oglądać będą Jeruzalem, siedzibę bezpieczną, namiot nieprzenośny... Albowiem Jahwe jest naszym sędzią, Jahwe naszym prawodawcą, Jahwe naszym Królem! On nas zbawi!* (Iz 33,17.20.22).

Także psalmy intronizacyjne, głoszące królewską władzę Boga, mają akcenty eschatologiczne, mówiąc o JHWH, *który nadchodzi, nadchodzi aby sądzić ziemię* (zob. Ps 96,11-13; 97,3-9; 98,7-9).

To samo objawia Bóg w Księdze Apokalipsy. Losy świata i całej ludzkości zakończy objawienie się Boga jako Króla wszechświata. To objawienie poprzedzone plagą kar i nieszczęść spadających na ludzi, którzy nie uznają panowania Bożego (Ap 8-11). Po długim opisie katastrof i nieszczęść zesłanych na ziemię, czytamy tam: *Siódmy anioł zatrąbił, a w niebie rozległy się donośne głosy mówiące: «Nastalo nad światem królowanie Pana naszego i Jego Pomazańca, i będzie królować na wieki wieków!»* A dwudziestu

czterech Starców, zasiadających na tronach swych przed tronem Boga, padło na oblicza i oddało pokłon Bogu, mówiąc: «Dzięki czynimy Tobie, Panie, Boże wszechmogący, Który jesteś i Który byłeś, żeś objął wielką Twą władzę i zaczął królować» (Ap 11,15-17).

W podobny sposób sam Jezus opisuje Paruzję, ukazując Siebie jako Króla chwały przychodzącego na sąd, np.: *Gdy Syn Człowieczy przyjdzie w Swej chwale i wszyscy aniołowie z Nim, wtedy zasiądzie na swoim tronie pełnym chwały. I zgromadzą się przed Nim wszystkie narody, a On oddzieli jednych od drugich... Wtedy odezwie się Król do tych po prawej stronie...* (zob. Mt 25,31-46). Prawdę tę wyraził Kościół (w osobie papieża Pawła VI), przenosząc Uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata na ostatnią niedzielę roku liturgicznego, przez co podkreślił eschatologiczny wymiar prawdy o królewskiej władzy Boga. Na końcu stoi Jezus Król, Ten, do którego wszystko zmierza, Alfa i Omega, Sędzia żyjących i umarłych.

Wróćmy do proroków. Inni wielcy prorocy Izraela, podobnie jak Izaasz, wielbią Boga jako swego Króla. **Jeremiasz** na przykład tak się modli, wykazując nieistnienie obcych bogów: *Kto nie lękał by się Ciebie, Królu narodów?... Jahwe natomiast jest prawdziwym Bogiem, jest Bogiem żywym i Królem wiecznym* (Jr 10,7.10). **Daniel**, uprowadzony – według przekazu Księgi Daniela – do Babilonu w 597 roku przed Chr., dzięki swej wierności Jahwe Królowi, nawraca największego prześladowcę Izraela i religii jahwistycznej, babilońskiego króla Nabuchodonozora. Władca ten, tytułujący się jako *król królów, czy król świata* (Dn 2,37; 4,19), skruszony wyznaje w modlitwie: *Gdy zaś upłynęły oznaczone dni, ja, Nabuchodonozor, podniosłem oczy ku niebu. Wtedy powrócił mi rozum i wysławiałem Najwyższego, uwielbiałem i wychwalałem Żyjącego na wieki. Bo Jego władza jest władzą wieczną, panowanie Jego przez wszystkie pokolenia. Ja, Nabuchodonozor, wychwalam teraz, wywyższam i wysławiam Króla Nieba!* (Dn 4,31.34). Prorocy tzw. mniejsi również głoszą, że Bóg jest Królem człowieka, narodu i świata, i dlatego trzeba Mu poddać wszystko (zob. np. Ab 21; Mi 2,13; 4,7; So 3,15; Za 14,9. 16. 17; Ml 1,14).

Wymowne świadectwo autora natchnionego zawiera opowiadanie 1Sm 8-12. Małoduszna i pozbawiona wiary starszyzna Izraela żąda od proroka Samuela, aby ustanowił w narodzie ludzkiego króla w celu obrony przed innymi narodami. Samuel, zasmucony tym żądaniem, przedstawia je w modlitwie Bogu, na co otrzymuje gorzką odpowiedź JHWH: *Wysłuchaj głosu ludu we wszystkim, co mówi do ciebie, bo nie ciebie odrzucają,*

lecz Mnie odrzucają jako Króla nad sobą. Podobnie jak postępowali od dnia, w którym ich wyprowadziłem z Egiptu, aż do dnia dzisiejszego, porzucając Mnie i służąc innym bogom, tak postępują i z tobą (1Sm 8,7n). Samuel spełnia żądanie, nie omieszka jednak wypomnieć ludowi tego braku wiary w swej poruszającej mowie pożegnalnej: *Oto posłuchałem waszego głosu i ustanowiłem króla nad wami... Gdy spostrzeżliście, że Nachasz, król Ammonitów, nadciąga przeciw wam, powiedzieliście mi: Nie! Król będzie nad nami panował! Tymczasem Pan, wasz Bóg, jest Królem waszym!* (1Sm 12,1.12).

Wiara i niezłomne przekonanie, że Królem – a więc obrońcą, opiekunem i wyzwolicielem – jest JHWH, jest wiarą prostego ludu. Zobacz np. piękne modlitwy: Tobiasza (Tb 13 – siedem razy (pełnia): *Króla niebios, Króla wieków*), Judyty (Jdt 9,11n), Mardocheusza (Est 4,17a-h), czy Estery (Est 4,17l-z).

Ciekawe, że Stary Testament funkcję króla bardzo mocno wiąże nie z tyranią, absolutyzmem, czy wyzyskiem, ale właśnie z ochroną, troską i opiekuńczością wobec poddanych, szczególnie tych najsłabszych i najmniej zaradnych. Prawdziwy król to ten, który swych poddanych otacza łaskawą opieką i broni mocnym ramieniem: *O Boże, przekaż Twój sąd królowi i Twoją sprawiedliwość synowi królewskiemu. Niech sądzi sprawiedliwie Twój lud i ubogich Twoich – zgodnie z prawem! Otoczy opieką uciśnionych z ludu, ratować będzie dzieci ubogich, a zetrze ciemiężyciela. (...) Wyzwoli bowiem wołającego biedaka i ubogiego, i bezbronnego. Zmiłuje się nad nędzarzem i biedakiem i ocali życie ubogich: uwolni ich życie od krzywdy i ucisku, a krew ich cenna będzie w jego oczach* (Ps 72,1-4.12-14; por. Iz 1,23; 3,14n; Jr 22,1-3) W sposób szczególny odnosi się to do Boga Króla: *On wiary dochowuje na wieki, daje prawo uciśnionym i daje chleb głodnym. JHWH uwalnia jeńców, JHWH przywraca wzrok niewidomym, JHWH podnosi pochylonych, JHWH miłuje sprawiedliwych. JHWH strzeże przychodniów, chroni sierotę i wdowę, lecz na bezdroża kieruje występnych. JHWH jest Królem na wieki!* (Ps 146,6-10). Działalność Boga w ww. 7-9 to prawdziwe biblijne Królestwo Boże (zob. Łk 4,18n). Psalmista, po wyczeniu miłosiernych czynów Boga, zamyka pieśń finalnym wezwaniem, podsumowującym treść psalmu: *JHWH jest Królem na wieki!* (por. Mdr 6,7; Ps 82,1-4; 113,5-9). Podobnie Jezus Król chwały upomni się o najsłabszych (Mt 25,31nn). Ten wymiar władzy Boga Króla uwydatnia prawdę, że Boże królowanie zawiera w sobie niezwykle ładunek ojcowskiej miłości Boga względem tych, którzy się Jemu poddają.

2. Mesjasz

Jak wspomnieliśmy na początku, objawienia ST nie da się w pełni zrozumieć bez Chrystusa, co w ciekawym obrazie ujął św. Paweł (2Kor 3,14-16; por. cały List do Hebrajczyków). **Cała bowiem historia święta narodu wybranego jest przygotowaniem na przyjście Jezusa Chrystusa, na objawienie się Boga Króla.** Znamy dzieje tego niemal dwutysiącletniego przygotowania, poczynawszy od powołania Abrahama i uczynienia z niego wielkiego narodu, Izraela, który był ziemskim Królestwem Boga i zacy-nem Królestwa Bożego dla całego świata. Znamy trud i wysiłek Boży, aby uformować ten lud i uczynić go gotowym na przyjście Mesjasza. Znamy też dramatyczną odpowiedź Izraela Bogu, w decydującym momencie swego powołania: *Nie chcemy, aby Ten królował nad nami! Nie mamy innego króla nad cezara!* Aby lepiej zrozumieć dramat tej deklaracji narodu, cofnijmy się jeszcze raz do jego historii, aby zobaczyć kluczowy rys dziejów Izraela – przygotowanie na przyjście Mesjasza.

Zobaczyliśmy wyżej w ogromnym skrócie, że Bóg objawił się Izraelowi jako Król. Objawiając swą godność i miłość zapowiedział zarazem, że pewnego dnia jako potężny Król wkroczy w historię świata – już nie w symbolu ognia, znaku Arki czy tajemniczej obecności w świątyni, ale w osobie Mesjasza.

Te Boże zapowiedzi i obietnice to tzw. **proroctwa mesjańskie**, które w historii Izraela – jego odstępstw i powrotów – jawiły się jak promienie słońca dodające nadziei i podtrzymujące życie narodu wybranego. Przy-patrzmy się im, gdyż, jak ziarno określa roślinę, tak one wskazują nam na godność i misję Jezusa, zapowiadanego Mesjasza.

Termin „mesjasz” pochodzi etymologicznie od hebrajskiego czasownika *māšah*) tzn. posmarować oliwą, namaścić (rzeczownik: *māšiah* – pomazaniec; aramejskie: *mešihâ*), a oznacza oczekiwanego przez naród izraelski Króla. **Mesjasz – znaczy namaszczony Król.** W Izraelu bowiem namaszczano przede wszystkim królów (są tylko cztery wzmianki o „namaszczonym kapłanie” [arcykapłanie], ale wszystkie z czasów po niewoli babilońskiej, gdy nie było już monarchii i królów). Jedyne w Biblii przekaz o namaszczeniu proroka (1Krl 19,16) jest historycznie wątpliwy, nigdy też prorok nie jest nazwany „mesjaszem”, „namaszczonym”. Poza tym obie te funkcje przynależą na starożytnym Wschodzie władzy królewskiej. Stąd Mesjasz nie tyle oznacza króla, kapłana lub proroka, ale Króla, który posiada jednocześnie prerogatywy kapłańskie i prorockie.

Greckim odpowiednikiem (tłumaczeniem) hebrajskiego „Mesjasz” jest słowo „Chrystus” (*christos*), które użyte z rodzajnikiem określonym w Nowym Testamencie wskazuje na funkcję (nie na imię). Tak więc „Jezus Chrystus” to nie imię i nazwisko czy dwa imiona – jak w zabawnej nieświadości mówią niektórzy – ale to imię i tytuł wskazujący na godność Jezusa z Nazaretu. **Jezus Chrystus tzn. Jezus Król.** Wyrzcił to ks. kard. J. Ratzinger: Święto Chrystusa Króla jest świętem świeżej daty, lecz jego treść jest tak stara, jak sama wiara chrześcijańska, albowiem słowo «Chrystus» nie jest niczym innym, jak greckim tłumaczeniem słowa «Mesjasz»: pomazaniec, król. Jezus z Nazaretu jest tak bardzo Królem, że tytułem królewskim stało się Jego imię. Nazywając samych siebie chrześcijanami, określamy się sami jako ludzie Króla, jako ludzie, którzy uznają w Nim Króla.

Tytuł *Mesjasz* – przetłumaczony dla ludzi mówiących po grecku na świetnie odpowiadające mu słowo *Chrystus* – choć dziś używany jako imię własne, jest jednak według egzegetów w Ewangeliach w pełni żywy, w sensie bliskim znaczenia pierwotnego, a więc nie jako imię czy termin teologiczny, lecz słowo określające rolę historyczną: oczekiwanego Króla Izraela i świata. „Jezus Chrystus” – to dla pierwszych chrześcijan najkrótsze wyznanie wiary. Wiary, że Jezus jest zapowiedzianym i oczekiwanym Królem. Podstawy tej wiary ukażą najlepiej proroctwa o Mesjaszu.

Spośród wielu proroctw mesjańskich warto zwrócić uwagę na podstawowe, określające naturę, godność i misję Mesjasza.

Zacznijmy od najstarszych. **Proroctwo Natana**, uchodzące za pierwsze i kluczowe proroctwo mesjańskie ST, mamy w dwóch przekazach: w 2Sm 7 i w 1Krn 17. Prorok Natan przynosi królowi Dawidowi takie słowo od Jahwe: *To mówi Jahwe Zastępów: Kiedy wypełnią się twoje dni i spocznieś obok swych przodków, wtedy wzbudzę po tobie potomka twojego, który wyjdzie z twoich wnętrzności, i utwierdzą jego królestwo. On zbuduje dom imieniu memu, a Ja utwierdzą tron jego królestwa na wieki. Ja będę mu ojcem, a on będzie mi synem. Przede Mną dom twój i twoje królestwo będzie trwać na wieki. Twój tron będzie utwierdzony na wieki* (2Sm 7,12-14.16). Możemy dostrzec, jak te słowa wypełniają się w osobie Jezusa, Syna Bożego, Króla wiecznego Królestwa.

Proroctwo Balaama. Ten sam prorok, który zamiast przeklinać błogosławi Izraela za jego wierność w oddawaniu czci Jahwe jako Królowi (Lb 23,21), wypowiada następnie proroctwo odnoszące się do Mesjasza: *Wyrocznia Balaama, syna Beora; wyrocznia męża, który wzrok ma*

przenikliwy. Widzę Go, lecz jeszcze nie teraz, dostrzegam Go, ale nie z bliska: Wschodzi Gwiazda z Jakuba, a z Izraela podnosi się berło (Lb 24,15b-17). Egzegeci są zgodni, że oba symbole (gwiazda i berło), pod którymi ukrywa się Mesjasz, odnoszą się do króla i oznaczają na całym Bliskim Wschodzie władzę królewską. Ta sama symbolika berła występuje w **blogosławieństwie Jakuba dla Judy**, kolejnym proroctwie mesjańskim, które mówi ponadto, że Mesjasz podporządkuje sobie wszystkie narody (Rdz 49,8-10).

Także Księga Psalmów zapowiada Mesjasza. Jest w psalterzu grupa **psalmów królewskich**, które opisując przyszłego króla Syjonu, nadają mu cechy tak niezwykle, że nie można ich już odnieść do zwykłego człowieka, a jedynie do oczekiwanego Mesjasza. Spośród tych psalmów zacytuję dwa.

Dlaczego narody się buntują, czemu ludy knują daremne zamysły? Królowie ziemi powstają i władcy spiskują wraz z nimi przeciw Jahwe i przeciw Jego Mesjaszowi. Śmieje się ten, który tronuje (*jāšāb*) w niebie, Pan się z nich naigrywa: «Przecież Ja ustanowiłem sobie Króla na Syjonie, świętej górze mojej» Ogłoszę postanowienie Pana. Powiedział do mnie: «Tyś moim Synem, Ja Ciebie dziś zrodziłem. Żądaj ode Mnie, a dam Ci narody w dziedzictwo i w Twoje posiadanie krańce ziemi. Żelazną różgą będziesz nimi rządzić i jak naczynie garncarza ich pokruszysz» (Ps 2,1-9).

Wyrocznia Jahwe dla Pana mego: «Siądź po mojej prawicy, aż Twych wrogów położę jako podnózek pod Twoje stopy». Twoje potężne berło niech Jahwe rozciągnie z Syjonu: «Panuj wśród swych nieprzyjaciół. Przy Tobie panowanie w dniu Twej potęgi. W blaskach świętości z łona jutrzenki jak rosę Cię zrodziłem» Jahwe przysiągł i żal Mu nie będzie: «Tyś Kapłanem na wieki na wzór Melchizedeka» (Ps 110,1-4).

Oba psalmy wyrażają naturę Mesjasza równą Bogu (tytuł „Pan”, zrodzenie, zasiadanie po prawicy Boga) i uczestnictwo we władzy królewskiej samego JHWH. Psalm 110 zapowiada ponadto, że Mesjasz-Krół, choć nie jest z rodu kapłańskiego (Lewiego), lecz z królewskiego (Judy), będzie miał funkcję kapłańską, tzn. złoży ofiarę (Jezus – z siebie samego). Tajemniczy Melchizedek był królem Jerozolimy i kapłanem Boga Najwyższego. Mesjasz będzie Królem, równym Bogu, co do godności, który złoży ofiarę. Do grupy psalmów mesjańskich zaliczane są też np.: Ps 72; 89; 132.

Niezwykle wymowne jest mesjańskie **Proroctwo Izajasza** o Dziecięciu (Iz 9,1-6). Wyraźnie bowiem nawiązuje ono do kolejnych elementów rytuału intronizacyjnego przyszłego Mesjasza-Króla, a cztery określenia,

które w nim padają, z pewnością przerastają umysł piszącego je Izraelity: *Albowiem Dziecię nam się narodziło, Syn został nam dany, na Jego barakach spoczęła władza. Nazwano Go imieniem: Przedziwny Doradca, Bóg Mocny, Odwieczny Ojciec, Książę Pokoju. Wielkie będzie Jego panowanie w pokoju bez granic na tronie Dawida i nad Jego królestwem, które On utwierdzi i umocni prawem i sprawiedliwością, odtąd i na wieki* (wv. 5-6). Książę Pokoju to Król, który w imieniu jedyne go Króla Jahwe będzie rządził z mocą, prawością i nieograniczoną (ani czasowo, ani terytorialnie) władzą. Podobnie przyszłego Mesjasza zapowiada prorok **Jeremiasz**: *Oto nadejdą dni – wyrocznia Pana – kiedy wzbudzę Dawidowi Odrośl sprawiedliwą. Będzie panował jako Król, postępując roztropnie, i zaprowadzi prawo i sprawiedliwość na ziemi* (Jr 23,5). Ze świadectw innych proroków o Mesjaszu Królu (Iz 32,1n; Dn 7,13n; Mi 5,1n i inne) przytoczymy jeszcze tylko **proroctwo Zachariasza**, szczególnie wieszczą męki Chrystusa, gdyż zostało ono w szczegółach zrealizowane przez Jezusa: *Raduj się wielce, Córo Syjonu, wołaj radośnie Córo Jeruzalem! Oto twój Król idzie do ciebie, sprawiedliwy i zwycięski. Pokorny – jedzie na osiołku, na oślątku, źrebięciu oślicy* (Za 9,9n). Mesjasza przedstawia prorok jako Króla, który zgodnie z obrzędem intronizacyjnym (por. 1Krl 1,38) wjedzie do Jerozolimy na ośleciu, by objąć władzę.

3. Nowy Testament

Ewangelie – pełnia objawienia biblijnego – skupiają się, zresztą jak cały NT, na przekazaniu prawdy, że to Jezus z Nazaretu, syn Józefa i Maryi, potomek króla Dawida, jest tym oczekiwanym przez Izraela Mesjaszem-Królem. Wysiłek czterech ewangelistów zmierza do tego, aby ukazać, że zapowiedzianym przez Pisma Mesjaszem jest Jezus, i aby wyjaśnić nowe prawo Jego Królestwa, które nastąpiło wraz z Nim.

Myśl przewodnia Ewangelii wg **św. Mateusza**, tej najczęściej cytującej ST, sprowadza się do tezy następującej: w Osobie, życiu, czynach i nauce Jezusa urzeczywistniły się wszystkie proroctwa mesjańskie ST; Jezus jest Mesjaszem, Królem, który zakłada prawdziwe królestwo mesjańskie – Kościół.

Ewangelia wg **św. Marka** jest, jak dowiedli egzegeci, tak skonstruowana (budowa koncentryczna), że w centralnym, najważniejszym jej miejscu znajduje się wyznanie Piotra: *Ty jesteś Mesjasz* (Mk 8,29). Jest to zresztą wyznanie kluczowe wszystkich Ewangelii (por. Mt 16,16; Łk 9,20; J 4,25n; 10,24n; 17,3). Marek rozpoczyna swą Ewangelię od słów: *Początek*

Ewangelii o Jezusie Mesjaszu (1,1), podobnie jak Mateusz: Rodowód Jezusa Mesjasza, potomka Dawida, potomka Abrahama (1,1).

W Ewangelii wg **św. Łukasza** archanioł Gabriel tak zapowiada Maryi narodzenie Jezusa: *Oto poczniesz i porodzisz Syna, któremu nadasz imię Jezus. Będzie On wielki i będzie nazwany Synem Najwyższego, a Pan Bóg da Mu tron Jego ojca, Dawida. Będzie panował nad domem Jakuba na wieki, a Jego panowaniu nie będzie końca (Łk 1,31-33).* Wypowiedź ta, utkana z cytatów, odnosi do Jezusa wszystkie teksty mesjańskie ST.

Św. Jan, kończąc swą Ewangelię, podaje cel jej napisania i klucz zrozumienia: *Wiele innych znaków, których nie zapisano w tej księdze uczynił Jezus wobec uczniów. Te zaś zapisano, abyście wierzyli, że Jezus jest Mesjaszem, Synem Bożym, i abyście wierząc mieli życie w imię Jego (J 20,30n).*

To tylko po jednym wybranym przykładzie wiary Ewangelistów, skupionych na przekazaniu prawdy, że proroctwa mesjańskie ST się wypełniły, że przyszedł Mesjasz i przybliżyło się Jego Królestwo.

Idea królowania Boga, tak ważna dla wiary Starego Testamentu, **stanie się pierwszą i dominującą w nauczaniu Jezusa.** Nauka o Królestwie (królowaniu) Bożym jest głównym tematem Ewangelii. Fakt ten uwidacznia się jeszcze bardziej w zestawieniu nauczania Jezusa z równoległymi pismami wczesnożydowskimi, dla których temat królowania Bożego wcale nie jest głównym tematem, czy popularnym wątkiem, w niektórych nie odgrywając praktycznie żadnej roli.

Nauka o królowaniu Boga w sposób uroczysty otwiera całe przepowiadanie Jezusa: *Czas się wypełnił i bliskie jest Królestwo Boże...* (Mk 1,15; por. Mt 4,17), stanowiąc, jak mówią bibliści, program Jego publicznej działalności. Całe głoszenie i działalność Jezusa ewangelieści streszczają w słowach: *Ewangelia Królestwa* lub *Ewangelia o Królestwie* (Mt 4,23; 9,35; Łk 4,43; 8,1; 16,16). Jezus, Mesjasz-Król, przyszedł pouczyć nas o Królestwie Swoim i Swojego Ojca (np. Mt 13,41-43), o Królestwie Bożym. Zapowiadał bliską obecność tego Królestwa (np. Mt 12,28; Mk 1,15; Łk 17,20n), wszystkie niemal przypowieści koncentrują się osłonięciu jego tajemnicy (np. Mt 13,24nn; Mk 4,26nn; Łk 8,10; J 3,3; passim), a w modlitwie „Ojcie nasz”, którą nam zostawił do codziennego odmawiania, zawarł wezwanie: *Przyjdź Królestwo Twoje!* (Mt 6,10; Łk 11,2), które jest najważniejszym wezwaniem Modlitwy Pańskiej. „Nie ma królestwa bez króla” – Nie ma Królestwa Bożego bez Jezusa Króla. Egzegeci słusznie twierdzą, że nie da się

oddzielić nauki o Królestwie od samej osoby Jezusa. To Jezus jest Królem tego Królestwa, które głosi. Idea ta stanowi konkretną rzeczywistość historyczną (fizyczną i duchową), w której niepodzielnie króluje Jezus.

Warto tu zwrócić uwagę, że nowotestamentowy termin *basileia*, tłumaczony jako „królestwo”, nie jest terminem abstrakcyjnym, lecz konkretnym i równie poprawnie może być tłumaczony jako: **królowanie** (Boga) – co wolą niektórzy bibliści – czy **królewskość** (bycie królem bądź postać króla), a dopiero wtórnie jako funkcję sprawowania władzy i jej zasięg terytorialny. Termin *basileia* można tłumaczyć statycznie: „królestwo” bądź dynamicznie: „królowanie”.

Królewska godność Chrystusa ujawnia się szczególnie w opisie Jego **sądu, męki i śmierci**. Wydarzenia te poprzedza triumfalny wjazd Jezusa do Jerozolimy, kiedy to, zgodnie z prorocstwem Zachariasza, zostaje ogłoszony Królem (Mt 21,5; Łk 19,38). Według ewangelistów wydanie Jezusa na śmierć to przełomowe wydarzenie w dziejach Izraela. Naród przygotowywany na przyjęcie Mesjasza przez dwa tysiące lat wielkim Bożym wysiłkiem, a teraz cudownymi znakami czynionymi przez Jezusa – stawia Mesjasza przed Piłatem, mówiąc: *Jeżeli Go uwolnisz, nie jesteś przyjacielem cezara. Każdy, kto się czyni Królem, sprzeciwia się cesarowi!* (J 19,12) i wreszcie na pytanie Piłata: *Czyż Króla waszego mam ukrzyżować?* odpowiada: *Nie mamy innego Króla nad cezara!* (J 19,15). Ta zaskakująca deklaracja narodu o wysokiej świadomości religijnej i politycznej stanowi wyparcie się swojej istotowej misji – stanowienia zaczynu Królestwa Boga. Stwierdzenie to tym bardziej zadziwia, gdy wiemy, że jedna z modlitw, którą mieli wznosić Żydzi w tym dniu (święto Paschy) w haggadzie paschalnej, brzmiała: *Od wieków na wieki Ty jesteś Bogiem, a oprócz Ciebie nie mamy innego Króla*. Odrzucając swą misję bycia Królestwem Boga, Izrael skazał się na odrzucenie. Odtąd narodem wybranym staje się każdy naród, uznający w Jezusie swego Króla, a w szczególności Kościół jako „przestrzeń” królowania Boga.

W decydującym momencie sądu Piłat pyta Jezusa: *Czy ty jesteś Królem żydowskim?* Jezus odpowiada: *Tak, jestem Królem. Ja się na to narodziłem i na to przyszedłem na świat, aby dać świadectwo prawdzie. Każdy, kto jest z prawdy, słucha mego głosu* (J 18,33-37). Wyznanie to potwierdzają zgodnie wszystkie Ewangelie.

Piłat, ulegając presji tłumu, skazuje Jezusa na śmierć. Wypisuje tytuł winy, który każe umieścić na krzyżu: **Jezus Nazarejczyk, Król żydowski**.

Napis, jak podkreślają Ewangeliści, umieszczony jest w trzech, ówczesnie panujących w świecie językach (hebrajskim, łacińskim i greckim), jest to więc proklamacja królewskości Jezusa ogłoszona „urbi et orbi”, całemu światu. Jezus zmartwychwstaje. Zwyciężając w ten sposób ostatecznie szatana, *władcę tego świata* (J 12,31), uroczyście ogłasza: *Dana mi jest wszelka władza na niebie i na ziemi* (Mt 28,18). I posyła uczniów do głoszenia Królestwa Bożego w narodach (Mt 28,19), gdyż wie, że królestwo szatana, królestwo ciemności ginie wszędzie tam, gdzie rozbłyśka światłość Królestwa Chrystusa (Mt 12,28).

Chrystus Król głosi Królestwo – apostołowie głoszą Chrystusa Króla. Dzieje Apostolskie i wszystkie niemal Listy apostołskie tętnią radosną świadomością przyścia Mesjasza-Króla i nastania ery mesjańskiej. Św. Paweł, który uwierzył, że zapowiedzianym przez Pisma królewskim potomkiem Dawida jest Jezus, za tę prawdę oddał swoje życie, *głosząc* – jak mówią Dzieje – *innego [niż cesarz] Króla – Jezusa* (Dz 17,7; por. też Dz 9,22; 17,3; 26,23). Naucza o duchowym Królestwie Bożym, które ma ogarnąć także wymiar społeczny. Głosząc Ewangelię narodom pogańskim, które nie tkwiły w wielowiekowej tradycji mesjańskiej Żydów, a tytuł królewski oznaczał dla nich tyrana, św. Paweł w swych listach preferuje tytuł **Pan** (gr. **Kyrios**) na oznaczenie godności Jezusa (tytuł, który w ówczesnej mentalności językowej mieścił w sobie godność boską i królewską) oraz tytuł **Chrystus** (379 razy w listach; gr. **Christos**, czyli Mesjasz, Król).

Księga Apokalipsy, wreszcie, kładzie szczególny nacisk na ukazanie Jezusa jako Króla – zmartwychwstałego, żyjącego w chwale i królującego wraz z Ojcem. Chwalebny Jezus objawi się w dniach ostatnich (takim, jakim jest obecnie od wniebowstąpienia aż na wieki): jako **KRÓL KRÓLÓW I PAN PANÓW** (Ap 17,14 i 19,16), aby ostatecznie zniszczyć królestwo szatana i zaprowadzić wieczne Królestwo Boże.

Czy w NT jest obecna idea intronizacji Jezusa? Ojcowie Kościoła i współcześni egzegeci wskazują tu chętnie na kilka szczególnych momentów w życiu Jezusa, mówiąc o Jego intronizacji: czy to podczas chrztu w wodach Jordanu, kiedy Jezus zostaje namaszczony (Mesjasz) przez Ojca na Króla i rozpoczyna swą mesjańską misję; czy w czasie ukrzyżowania i śmierci (częste: Jezus królujący z krzyża, krzyż jako tron Jezusa); czy w momencie zmartwychwstania jako królewskim zatriumfowaniu Jezusa nad szatanem i śmiercią, czy wreszcie we wniebowstąpieniu jako pełnym chwałą wkroczeniu do Nieba i zajęcie tronu po prawicy Ojca. Wiele

tekstów NT mówi o tej boskiej intronizacji Jezusa: *Dana Mi jest wszelka władza na niebie i na ziemi... Ojciec bowiem nie sądzi nikogo, lecz cały sąd przekazał Synowi... Dlatego też Bóg Go nad wszystko wywyższył i darował Mu imię...* (zob. niżej). Wszystkie te teksty dotyczą jednak intronizacji Jezusa dokonanej przez Boga. Bardzo ważne jest też dokonanie go przez człowieka, gdyż Bóg nie jest Królem dla siebie samego, lecz dla człowieka, dla stworzenia. To człowiek ma uznać nad sobą Króla – Boga i podporządkować się pod Jego Prawo miłości.

Tym, wobec którego mamy dokonać Intronizacji, tego aktu miłości i wiary, jest nie tyle Bóg w Trójcy, czy Bóg Ojciec, ale właśnie **Jezus**. Jemu Bóg Ojciec *powierzył panowanie, chwałę i władzę królewską, aby służyły Mu wszystkie narody, ludy i języki* (Dn 7,14). Na wołanie psalmisty: *Boże, przekaz Twój sąd Królowi, a Twoją sprawiedliwość Synowi królewskiemu. Niech rządzi sprawiedliwie Twoim ludem, a ubogimi Twymi – według prawa* (Ps 72,1n) Bóg odpowiada Mesjaszowi: *Żądaj ode mnie, a dam ci narody w dziedzictwo, a w posiadane twoje krańce ziemi. Żelazną różgą będziesz nimi rządzić* (Ps 2,8n). I przekazał pełnię swej władzy Jezusowi, *poddał Synowi wszystko* (1Kor 15,28), czyniąc Go *dziedzicem wszystkich rzeczy* (Hbr 1,2). *Wszystko rzucił pod stopy Jego* (1Kor 15,27), o czym zaświadcza sam Jezus: *Ojciec bowiem nie sądzi nikogo, ale cały sąd przekazał Synowi, aby wszyscy oddawali cześć Synowi, tak jak oddają cześć Ojcu. (...) Przekazał Mu władzę wykonywania sądu, ponieważ jest Synem Człowieczym* (J 5,22n.27). Ojciec swą królewską władzę przekazał Jezusowi, abyśmy Jemu oddali należną Bogu cześć – poprzez akt intronizacji.

A tak o przekazaniu władzy Jezusowi pisze Orygenes w swym sztandarowym dziele *O zasadach*: „Bóg nosi nazwę wszechmogącego i zawsze posiada przedmioty swej mocy, którymi zarządza jak Król albo Władca... Otóż Bóg Ojciec jest wszechmogący, ponieważ posiada władzę nad wszystkim – nad niebem i ziemią oraz nad tym, co się w nich znajduje. Władzę tę jednak sprawuje za pośrednictwem swego Syna, ponieważ «na imię Jezusa zgina się wszelkie kolano istot niebieskich, ziemskich i podziemnych». A jeśli «wielkie kolano zgina się przed Jezusem», to Jemu niewątpliwie wszystko podlega, On nad wszystkim sprawuje władzę i za Jego pośrednictwem wszystko podlega Ojcu”.

Jak wspomnieliśmy we wstępie, Pismo Święte ukazuje dzieje walki o panowanie Miłości Boga nad człowiekiem i światem. Przeciwno prawowitej władzy królewskiej Boga występują ludzie: Izraelici rzekli do Samuela:

Daj nam króla, aby nami rządził. (...) A Jahwe rzekł do Samuela: „Wysłuchaj głosu ludu we wszystkim, co mówią do ciebie, bo nie ciebie odrzucają, lecz Mnie odrzucają jako Króla nad sobą” (1Sm 8,6n; por. 1Sm 12,12); występują całe narody: Dlaczego narody się buntują, czemu ludy knują daremne zamysły? Królowie ziemi powstają i władcy spiskują wraz z nimi przeciw Jahwe i przeciw Jego Mesjaszowi (Ps 2,1n); a przede wszystkim występuje szatan, który pragnie przejąć władzę nad ludźmi i światem. Mówi Lucyfer: Wstąpię na niebiosy; powyżej gwiazd Bożych postawię mój tron (Iz 14,13); Ja jestem Bogiem, ja zasiadam na boskiej stolicy (Ez 28,2). Naśladując Boga Króla, szatan także zakłada swoje, oparte na nienawiści i strachu, królestwo (o czym mówi Jezus: Mt 12,24-28; Mk 3,22-24; Łk 11,15-20; też Ap 16,10), ustawia na ziemi swój tron (Ap 2,13; 13,2; 16,10) i każe nazywać siebie królem (Ap 9,11). Do królestwa szatana należą ludzie i narody, które nie uznają panowania Bożego nad sobą i odrzucają Boże prawo. Stają się oni sługami królestwa ciemności (Ap 17,17), królestwa śmierci (Rz 5,17.21). Ci będą walczyć z Barankiem, a Baranek ich zwycięży, bo Panem jest panów i Królem królów – a także ci, co z Nim są: powołani, wybrani i wierni (Ap 17,14; por. Ap 19,11-21).

KATECHEZA NR 2 – KRÓLOWANIE JEZUSA WEDŁUG QUAS PRIMAS

Dobre przygotowanie do Jubileuszowego Aktu Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana w Polsce wymaga od nas przypomnienia nauki Kościoła na temat królewskiej władzy Syna Bożego. Dokumentem przybliżającym wiernym tę prawdę wiary jest encyklika *Quas primas* papieża Piusa XI z 1925 roku o ustanowieniu święta Naszego Pana Jezusa Chrystusa Króla. Pius XI przedstawia w niej biblijne i teologiczne podstawy nowego święta oraz wyraził swoje nadzieje z nim związane. Papież spodziewa się odnowienia i umocnienia Kościoła oraz przemian społecznych w duchu praw Chrystusa Króla.

Już na progu swego pontyfikatu w 1922 roku papież Pius XI w encyklice *Ubi arcano Dei* pisał o konieczności przywrócenia Królestwa Chrystusowego pośród ludzi. Według papieża Jezus Chrystus *króluje w umysłach jednostek przez naukę Swoją, króluje w duszach przez miłość, króluje w całym życiu człowieka, przestrzegającego Jego prawa i naśladującego Jego przykład, Chrystus Pan króluje w rodzinie, gdy oparta na sakramencie małżeństwa istnieje jako rzecz święta i nierozzerwalna, w której władza rodzicielska wskazuje na ojcostwo Boże, biorąc od Boga początek i nazwę (Ef 3,15), w której dzieci wzorują się na posłuszeństwie Dziecięcia Jezusa, cały sposób życia tchnie świętością Rodziny Nazaretańskiej. Chrystus Pan króluje w końcu w społeczności państwowej, gdy najwyższą cześć oddaje się Bogu a z Boga wyprowadza się pochodzenie władzy i wszystkie jej prawa, ażeby tym samym nie było nadużycia ze strony rządzących ani braku rozumnego posłuszeństwa ze strony poddanych i aby Kościół cieszył się tym stanowiskiem, jakie mu sam Zbawiciel wyznaczył, to jest był uznany jako organizacja niezależna, jako nauczyciel i przewodnik państw, i narodów, nie w tym znaczeniu, jakoby miał władzę państwową zmniejszać – albowiem państwa posiadają w swoim porządku pełność władzy – ale na to, aby je udoskonalić podobnie jak łaska udoskonala naturę ludzką. W ten sposób staną się państwa dla ludzi walną pomocą w osiągnięciu najwyższego celu, którym jest szczęśliwość wieczna, a równocześnie dadzą trwałą podstawę dla pomyślności doczesnej. Podsumowując tę naukę papież dodaje, że *nie ma pokoju Chrystusowego poza Królestwem Chrystusowym i stąd nie możemy skuteczniej pracować nad utwierdzeniem pokoju Chrystusowego, jak właśnie wznawiając Królestwo Chrystusowe.**

W swej kolejnej encyklice zatytułowanej *Quas primas* papież rozwija zasygnalizowany wcześniej temat i ogłasza ustanowienie święta Chrystusa Króla. Pius XI posługuje się czterema argumentami przemawiającymi za ustanowieniem nowego święta. Na pierwszym miejscu przedstawia fragmenty Pisma Świętego ukazujące prawdę o królewskiej władzy Syna Bożego. Następnie papież odwołuje się do tradycji liturgicznej Kościoła, w której znajdujemy wiele odniesień do królewskiej godności Pana Jezusa. Trzeci argument papieża ma charakter teologiczny, a jest nim włączony do wyznania wiary w 325 roku na soborze w Nicei dogmat w słowach: *królestwu Jego nie będzie końca stwierdzający królewską godność Chrystusa*. O Soborze Nicejskim papież pisze, że *obronił współistotność Słowa Wcielonego z Ojcem, a na tej prawdzie, jakby na swoim fundamencie, opiera się panowanie Chrystusa nad wszystkimi narodami*. Ostatnim argumentem jest wymiar dydaktyczny święta, które ma szansę postawić tamę rozpowszechniającemu się laicyzmowi i na nowo poddać społeczeństwa pod władzę Jezusa Króla¹.

Na początku encykliki papież stwierdza, że *wylew zła nawiedził świat cały* na skutek usunięcia Jezusa Chrystusa i Jego najświętszego prawa z *obyczajów, z życia prywatnego, rodzinnego i publicznego*. W związku z tym papież dodał, że nie będzie nadziei na trwałą pokój dla narodów, dopóki jednostki i państwa nie uznają panowania Zbawiciela. Nawiązując do swego papieskiego zawołania, *pax Christi in regno Christi – pokój Chrystusowy w królestwie Chrystusowym*, papież zaznaczył, że odnowienie i umocnienie pokoju może się dokonać tylko przez przywrócenie panowania Chrystusa.

Po omówieniu wydarzeń związanych z obchodzonym w Kościele Rokiem Świętym papież uzasadnia decyzję ogłoszenia święta Chrystusa Króla. W pierwszej kolejności odnosi się do powszechnego zwyczaju nazywania Chrystusa Królem w znaczeniu przenośnym, ze względu na najwyższy stopień dostojności, *przez które przewodzi wszystkiemu i wszystkim stworzenia przewyższa*. Na tej podstawie Pius XI mówi o królowaniu Jezusa w umysłach, woli i sercach ludzi: *Mówimy przeto, iż Chrystus króluje w umysłach ludzi nie tak dlatego, że posiada głęboki umysł i ogromną wiedzę, ile raczej dlatego, że On sam jest Prawdą, a ludzie powinni zaczerpnąć prawdy od Niego i przyjąć ją posłusznie: mówi się, że króluje również w woli*

¹ Strukturę encykliki *Quas primas* papieża Piusa XI omawia ks. Jarosław Superson SAC w książce pt. *Historia Uroczystości Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata* (WAM, Kraków 2005), s. 52-57.

ludzi, nie tyle dlatego, iż nieskazitelna Jego wola ludzka zupełnie stosuje się do najświętszej woli Bożej i jej słucha, lecz, że On naszą wolną wolę nakłania i natchnieniem swoim sobie ją podbija, abyśmy się zapalili do najszlachetniejszych czynów. Wreszcie Chrystus Pan jest Królem serc z powodu swojej, przewyższającej naukę miłości (Efez. III, 19), z powodu łagodności i słodyczy, którą dusze przyciąga do siebie; nie było bowiem i nie będzie nikogo, kto przez wszystkich byłby tak umiłowany, jak Chrystus Jezus.

Następnie papież wyjaśnia, że Syn Boży, ze względu na posiadanie tej samej istoty co Bóg Ojciec, posiada również *najwyższe i nieograniczone panowanie nad całym stworzeniem*. Zatem tytuł i władza królewska należy się Chrystusowi jako Człowiekowi, który *otrzymał od Ojca władzę i cześć i królestwo*.

Chcąc ukazać wiernym podstawy do ustanowienia nowego święta w Kościele, Pius XI przywołał kilka przykładowych fragmentów Pisma Świętego. Ze Starego Testamentu przywołał prorocstwo Balaama (Lb 24,19), trzy fragmenty z Księgi Psalmów (Ps 2, Ps 44, Ps 71), prorocstwo Izajasza (9,6-7), Jeremiasza (23,5), Daniela (2,44 i 7,14-15) oraz Zachariasza (9,9). Z Nowego Testamentu papież zaakcentował poselstwo Archanioła zapowiadającego, że królestwu Chrystusa nie będzie końca (Łk 1,32-33), naukę Jezusa o Sądzie Ostatecznym (Mt 25,31-40), przyznanie się Jezusa do swej królewskiej godności wobec Piłata (J 18,37) oraz mowę pożegnalną, w której Pan Jezus stwierdził, że posiada wszelką władzę na niebie i na ziemi (Mt 28,18). Ponadto papież przywołał fragmenty listów apostoelskich (1Kor 15,25; Hbr 1,1) oraz wizji zawartych w Apokalipsie, które ukazują Pana Jezusa jako Króla królów (1,5; 19,16).

Od argumentów z Pisma Świętego encyklika *Quas primas* przechodzi do zasygnalizowania obecnej w liturgii czci dla Chrystusa Króla. Dla Kościoła modlitwa jest prawidłem wiary, dlatego papież przypomina, że *różnymi słowy, choć przedziwnie jedno i to samo oznaczającymi, wyrażał Kościół te objawy czci i dawniej w starej psalmodii i starych księgach obrzędowych i wyraża je obecnie w modlitwach publicznych, codziennie zanoszonych przed Majestat Boży i w niepokalanej ofierze Mszy świętej*. Warto jeszcze zauważyć, że Pius XI zaakcentował ekumeniczny wymiar kultu Chrystusa Króla, co ujawnia się w harmonii liturgii łacińskiej i liturgii wschodniej.

Przedstawiając argumentację teologiczną papież Pius XI zauważył, że *władza Jezusa Króla opiera się na tym przedziwnym zjednoczeniu, które zwą hipostatycznym*. Z tego wynika, iż *Chrystus nie tylko ma być czczony*

jako Bóg przez aniołów i ludzi, ale, że aniołowie i ludzie posłuszni i poddani być mają panowaniu jego jako Człowieka: tj. iż przez zjednoczenie hipostatyczne Chrystus ma władzę nad wszystkimi stworzeniami. Cóż może być miłszego i przyjemniejszego do rozważania, jak to, że Chrystus panuje nad nami nie tylko prawem natury Swojej, lecz także i prawem, które nabył sobie przez odkupienie nasze.

Po omówieniu argumentów biblijnych, liturgicznych i teologicznych przemawiających za uznaniem królewskiej godności Chrystusa, Pius XI podejmuje temat trojakiej władzy Pana Jezusa: prawodawczej, sędowniczej i wykonawczej: Świadcstwa zaczerpnięte z Pisma św. o powszechnym panowaniu naszego Odkupiciela aż nadto dowodzą i musimy w to wierzyć niezachwianie, że Chrystus Jezus dany jest ludziom jako Odkupiciel, w którym pokładać mają nadzieję, ale zarazem jest On prawodawcą, któremu ludzie winni posłuszeństwo (Sob. Tryd. Ses. VI, can. 21). Ewangelie bowiem nie tyle opowiadają o Nim, że ustanowił prawa, ile raczej przedstawiają Go, jak ustanawia prawa; o tych wszystkich, którzy przykazania Jego zachowywać będą, w różnych okolicznościach i w różnych słowach, mówi Mistrz Boski, iż dadzą oni dowód swojej miłości względem Niego i w miłości tej wytrwają (Jan XIV, 15, XV, 10). O władzy zaś sędowniczej, którą Jezus otrzymał od Ojca, sam mówi do żydów, oskarżających Go o znieważenie spoczynku sobotniego, gdy uzdrowił cudownie paralityka: bo Ojciec nikogo nie sądzi, lecz wszystek sąd dał Synowi (Jan V, 22). W tej władzy sędowniczej, jako rzecz nieodłączna od sądu, mieści się także i to, aby sędzia miał prawo nagradzania i karania ludzi jeszcze za ich życia. A ponadto przysługuje Chrystusowi władza tzw. wykonawcza, gdyż wszyscy rozkazów Jego słuchać powinni i to pod groźbą zapowiedzianych kar, których uporni uniknąć nie mogą. Ze słów papieża wynika, że przyjęcie królowania Jezusa pośród ludzi uwidacznia się w przestrzeganiu ustalonych przez Niego praw, respektowaniu Jego wyroków i posłuszeństwie Jego rozkazom. Pisał o tym prorok Izajasz: *Pan jest naszym sędzią, Pan naszym prawodawcą, Pan naszym królem! On nas zbawi!* (Iz 33,23). Słowa te wyrażają pełnię władzy Boga, który przychodzi do ludzi nie po to, aby nas uciemieżyć, jak to często czynią ziemscy władcy, ale aby zrealizować wobec nas swój zbawczy plan.

Następnie Pius XI omawia duchowy wymiar władzy Chrystusa Króla, któremu podlegają jednak także rzeczywistości ziemskie. Odniesienie władzy Jezusa do rzeczy duchowych przedstawia papież na przykładzie wybranych wydarzeń opisanych przez ewangelistów. Pierwszym z nich jest

opis ukrycia się Pana Jezusa przed tłumem, który po cudownym rozmnożeniu chleba chciał Go obwołać swoim królem. Drugim wydarzeniem jest przesłuchanie przez Piłata, któremu Pan Jezus oznajmił, że królestwo Jego nie jest z tego świata. Według papieża duchowy charakter królestwa Jezusa uwidacznia się w tym, że przygotowujemy się do niego przez pokutę, a wstępujemy do niego przez wiarę i chrzest, który odradza nas wewnętrznie: *wymaga od swych zwolenników nie tylko, aby, wyrzekłszy się bogactw i dóbr doczesnych, odznaczyli się skromnością obyczajów i łaknęli i pragnęli sprawiedliwości, lecz także, aby zaparli się siebie samych i krzyż swój nieśli.* Poza tym królestwo Jezusa nie rywalizuje z ziemskimi państwami, a sprzeciwia się jedynie *królestwu szatana i mocom ciemności.* Za czasów ziemskiego życia Pan Jezus wstrzymywał się od wykonywania posiadanej władzy i wzgardził posiadaniem dóbr materialnych. Także obecnie nie odbiera ludziom panowania nad sprawami doczesnymi. Nie znaczy to jednak, by Chrystusowi władza ta nie przysługiwała. Powołując się na encyklikę *Annum sanctum* Leona XIII papież Pius XI stwierdza, że *Królestwo Odkupiciela naszego obejmuje wszystkich ludzi.* Na poparcie tego przytacza następujący cytat: *Panowanie Jego mianowicie nie rozciąga się tylko na same narody katolickie lub na tych jedynie, którzy przez przyjęcie chrztu według prawa do Kościoła należą, chociaż ich błędne mniemania sprowadziły na bezdroża albo niezgoda od miłości oddzieliła, lecz panowanie Jego obejmuje także wszystkich niechrześcijan, tak, iż najprawdziej cały ród ludzki podlega władzy Jezusa Chrystusa.* Rozwijając tę myśl, papież dodaje, że zarówno poszczególne jednostki, jak i rodziny oraz państwa podlegają Chrystusowi, który dla wszystkich jest źródłem zbawienia. Od Niego też pochodzi wszelka pomyślność i szczęście jednostek i społeczeństw. Dlatego papież stanowczo apeluje: *Niech więc nie odmawiają władcy państw publicznej czci i posłuszeństwa królującemu Chrystusowi, lecz niech ten obowiązek spełnią sami i wraz z ludem swoim, jeżeli pragną powagę swą nienaruszoną utrzymać, i przyczynić się do pomnożenia szczęścia swej ojczyzny.* Następnie papież dodaje: *Przeto, jeżeliby kiedy ludzie prywatnie i publicznie uznali nad sobą władzę królewską Chrystusa, wówczas spłynęłyby na całe społeczeństwo niesłychane dobrodziejstwa, jak należyta wolność, jak porządek i uspokojenie, jak zgoda i pokój.* Warto tutaj dodać, że dobrodziejstwa, które mogą spłynąć na ludzi uznających władzę i prawo Jezusa Króla, nie należą do sfery pobożnych życzeń ludzi naiwnie wierzących, lecz są istotną częścią dobrej nowiny o zbawieniu.

Według papieża uznanie królowania Chrystusa przyczyni się do uporządkowania wzajemnych stosunków rodzinnych, społecznych i państwowych. Żony w mężach a podwładni w przełożonych powinni czcić Chrystusa, natomiast wszyscy panujący i prawowici przełożeni powinni mieć przekonanie, że wykonują władzę nie tyle z *prawa swego, jak z rozkazu i w zastępstwie Boskiego Króla*. Dzięki temu będą mądrze wypełniać swoje zadania, co zaowocuje dobrem ogółu i szacunkiem dla godności podwładnych, *zakwitnie pokój i wewnętrzny porządek się ustali*. Jest to możliwe dzięki Chrystusowi, Królowi pokoju, *który przyszedł pojednać wszystko, który nie przyszedł, aby mu służyono, lecz aby sam służył i który będąc Panem wszystkich dał Siebie za przykład pokory i ustanowił szczególnie prawo nakazujące miłość*.

Pius XI wyraził w *Quas primas* przekonanie, że korzyści, o których była tu mowa, będą mogły spłynąć na społeczeństwo chrześcijańskie, jeśli rozszerzać się w nim będzie znajomość królewskiej godności Chrystusa. Przyczynić się do tego miało nowe święto. Z naszej współczesnej perspektywy możemy stwierdzić, że analogicznych owoców możemy się spodziewać po Jubileuszowym Akcie Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana w Polsce.

Papież Pius XI w ustanowionym święcie widział dla Kościoła lekarstwo przeciw zarazie zeświecczenia, czyli laicyzmu, który stopniowo dojrzewał w społeczeństwie. *Zaczęło się bowiem od tego, że przeczono panowaniu Chrystusa Pana nad wszystkimi narodami; odmawiano Kościołowi władzy nauczania ludzi, wydawania praw, rządzenia narodami, którą to władzę otrzymał Kościół od Chrystusa Pana, aby prowadził ludzi do szczęścia wiekuistego. I wtedy to zaczęto powoli zrównywać religię Chrystusową z innymi religiami fałszywymi i stawiać ją bezczelnie w tym samym rzędzie; następnie podporządkowano ją pod władzę świecką i wydano ją prawie na samowolę rządu i panujących; dalej jeszcze poszli ci, którzy umyślili sobie, że należy zastąpić religię Bożą jakowąś religią naturalną, naturalnym jakimś wewnętrznym odruchem. A nie brakło i państw, które sądziły, że mogą się obejść bez Boga i że ich religią to - bezbożność i lekceważenie Boga*. Po ponad dziewięćdziesięciu latach, które upłynęły od napisania tych słów, laicyzm nie tylko utrwalił swoje zdobycze, ale bezwzględnie wciąż podporządkowuje sobie nowe obszary życia poszczególnych ludzi i społeczeństw.

Następnie papież wyraził swoje ubolewanie nad skutkami odrzucenia Jezusa Króla w życiu jednostek i państw: *nasienie niezgody wszędzie*

porozsiewane, płomienie zazdrości i nieprzyjaźni objęły narody, co powoduje dotąd tak wielką zwłokę w pojednaniu ludów; nieposkromione pragnienia, które często pokrywają się płaszczykiem dobra publicznego i miłości ojczyzny, a z których powstaje rozdwojenie wśród obywateli i ślepy a niepomierny egoizm, na nic innego nie zważający, jak tylko na własną korzyść i na własne dobro i tą jedynie miarą wszystko inne mierzący; zburzony zupełnie pokój domowy wskutek zapomnienia i zaniedbania obowiązków; węzły rodzinne rozluźnione i trwałość rodzin zachwiana; całe wreszcie społeczeństwo do głębi wstrząśnięte i ku zagładzie idące. Głos papieża okazał się proroczy. Zagłada, którą przewidywał w okresie dwudziestolecia międzywojennego, stała się tragicznym faktem. Miliony ludzi zapłaciły życiem za nieposkromione pragnienia egoistów szukających jedynie własnego dobra.

Zadaniem katolików jest według papieża przygotowanie i przyspieszenie powrotu społeczeństw do najukochańszego Zbawiciela. Dokonać się to może przez pracę i działalność, także poprzez zajmowanie odpowiednich stanowisk w życiu społecznym. Papież ubolewa nad opieszałością i bojaźliwością dobrych ludzi, którzy nie sprzeciwiają się złu lub stawiają opór zbyt łagodnie, co skutkuje zuchwalstwem i hardością przeciwników Kościoła. Jeśli natomiast wszyscy wierni rozumieją, że powinni cały czas dzielnie walczyć pod sztandarem Chrystusa – Króla, to z apostołskim zapalem będą starać się pojednać błądzących z Bogiem i stać na straży Jego praw. Trzeba też głośno wyznawać Chrystusa i mówić o Jego królowaniu, zwłaszcza na międzynarodowych zebraniach i w parlamentach, gdzie pomija się Go *niegodziwym milczeniem*.

Rozwijając konieczność publicznego świadczania o naszej wierze w Pana Jezusa, encyklika *Quas primas* podkreśla rangę publicznego okazywania czci Chrystusowi Królowi: *Słusznie i sprawiedliwie można by powiedzieć, że lud chrześcijański, poruszony niebieskim natchnieniem, pragnie Tego Jezusa, którego ludzie niegodziwi, gdy do swoich przyszedł, przyjął nie chcieli, wyprowadzić z zacisza i ukrycia świętych przybytków – i wiodąc Go w triumfalnym pochodzie po ulicach miasta, przywrócić Mu wszystkie prawa królewskie*. Tryumfalnym pochodem przywracającym Chrystusowi wszystkie prawa królewskie określa papież procesję eucharystyczną. W naszych polskich realiach form zewnętrznego manifestowania wiary nie brakuje, ale nie wolno nam też tracić czujności, gdy z naszych szkół znikają krzyże, gdy dokonują się profanacje przydrożnych kapliczek, gdy ktoś wykorzystuje bluźnierstwo jako dźwignię swojej kariery. Musimy

wtedy reagować, gdyż zło żeruje na naszej bierności. Roztropnie i stanowczo, ale musimy reagować.

Z nauczania Piusa XI wynika jeszcze, że wszystkie stosunki w państwie powinny układać się *na podstawie przykazań Bożych i zasad chrześcijańskich tak w wydawaniu praw i w wymiarze sprawiedliwości, jak i w wychowaniu i wykształceniu młodzieży w zdrowej nauce i czystości obyczajów*. Doroczne obchody święta Chrystusa Króla mają więc przypominać osobom prywatnym i rządzącym o sądzie ostatecznym, na którym będziemy musieli zdać sprawę z obowiązku okazywania publicznej czci Chrystusowi i posłuszeństwa Jego nakazom. Chrystusowi i Jego prawu należy podporządkować swój umysł, wolę, serce i ciało, tak by osiągnąć najwyższą doskonałość i korzystając ze zbawiennych skutków poddania się Panu osiągnąć ostatecznie życie wieczne.

Obecnie w Polsce pragniemy poprzez Jubileuszowy Akt Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana ponowić nasze oddanie Zbawicielowi, którego 1050 lat temu dokonali nasi przodkowie poprzez przyjęcie chrztu. Pragniemy rozpocząć wielkie dzieło odnowy moralnej naszego Narodu, który przed wiekami zrzucił pęta pogańskich grzechów, lecz w ciągu mijających stuleci często ulegał innym zniewoleniom duchowym. Sprowadziły je na nas nasze przyrodzone słabości oraz kłamliwe podszepty diabła, który uzurpuje sobie władzę nad światem i ludzkimi społecznościami. Oddani w niewolę Maryi Królowej Polski chcemy wyzwolić się z naszych grzechów narodowych i za przykładem świętych Polaków upaść przed tronem Jezusa, Króla królów. Oby nauczanie papieża Piusa XI, które do dziś dociera do nas za sprawą encykliki *Quas primas*, pomogło nam zrozumieć sens posłuszeństwa królewskiemu prawu Chrystusa i natchnęło nas do wytrwałej walki pod Jego sztandarem o królestwo Chrystusowe w Polsce.

KATECHEZA NR 3 – JEZUS KRÓL W KATECHIZMIE KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Królewska godność Jezusa Chrystusa to zagadnienie, które od wielu lat wzbudza ogromne zainteresowanie świeckich i hierarchów polskiego Kościoła. Ważną inspiracją była osoba Służebnicy Bożej Rozalii Celakówny i jej pism, w których pojawia się wezwanie, by Polska przyjęła władzę Jezusa Króla. Wypełnienie tego wezwania powinno opierać się przede wszystkim na fundamencie nauki Kościoła, której źródłem jest Objawienie przekazane w Piśmie Świętym i Tradycji. Współcześnie normatywnym źródłem poznania nauki Kościoła jest Katechizm. Warto więc przeanalizować fragmenty tego dokumentu, w których mowa o Jezusie Królu.

Zanim zaczniemy analizę fragmentów Katechizmu wspominających o królowaniu Pana Jezusa, zadajmy pytanie: czym dla Kościoła jest Katechizm? Konstytucja Apostolska *Fidei depositum* z 1992 roku stwierdza, że Katechizm jest pewnym i autentycznym punktem odniesienia w nauczaniu doktryny katolickiej. *Katechizm wyklada wiarę Kościoła i naukę katolicką, poświadczone przez Pismo Święte, Tradycję Apostolską i Urząd Nauczycielski Kościoła i w ich świetle rozumiane.* Św. Jan Paweł II widział w nim *pewną normę nauczania wiary*. Uzasadniając zatem potrzebę intronizacji, możemy odwoływać się do nauczania Katechizmu jako autorytatywnej wykładni wiary także w zakresie królewskiej godności Pana Jezusa.

Królowanie Jezusa Chrystusa to temat, który wielokrotnie pojawia się na kartach Katechizmu. Po raz pierwszy wyraźnie został poruszony w punktach poświęconych przymierzu z Noem, gdzie wspomniany został król i kapłan Melchizedek, będący figurą Chrystusa (KKK 58). Z przypisu dowiadujemy się, że stwierdzenie to powinniśmy odczytywać w kontekście słów zawartych z Liście do Hebrajczyków, gdzie z jednej strony mowa jest o kapłańskich czynnościach Melchizedeka, z drugiej zaś przedstawione zostało podwójne znaczenie jego imienia: król sprawiedliwości i król pokoju (por. Hbr 6,19 – 7,4). Na innym miejscu Katechizm pogłębia ten temat w słowach: *W geście Melchizedeka, króla i kapłana, który „wyniósł chleb i wino” (Rdz 14,18), Kościół widzi zapowiedź własnej ofiary* (KKK 1333).

Stosunkowo dużo na temat Jezusa Króla mówi rozdział poświęcony wierze w Syna Bożego. Komentując znany w Izraelu temat mesjańskiego namaszczenia, Katechizm stwierdza: *Takim namaszczoneym miał być przede*

wszystkim Mesjasz, którego Bóg miał posłać, by zapoczątkował ostatecznie Jego Królestwo. Mesjasz miał być namaszczony Duchem Pańskim równocześnie jako król i kapłan, ale także jako prorok. Jezus wypełnił mesjańską nadzieję Izraela w potrójnej funkcji kapłana, proroka i króla (KKK 436).

Następnie Katechizm komentuje wyznanie wiary Piotra oraz zapowiedź męki i zmartwychwstania, w czym Pan Jezus odsłania *autentyczną treść swojego mesjańskiego królowania*. Ma ono wymiar transcendentny i zbawczy. Prawdziwe znaczenie królowania Jezusa ukazuje się z wysokości krzyża, a po zmartwychwstaniu będzie mogło być ogłoszone przez Piotra całemu ludowi (KKK 440).

O królowaniu Jezusa mówi Katechizm także w związku z Objawieniem (Epifanią), czyli wydarzeniem, które nazywamy też pokłonem mędrców ze Wschodu. *Przybycie mędrców do Jerozolimy, by „oddać [Królowi żydowskiemu] pokłon” (Mt 2,2), pokazuje, że szukają oni w Izraelu, w mesjańskim świetle gwiazdy Dawida, Tego, który będzie królem narodów*. Według Katechizmu, poganie mogą odkryć Jezusa jako Syna Bożego i Zbawiciela świata dopiero wtedy, gdy przyjmą od Żydów mesjańskie obietnice Starego Testamentu (KKK 528).

Królowanie Jezusa ukazuje się w dokonywanych przez Niego egzorcyzmach, które wyzwalają ludzi spod panowania złych duchów i są zapowiedzią ostatecznego zwycięstwa Jezusa. *Przyjście Królestwa Bożego jest porażką królestwa Szatana*. Jednak ostateczne utwierdzenie Królestwa Bożego dokona się na krzyżu, co Katechizm wyraża cytatem z hymnu *Vexilla Regis: Regnavit a ligno Deus – Bóg zakrólował z krzyża* (KKK 550).

Ważnym wydarzeniem, w którym według Katechizmu ujawnia się królewska godność Jezusa, jest mesjański wjazd do Jerozolimy. Król-Mesjasz przybył uroczyście do swego miasta, by przez Śmierć i Zmartwychwstanie ukazać przyjście swego Królestwa (KKK 560 i 570). Podobnie jest ze zstąpieniem Chrystusa do otchłani śmierci (KKK 635), oraz wniebowstąpieniem: *Zasiadanie po prawicy Ojca oznacza zapoczątkowanie Królestwa Mesjasza, wypełnienie wizji proroka Daniela dotyczącej Syna Człowieczego: „Powierzono Mu panowanie, chwałę i władzę królewską, a służyły Mu wszystkie narody, ludy i języki. Panowanie Jego jest wiecznym panowaniem, które nie przeminie, a Jego Królestwo nie ulegnie zagładzie” (Dn 7,14). Od tej chwili Apostołowie stali się świadkami „Królestwa, któremu nie będzie końca” (KKK 664).*

Na temat królewskiej władzy Jezusa w ujęciu katechizmowym możemy przeczytać również w artykule dotyczącym paruzji. Szczególnie wymownym jest tytuł jednego z podpunktów: *Chrystus króluje już przez Kościół*. Dowiadujemy się tam, że Jezus Chrystus posiada wszelką władzę w niebie i na ziemi, jest Panem wszechświata i historii (KKK 668), natomiast Kościół jako Królestwo Chrystusowe jest załącznikiem i zaczątkiem Jego Królestwa na ziemi (KKK 669). Ukazuje ono swoją obecność przez cudowne znaki towarzyszące głoszeniu go przez Kościół (KKK 670). Nie jest jednak ono całkowicie wypełnione, dlatego złe moce uderzają jeszcze w Chrystusowe Królestwo. Walkę ze złem zakończy dopiero przyjście Jezusa Króla na ziemię (KKK 671). Wiarę w to podsumowuje stwierdzenie: *Chrystus Pan króluje już przez Kościół, ale jeszcze nie wszystkie rzeczy tego świata są Mu poddane. Triumf Królestwa Chrystusa nie nastąpi bez ostatniego ataku mocy zła* (KKK 680).

W artykule poświęconym omówieniu wiary w święty Kościół powszechny znajdujemy następujące stwierdzenie: *Jezus Chrystus jest Tym, którego Ojciec namaścił Duchem Świętym i którego ustanowił „Kapłanem, Prorokiem i Królem”. Cały Lud Boży uczestniczy w tych trzech funkcjach Chrystusa i ponosi odpowiedzialność za posłanie i służbę, jakie z nich wynikają* (KKK 783). Według Katechizmu, królewska funkcja Chrystusa ujawnia się w tym, że przez Śmierć i Zmartwychwstanie przyciąga On do siebie wszystkich ludzi. *Chrystus, Król i Pan wszechświata, stał się sługą wszystkich, „nie przyszedł, aby Mu służyli, lecz aby służyć i dać swoje życie na okup za wielu”* (Mt 20,28). Dla chrześcijanina „służyć Mu – znaczy panować”, szczególnie „w ubogich i cierpiących”, w których Kościół „rozpoznał obraz swego ubogiego i cierpiącego Założyciela”. Lud Boży urzeczywistnia swoją „godność królewską”, żyjąc zgodnie z tym powołaniem do służby z Chrystusem (KKK 786). Jest jeszcze jeden wymiar tej funkcji, na który wskazuje przywołany w Katechizmie cytat z *Sermones* św. Leona Wielkiego: *Cóż jest bowiem bardziej królewskiego niż to, że dusza potrafi kierować swoim ciałem w poddaniu Bogu?* Wynika z tego, że chrześcijanin pragnący realizować królewską funkcję Chrystusa, powinien tak wzmacniać swoje władze duchowe, by skłonność do grzechu cielesności nie wymknęła się spod jego panowania. Wielki papież zaznaczył też, że *wszystkim odrodzonym w Chrystusie znak krzyża nadaje królewską godność* (KKK 786).

W paragrafie poświęconym wiernym w Kościele znajduje się szersze omówienie, na czym polega uczestnictwo świeckich w misji królewskiej

Chrystusa. Najpierw więc chodzi o królewską wolność, by przez święte życie zwyciężać w samych sobie panowanie grzechu (KKK 908). Myśl współczesną wzbogacono słowami św. Ambrożego: *Ten, kto utrzymuje w karności swoje ciało i kieruje swoją duszą, nie pozwalając, by była ona niepokoiona namiętnościami, jest panem siebie; słusznie może być nazwany królem, ponieważ umie panować nad samym sobą; jest wolny i niezależny oraz nie poddaje się w niewolę grzechu.*

Oprócz królowania w wymiarze wewnętrznym, świeccy powołani są zaangażowania w sprawy doczesne: *Ponadto świeccy winni wspólnymi siłami tak uzdrawiać istniejące na świecie urządzenia i warunki, jeśli one gdzieś skłaniają do grzechu, by to wszystko stosowało się do norm sprawiedliwości i raczej sprzyjało praktykowaniu cnót, niż mu przeszkadzało. Tak postępując, przepełnią kulturę i dzieła ludzkie wartością moralną* (KKK 909). Zaangażowanie w sprawy świata nie wyklucza również zaangażowania w życie Kościoła. Świeccy powinni czuć się powołani do współdziałania ze swymi pasterzami, także w wykonywaniu władzy w Kościele. W praktyce odnosi się to do uczestnictwa w *synodach partykularnych, synodach diecezjalnych, w radach duszpasterskich; sprawowania misji duszpasterskiej w parafii; współpracy w radach ekonomicznych; udziału w trybunałach kościelnych* (KKK 911). Rozwój duchowy, zaangażowanie w sprawy świata i Kościoła powinny przebiegać harmonijnie, ponieważ *żadna działalność ludzka, nawet w sprawach doczesnych, nie może być wyjęta spod władzy Boga* (KKK 912). Rozważanie te Katechizm podsumowuje stwierdzeniem, że *dzięki swej misji królewskiej świeccy mają moc zwyciężania w sobie i w świecie panowania grzechu przez wyrzeczenie się siebie oraz przez świętość życia* (KKK 943).

Nie tylko świeccy wskazują swoim powołaniem na królewską godność Jezusa. Omawiając życie konsekrowane Katechizm podkreśla, że konsekracja i posłanie jest zwiastowaniem Króla, który przychodzi. Stan zakonny bowiem *zapowiada przyszłe zmartwychwstanie i chwałę Królestwa niebieskiego* (KKK 933).

O królowaniu Chrystusa w kontekście eschatologicznym Katechizm naucza także w paragrafie poświęconym komunii świętych. Przywołano tam cytat z *Martyrium Polycarpi: Czczymy Chrystusa, gdyż jest Synem Bożym, męczenników zaś kochamy jako uczniów i naśladowców Pana, a to jest rzeczą słuszną, gdyż w niezrównanym stopniu oddali się oni na służbę swemu Królowi i Mistrzowi* (KKK 957).

Również wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny jest okazją do refleksji nad królowaniem Chrystusa. Katechizm przypomina dogmatyczne nauczanie Piusa XII, z którego wynika, że Niepokalana Dziewica *dopełniwszy biegu życia ziemskiego z ciałem i duszą wzięta została do chwały niebieskiej i wywyższona przez Pana jako Królowa wszystkiego, aby bardziej upodobniła się do Syna swego, Pana panujących oraz Zwycięzcy grzechu i śmierci* (KKK 966). Upodobnienie Matki i Syna jest tematem szczególnie ważnym w kontekście starań o Intronizację Jezusa Króla Polski. Jeśli bowiem Maryja została tak wyróżniona, aby się bardziej upodobniła do Syna, to trudno zrozumieć logikę czcicieli Maryi Królowej Polski, którzy odmawiają tego tytułu Chrystusowi.

W artykule poświęconym wierze w życie wieczne Katechizm powtarza znane z Apokalipsy przekonanie o królowaniu świętych z Chrystusem (KKK 1029, KKK 1042). Podsumowaniem tych rozważań są słowa: *Na końcu czasów Królestwo Boże osiągnie swoją pełnię. Wtedy sprawiedliwi, uwielbieni w ciele i duszy, będą królować z Chrystusem na zawsze, a sam wszechświat materialny zostanie przemieniony* (KKK 1060).

W drugiej części Katechizmu, która wyklada temat celebracji misterium chrześcijańskiego, już na wstępie dowiadujemy się, że *w celebracji liturgicznej Kościół jest sługą na obraz swojego Pana, jedyne „Liturga”, uczestnicząc w Jego kapłaństwie (kult), które ma charakter prorocki (głoszenie słowa) i królewski (służba miłości)* (KKK 1070). Tak więc w liturgii Kościół dostrzega także królewską godność Chrystusa i zjednoczonego w nim chrześcijanina. Sam chrzest wśród wielu określeń nazywany jest świętym i królewskim namaszczeniem (KKK 1216). Szczególnie dobitnie wyraża to namaszczenie krzyżem świętym, przez które chrześcijanin jest namaszczony Duchem Świętym jak Chrystus – kapłan, prorok i król (KKK 1241). Przez chrzest wierni uczestniczą w królewskiej, kapłańskiej i prorockiej misji Chrystusa (KKK 1268). Podobnie w potrójną funkcję Chrystusa włącza chrześcijanina sakrament święceń: *Święcenia uzdalniają go, by mógł działać jako przedstawiciel Chrystusa, Głowy Kościoła, w Jego potrójnej funkcji kapłana, proroka i króla* (KKK 1581).

Trzecia część Katechizmu poświęcona została moralności chrześcijańskiej. W artykule omawiającym uczestnictwo w życiu społecznym Kościoła naucza o okazywaniu władzy należnego uznania i szacunku. Zamieszczono tam pochodzącą od św. Klemensa Rzymskiego najstarszą modlitwę Kościoła za sprawujących władzę polityczną: *Daj im zatem, Panie, zdrowie,*

pokój, zgodę i stałość, aby sprawowali bez przeszkody tę władzę, którą Ty im powierzyłeś. To Ty sam przecież, Władco Nieba, Królu wieków, dajesz synom ludzkim chwałę i godność, i władzę nad tym, co jest na ziemi. Ty więc, o Panie, kieruj ich wolą według tego, co jest dobre i miłe w Twoich oczach, aby sprawując zbożnie, w pokoju i z łagodnością daną im przez Ciebie władzę, zyskali łaskę Twoją (KKK 1900). Z modlitwy tej przebija przekonanie, które wciąż pojawia się w nauczaniu Kościoła, że władza dana ludziom przez Boga powinna być sprawowana w duchu Bożych przykazań, bowiem w przeciwnym razie ziemski władca nie może liczyć na Bożą łaskę.

W trzeciej części Katechizmu szczegółowo omówiony został Dekalog. W wykładzie na temat pierwszego przykazania poruszony został temat społecznego obowiązku religijnego: *Obowiązek oddawania Bogu prawdziwej czci odnosi się do człowieka w wymiarze indywidualnym i społecznym. (...) Obowiązkiem społecznym chrześcijan jest szanowanie i pobudzanie w każdym człowieku umiłowania prawdy i dobra. Wymaga on od nich, by przyczyniali się do rozpowszechniania jedynej prawdziwej religii, która istnieje w Kościele katolickim i apostołskim. Chrześcijanie są powołani, by być światłością świata. W ten sposób Kościół ukazuje królowanie Chrystusa nad całym stworzeniem, a szczególnie nad społecznościami ludzkimi* (KKK 2105). Katechizm mówi tutaj wprost o królowaniu Jezusa Chrystusa nad społecznościami ludzkimi, natomiast z poprzednio omawianych fragmentów, zwłaszcza dotyczących potrójnej misji Chrystusa i chrześcijanina, możemy poznać podstawowe sposoby osiągnięcia tego panowania.

Czwarta i ostatnia część Katechizmu przypomina wiernym zagadnienie modlitwy chrześcijańskiej. Również przy okazji omawiania tego tematu poruszone zostało zagadnienie królowania Chrystusa. W podrozdziale poświęconym modlitwie króla Dawida czytamy, że jest ona *wiernym przylgnięciem do Bożej obietnicy, jest miłującym i radosnym zaufaniem do Tego, który jest jedynym Królem i Panem. Dawid, natchniony przez Ducha Świętego, jest w Psalmach pierwszym prorokiem modlitwy żydowskiej i chrześcijańskiej. Modlitwa Chrystusa, prawdziwego Mesjasza i Syna Dawidowego, objawi i wypełni znaczenie tej modlitwy* (KKK 2579). Z kolei adoracja jako jedna z form modlitwy jest *uniżeniem się ducha przed „Królem chwały”* (Ps 24,9-10) (KKK 2628). Natomiast wśród wielu wezwań, jakie tradycja biblijna wkłada w usta Kościoła, pojawia się także wezwanie do Chrystusa Króla (KKK 2665).

W czwartej części Katechizmu na szczególną uwagę zasługują wyjaśnienia związane z Modlitwą Pańską. Jak powinniśmy rozumieć wezwanie: *Przyjdź Królestwo Twoje?* Katechizm tłumaczy to tak: *W Nowym Testamencie ten sam wyraz Basileia można tłumaczyć jako „królewskość” (rzeczownik abstrakcyjny), „królestwo” (rzeczownik konkretny) albo „królowanie” (rzeczownik wyrażający działanie). Królestwo Boże jest już obecne. Przybliżyło się w Słowie Wcielonym, jest głoszone w całej Ewangelii, przyszło w Śmierci i Zmartwychwstaniu Chrystusa. Od Ostatniej Wieczerzy Królestwo Boże przychodzi w Eucharystii: jest pośród nas. Królestwo przyjdzie w chwale, gdy Chrystus przekaże je swojemu Ojcu (KKK 2816).* Ponadto Katechizm w tym punkcie zamieścił fragment wykładu św. Cypriana na temat Modlitwy Pańskiej, z którego wynika, że *Królestwo Boże może oznaczać samego Chrystusa; Tego, którego pragnąc wzywamy każdego dnia i którego przyjdzie chcemy przyspieszyć swoim oczekiwaniem. Jak jest On naszym Zmartwychwstaniem, ponieważ w Nim wszyscy zmartwychwstajemy, tak może On być również Królestwem Bożym, bo w Nim będziemy królować.*

W omawianym kontekście ważna jest również doksologia kończąca Modlitwę Pańską: *Bo Twoje jest Królestwo i potęga, i chwała na wieki.* Katechizm naucza, że podejmuje ona trzy pierwsze prośby kierowane do naszego Ojca: *uświęcenie Jego imienia, przyjdzie Jego Królestwa i moc Jego zbawczej woli. Doksologia jest tu wyrażona w formie adoracji i dziękczynienia, podobnie jak w liturgii niebieskiej. Książe tego świata kłamliwie przypisał sobie trzy przymioty: królowanie, moc i chwałę; Chrystus Pan zwraca je swojemu Ojcu i Ojcu naszemu, aż do chwili, gdy złoży On królowanie w Jego ręce, gdy ostatecznie spełni się misterium zbawienia, a Bóg będzie wszystkim we wszystkich (KKK 2855).* Modląc się tymi słowami powinniśmy zawsze pamiętać, że modlitwa nie tylko wyraża wiarę Kościoła, ale powinna też prowadzić nas do konkretnego działania w codzienności, do budowania Królestwa Bożego w tych przestrzeniach, do których Bóg nas posyła.

W podsumowaniu prezentacji katechizmowej nauki o królewskiej godności Pana Jezusa warto przypomnieć, że ma ona bardzo solidne podstawy biblijne, potwierdzone wielowiekową Tradycją Kościoła. Płyń z niej przekonanie, że również chrześcijanie są jej uczestnikami, zarówno w wymiarze doczesnym, jak i w wieczności. W wymiarze doczesnym wyraża się to poprzez realizację królewskiej misji Chrystusa w życiu osobistym, społecznym i kościelnym. W życiu kościelnym ujawnia się to poprzez liturgię sakramentalną i modlitwę. Na zakończenie warto też postawić sobie

pytanie, jak katolicy mają realizować obowiązek poddania społeczeństw pod panowanie jedynej prawdziwej religii? Jak tego dokonać? Jak dzisiaj oddać świat pod królewską władzę Pana Jezusa? W zależności od różnorodnych czynników, sposobów może być wiele, jednak najważniejszy powinien być uroczysty akt przyjęcia władzy Chrystusa-Króla. Akt taki jest w najwyższym stopniu zgodny z duchem tradycyjnej nauki Kościoła, katolickiej nauki wyrażonej w Katechizmie na progu trzeciego tysiąclecia. Niech będzie ono erą Jezusa Króla.

JUBILEUSZOWY AKT PRZYJĘCIA JEZUSA CHRYSZTUSA ZA KRÓLA I PANA

Nieśmiertelny Królu Wieków, Panie Jezu Chryste, nasz Boże i Zbawicielu! W Roku Jubileuszowym 1050-lecia Chrztu Polski, w roku Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia, oto my, Polacy, stajemy przed Tobą [wraz ze swymi władzami duchownymi i świeckimi], by uznać Twoje Panowanie, poddać się Twemu Prawu, zawierzyć i poświęcić Tobie naszą Ojczyznę i cały Naród.

Wyznajemy wobec nieba i ziemi, że Twego królowania nam potrzeba. Wyznajemy, że Ty jeden masz do nas święte i nigdy nie wygasłe prawa. Dlatego z pokorą chyląc swe czoła przed Tobą, Królem Wszechświata, uznajemy Twe Panowanie nad Polską i całym naszym Narodem, żyjącym w Ojczyźnie i w świecie.

Pragnąc uwielbić majestat Twojej potęgi i chwały, z wielką wiarą i miłością wołamy: **Krółuj nam Chryste!**

- W naszych sercach – **Krółuj nam Chryste!**
- W naszych rodzinach – **Krółuj nam Chryste!**
- W naszych parafiach – **Krółuj nam Chryste!**
- W naszych szkołach i uczelniach – **Krółuj nam Chryste!**
- W środkach społecznej komunikacji – **Krółuj nam Chryste!**
- W naszych urzędach, miejscach pracy, służby i odpoczynku – **Krółuj nam Chryste!**
- W naszych miastach i wioskach – **Krółuj nam Chryste!**
- W całym Narodzie i Państwie Polskim – **Krółuj nam Chryste!**

Błogosławimy Cię i dziękujemy Ci Panie Jezu Chryste:

- Za niezgłębioną Miłość Twojego Najświętszego Serca – **Chryste nasz Królu, dziękujemy!**
- Za łaskę chrztu świętego i przymierze z naszym Narodem zawarte przed wiekami – **Chryste nasz Królu, dziękujemy!**
- Za macierzyńską i królewską obecność Maryi w naszych dziejach – **Chryste nasz Królu, dziękujemy!**
- Za Twoje wielkie Miłosierdzie okazywane nam stale – **Chryste nasz Królu, dziękujemy!**
- Za Twą wierność mimo naszych zrad i słabości – **Chryste nasz Królu, dziękujemy!**

Świadomi naszych win i zniewag zadanych Twemu Sercu przepraszamy za wszelkie nasze grzechy, a zwłaszcza za odwracanie się od wiary świętej, za brak miłości względem Ciebie i bliźnich. Przepraszamy Cię za narodowe grzechy społeczne, za wszelkie wady, nałogi i zniewolenia. Wyrzekamy się złego ducha i wszystkich jego spraw.

Pokornie poddajemy się Twemu Panowaniu i Twemu Prawu. Zobowiązujemy się porządkować całe nasze życie osobiste, rodzinne i narodowe według Twego prawa:

- Przyrzekamy bronić Twej świętej czci, głosić Twą królewską chwałę – **Chryste nasz Królu, przyrzekamy!**
- Przyrzekamy pełnić Twoją wolę i strzec prawości naszych sumień – **Chryste nasz Królu, przyrzekamy!**
- Przyrzekamy troszczyć się o świętość naszych rodzin i chrześcijańskie wychowanie dzieci – **Chryste nasz Królu, przyrzekamy!**
- Przyrzekamy budować Twoje królestwo i bronić go w naszym narodzie – **Chryste nasz Królu, przyrzekamy!**
- Przyrzekamy czynnie angażować się w życie Kościoła i strzec jego praw – **Chryste nasz Królu, przyrzekamy!**

Jedyny Władco państw, narodów i całego stworzenia, Królu królów i Panie panujących! Zawieramy Ci Państwo Polskie i rządzących Polską. Spraw, aby wszystkie podmioty władzy sprawowały rządy sprawiedliwie i stanowiły prawa zgodne z Prawami Twoimi.

Chryste Królu, z ufnością zawieramy Twemu Miłosierdziu wszystko, co Polskę stanowi, a zwłaszcza tych członków Narodu, którzy nie podążają Twymi drogami. Obdarz ich swą łaską, oświeć mocą Ducha Świętego i wszystkich nas doprowadź do wiecznej jedności z Ojcem.

W imię miłości bratniej zawieramy Tobie wszystkie narody świata, a zwłaszcza te, które stały się sprawcami naszego polskiego krzyża. Spraw, by rozpoznały w Tobie swego prawowitego Pana i Króla i wykorzystały czas dany im przez Ojca na dobrowolne poddanie się Twojemu panowaniu.

Panie Jezu Chryste, Królu naszych serc, racz uczynić serca nasze na wzór Najświętszego Serca Twego.

Niech Twój Święty Duch zstąpi i odnowi oblicze ziemi, tej ziemi. Niech wspiera nas w realizacji zobowiązań płynących z tego narodowego aktu, chroni od zła i dokonuje naszego uświęcenia.

W Niepokalanym Sercu Maryi składamy nasze postanowienia i zobowiązania. Matczynej opiece Królowej Polski i wstawiennictwu świętych Patronów naszej Ojczyzny wszyscy się powierzamy.

Krółuj nam Chryste! Krółuj w naszej Ojczyźnie, krółuj w każdym narodzie – na większą chwałę Przenajświętszej Trójcy i dla zbawienia ludzi. Spraw, aby naszą Ojczyznę i świat cały objęło Twe Królestwo: królestwo prawdy i życia, królestwo świętości i łaski, królestwo sprawiedliwości, miłości i pokoju.

* * *

**Oto Polska w 1050. rocznicę swego Chrztu
uroczyście uznała królowanie Jezusa Chrystusa.**

*Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu, jak była na początku,
teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.*

**KOMENTARZ DO JUBILEUSZOWEGO AKTU
PRZYJĘCIA JEZUSA ZA KRÓLA I PANA**

Wprowadzenie

Myśl o potrzebie aktu intronizacyjnego została zapoczątkowana w związku z wszczęciem w archidiecezji krakowskiej w 1996 roku procesu beatyfikacyjnego Sługi Bożej Rozalii Celakówny, krakowskiej pielęgniarki i mistyczki, zmarłej w czasie II wojny światowej. Wówczas światło dzienne ujrzały jej zapiski i można było poznać treść udzielonych jej objawień prywatnych, w których Jezus domaga się m.in. aktu intronizacyjnego od narodu polskiego. Świadczy o tym choćby ten zapis: „Jest ratunek dla Polski: jeżeli mnie uzna za swego Króla i Pana w zupełności przez intronizację, nie tylko w poszczególnych częściach kraju, ale w całym państwie z rządem na czele. To uznanie ma być potwierdzone porzuceniem grzechów i całkowitym zwrotem do Boga”.

Więść o tego typu żądaniach Jezusa w objawieniach danych Celakównie szybko się rozniosła. Pojawiło się wiele inicjatyw oddolnych, których celem było doprowadzenie do aktu intronizacyjnego. Konferencja Episkopatu Polski powołała w 2004 roku Zespół ds. Społecznych Aspektów Intronizacji Chrystusa Króla. Od początku było wielu ludzi dobrej woli, autentycznie zaangażowanych w dzieło intronizacji Jezusa, zawierających

realizację swoich dążeń i oczekiwań Boskiej Opatrzności i wspierających pasterzy Kościoła w Polsce wytrwałą i cierpliwą modlitwą na rzecz należytego rozeznania sprawy. Okazało się również, że analogiczna myśl o konieczności uznania Chrystusa swoim Panem i Zbawicielem stanowi centralny rys duchowości i formacji wielu wspólnot i stowarzyszeń w Polsce, zwłaszcza środowiska oazowego i charyzmatycznego; jest też u podstaw spotkań młodzieży w Lednicy.

Ta niezwykła zbieżność myśli rzeszy wiernych, inspirowana nie tylko prywatnymi objawieniami, ale mająca wyraźne podstawy biblijne i szerokie rozwinięcie w nauczaniu Kościoła, szczególnie w encyklice „*Quas Primas*” Piusa XI, nie mogła być lekceważona, ani odkładana na bok. Pasterze Kościoła dostrzegli w niej bardzo konkretny oddźwięk zmysłu wiary ludu Bożego. W 2013 roku biskupi powołali do istnienia Zespół ds. Ruchów Intronizacyjnych. Owocem dialogu i współpracy Zespołu z przedstawicielami różnych ruchów intronizacyjnych jest zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski *Jubileuszowy Akt Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana*.

Teologiczne uzasadnienie Aktu

Przyjęcie panowania Jezusa, uznanie Go swym Panem, ma znaczenie zbawcze. Jest pragnieniem serc Polaków rozumiejących, że od największych zagrożeń doczesnych nieskończenie groźniejsza jest utrata zbawienia. Współcześnie zagraża ona coraz większej liczbie ludzi na skutek odrzucenia prawdy – na skutek odrzucenia Chrystusa, który jest Prawdą i na skutek odrzucenia Jego prawa miłości. Stąd pragnienie, aby powszechnej w świecie detronizacji Chrystusa Polska przeciwstawiła Jego intronizację.

Przyjęcie panowania Jezusa Chrystusa ma być z założenia aktem wiary narodu. Celem tego aktu nie jest zapewnienie doczesnej władzy czy dostatku, ale poddanie osobistego, rodzinnego i narodowego życia Chrystusowi i życie według praw Bożych. Akt ten powinien wpłynąć na rzeczywistość doczesną, ale nie może stanowić nadużycia Najświętszego Imienia Jezusa do osiągnięcia celów doczesnych. Jest wyrazem posłuszeństwa Bogu, czyli odpowiedzią człowieczej miłości na Miłość Bożą, jest też aktem sprawiedliwości, czyli oddaniem Bogu tego, co Jemu należne.

Pierwsze w *Dziejach Apostolskich* wezwanie do uznania w Jezusie Pana i Mesjasza zostało wypowiedziane przez św. Piotra w dniu Zesłania

Ducha Świętego: „Tego Jezusa, którego wyście ukrzyżowali, uczynił Bóg i Panem, i Mesjaszem [czyli Królem]” (Dz 2,36). To znaczy, że od Ojca ma Jezus wszelką władzę na niebie i na ziemi, i wskutek tego jest „Królem narodów godnym czci” (*Hymn Eucharystyczny* św. Tomasza z Akwinu). Stało się tak, jak zapowiadał prorok Daniel: „Powierzono Mu panowanie, chwałę i władzę królewską, a służyły Mu wszystkie narody, ludy i języki. Panowanie Jego jest wiecznym panowaniem, które nie przemienie, a Jego królestwo nie ulegnie zagładzie” (Dn 7,13-14).

Dlatego publiczne i uroczyste przyjęcie panowania Jezusa, nie może Mu dodać władzy, którą posiada sam z siebie jako Bóg i Zbawiciel. Jego władza jest niezależna od jakiegokolwiek stworzenia. Naszym zadaniem jest uznać w wierze, że Jezus jest zapowiadany przez proroków Namaszczonym potomkiem Dawida (Królem-Mejaszem), a równocześnie Panem (w greckim tłumaczeniu Ksiąg Starego Testamentu tytułem *Kyrios* oddawano imię Jahwe). W *Dziejach Apostolskich* głosiciele Ewangelii, idąc do pogan nie znających zapowiedzi dotyczących Mesjasza, wzywają do uznania w wierze, że Jezus jest Panem, zapewniając, że w ten sposób będą zbawieni. Tak właśnie czyni Paweł i Syłas w Filipi, gdy zwracają się do strażnika więzienia: „Uwierz w Pana Jezusa a zbawisz siebie i swój dom” (Dz 16,31).

Ten akt wiary i uznania Jezusa za Zbawiciela i Pana (Grecy) lub Króla, czy Władcy (Żydzi) jest sprawczy, gdyż umożliwia zbawienie człowieka. Tak pisze o tym Apostoł Paweł w Liście do Rzymian (10,9-10): „Jeżeli więc ustami swoimi wyznasz, że Jezus jest Panem, i w sercu swoim uwierzysz, że Bóg Go wskrzesił z martwych – osiągniesz zbawienie. Bo sercem przyjęta wiara prowadzi do usprawiedliwienia, a wyznawanie jej ustami – do zbawienia.

Z tekstu wynika, że najbardziej proste wyznanie panowania Jezusa wystarcza do osiągnięcia zbawienia, bo wyraża ono wiarę, że Jezus z Nazaretu jest zapowiadany przez proroków Mesjaszem. Stąd do istoty aktu przyjęcia Jezusa za Króla i Pana należy wyznanie z wiarą Jego panowania.

Oznacza to zadanie, które tak określa papież Pius XI w zakończeniu encykliki „*Quas primas*” z 1925 roku: „Trzeba więc, aby Chrystus panował w umyśle człowieka, którego obowiązkiem jest z zupełnym poddaniem się woli Bożej przyjąć objawione prawdy i wierzyć silnie i stale w naukę Chrystusa; niech Chrystus króluje w woli, która powinna słuchać praw i przykazań Bożych; niech panuje w sercu, które, wzgardziwszy pożądanymi,

ma Boga nade wszystko miłować i do Niego jedynie należeć; niech króluje w ciele i członkach jego, które jako narzędzia, lub – że słów św. Pawła Apostoła użyjemy (Rz 6,13): jako ‘zbroja sprawiedliwości Boga’, mają przyczynić się do wewnętrznego uświęcenia dusz”.

Tak określone zadanie: „trzeba, by Chrystus panował”, domaga się najpierw uznania Chrystusa za swego i naszego Króla, uznania Jego panowania nad nami, czyli dobrowolnego poddania się Prawu Bożemu, Jego władzy, okazania Mu posłuszeństwa, celem uporządkowania, ułożenia życia osobistego i społecznego po Bożemu.

Dlatego ciągle jakże aktualne są słowa św. Jana Pawła II z homilii inauguracyjnej jego pontyfikatu: „Nie lękajcie się. Otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi! Dla Jego zbawczej władzy otwórzcie granice państw, systemów ekonomicznych, systemów politycznych oraz kierunków cywilizacyjnych. Nie lękajcie się!”.

Prezentacja treści Jubileuszowego Aktu

Jubileuszowy Akt Przyjęcia Jezusa za Króla i Pana podejmuje biblijną formułę przymierza Boga z narodem i wpisuje się w tradycję podobnych aktów, które miały miejsce w dziejach Polski i Kościoła. Można też powiedzieć, że niejako podejmuje zobowiązanie zawarte w Jasnogórskich Ślubach Narodu Polskiego: „Zobowiązujemy się uczynić wszystko, ażeby Polska była rzeczywistym królestwem Maryi i jej Syna”.

Tytuł Aktu ma formułę otwartą i powszechnie zrozumiałą. Nie zawiera słowa „intronizacja”, które nie dla wszystkich jest zrozumiałe, choćby dlatego, że w odniesieniu do Jezusa możemy mówić jedynie o uznaniu, a nie o ustanowieniu go królem. Stąd przyjęto formułę szeroką i scalającą pragnienia i postulaty wielu środowisk – *akt przyjęcia Jezusa za Króla i Pana*.

Słowo „Jubileuszowy” dodane na początku wskazuje na szczególny moment dziejowy, w jakim dokonujemy tego narodowego Aktu. Jest nim Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia ogłoszony przez papieża Franciszka oraz Jubileusz 1050. rocznicy Chrztu Polski.

W akcie można dostrzec formę odnowienia przymierza chrzcielnego narodu. Niewątpliwie jest też formą zawierzenia całego narodu Bożemu Miłosierdziu. Zostanie dokonany w tym miejscu, w którym podczas Świątowych Dni Młodzieży papież Franciszek spotka się z młodym Kościołem

całego świata, aby przypomnieć mu przesłanie Ewangelii o Bożym Miłosierdziu.

Akapit pierwszy jest wprowadzeniem do całego Aktu. Otwiera go uroczyste wezwanie skierowane do Jezusa Króla: *Nieśmiertelny Królu Wieków...* Następnie przewiduje się wskazanie reprezentantów władzy kościelnej i świeckiej, którzy wezmą udział w dokonaniu Aktu.

W ostatniej części akapitu zawarte są istotne elementy składowe Aktu: uznanie panowania Chrystusa, poddanie się Jego prawu, zawierzenie i poświęcenie Chrystusowi Królowi Ojczyzny i całego Narodu.

Akapity drugi i trzeci stanowią zasadniczą część uznania i przyjęcia królewskiej władzy Jezusa nad Polską. Wszyscy uczestnicy mają możliwość włączenia się w nią aklamacją *Króluj nam, Chryste* i wyrażenia publicznie swej woli, by Jezus panował w naszej Ojczyźnie.

Kolejny akapit wyraża hołd wdzięczności Chrystusowi za Jego niezgłębioną miłość i wszystkie łaski. Wszyscy uczestnicy mają możliwość wyrażenia wdzięczności za nie w formie aklamacji *Chryste nasz Królu, dziękujemy!*

Dalej Akt przechodzi w formę przeblagalnej modlitwy, której treścią jest wyrażenie skruchy z powodu grzechów osobistych i społecznych. Jako taki zakłada osobisty i narodowy rachunek sumienia, który jest niezbędnym początkiem każdego nawrócenia. Do aktu skruchy dołączone zostało wyrzeczenie się złego ducha i jego spraw, nawiązujące do rytuału chrztu świętego – szczególnie aktualne w 1050. rocznicę Chrztu Polski. Znaczenie tego wyrzeczenia nie jest tylko symboliczne: odrzucenie uzurpatora jest koniecznym warunkiem przyjęcia prawowitego Króla.

W następnym akapicie w pięciu symbolicznych przyrzeczeniach Akt zawiera zobowiązanie podporządkowania prawu Bożemu całego życia osobistego, rodzinnego i narodowego. Uczestnicy mogą się włączyć w deklarowane treści poprzez uroczystą aklamację *Chryste nasz Królu, przyrzekamy!*

W kolejnych trzech akapitach akt przechodzi w formę zawierzenia Chrystusowi: Państwa Polskiego i jego władz, całego narodu, a szczególnie tych, którzy nie podążają drogami Bożymi oraz wszystkich narodów świata w imię miłości bratniej. Kończy się prośbą o łaskę rozpoznania w Chrystusie prawowitego Pana i Króla dla wszystkich, którzy jeszcze tego nie dokonali.

Dwa kolejne zapisy mają charakter inwokacji – do Najświętszego Serca Jezusowego i do Ducha Świętego. W pierwszej inwokacji zawarta jest prośba o upodobnienie serc ludzkich do Serca Jezusowego; druga jest prośbą skierowaną do Ducha Świętego o wsparcie w realizacji zobowiązań płynących z Aktu i nawiązuje do modlitwy św. Jana Pawła II z Placu Zwycięstwa w Warszawie.

Postanowienia i zobowiązania zawarte w Akcie składane są w Niepokalanym Sercu Maryi Królowej Polski i powierzane wstawiennictwu świętych Patronów Ojczyzny.

Ostatni akapit jest inwokacją do Chrystusa Króla i stanowi podsumowanie treści całego Aktu. Zamykają go słowa prefacji z uroczystości Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata.

Akt kończy się stwierdzeniem faktu uznania przez Polskę królowania Jezusa Chrystusa oraz uwielbieniem Trójcy Świętej.

Epilog

Jubileuszowy Akt Przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana nie jest zwieńczeniem, lecz początkiem dzieła intronizacji Jezusa Chrystusa w Polsce i w narodzie polskim. Przed nami wielkie i ważne zadanie.

Jego realizacja zakłada szerokie otwarcie drzwi Jezusowi, oddanie Mu swego życia, przyjęcie tego, co nam oferuje i dzielenie się Nim z innymi. Chodzi o umiłowanie Jezusa do końca, zawierzenie Mu naszych rodzin, podejmowanie posługi miłości miłosiernej oraz realizację Ewangelii we wszelkich wymiarach życia, nie wykluczając jego aspektu ekonomicznego, społecznego i politycznego.

Aby tak ważne dzieło intronizacji Jezusa w narodzie Polskim mogło zostać zrealizowane, trzeba z pewnością zadbać o większe otwarcie na nie społeczności Kościoła w Polsce, a to wymaga solidnej prezentacji dzieła. Byłoby dobrze opracować program mający na celu włączenie w realizację dzieła istniejące wspólnoty intronizacyjne, Wspólnoty dla Intronizacji Najświętszego Serca Pana Jezusa, ruch oazowy i charyzmatyczny oraz inne, które stawiają sobie za cel uznać Jezusa Panem i Zbawicielem. W programie tym z pewnością trzeba określić zasadnicze treści formacyjne i zasady współpracy podmiotów realizujących dzieło, zawsze w duchu posłuszeństwa tym, których Jezus ustanowił pasterzami. Przedmiotem szczególnej troski powinno być otwarcie wiernych świeckich na zaangażowanie

społeczno-polityczne, stąd należałoby zadbać o ich solidną formację z zakresu katolickiej nauki społecznej.

Od Maryi, naszej Pani i Królowej, trzeba się uczyć spoglądania na wszystkie wymiary życia oczyma wiary, szukając światła w prawdzie objawionej. Nie wolno przy tym zagubić świadomości, że w realizacji tego wszystkiego potrzeba Bożego wsparcia. Dlatego ważne jest powierzenie Duchowi Świętemu całego dzieła i poszczególnych przedsięwzięć. Potrzeba wiele modlitwy i ofiary w dziele odnowy oblicza Kościoła i naszej Ojczyzny.

BISKUP SIEDLECKI

DEKRET

Mając na uwadze potrzebę zapewnienia godziwego utrzymania Siostron Benedyktynkom od Nieustającej Adoracji Najświętszego Sakramentu w Siedlcach, które od wielu lat zajmują się wypiekaniem hostii, komuni-kantów i opłatków na stół wigilijny, jak również biorąc pod uwagę wskaza-nia Konferencji Episkopatu Polski, dotyczące materii Eucharystii z 2013 r., gdzie czytamy m.in. „Godne polecenia są hostie wypiekane przez osoby konsekrowane, zwłaszcza żyjące w zakonach kontemplacyjnych, dla któ-rych wypiek hostii jest niekiedy jedynym środkiem utrzymania” (pkt 3), niniejszym – po przeprowadzonych konsultacjach na zebraniach Rady Ka-płańskiej i Księży Dziekanów – zalecam aby:

1. Księża Proboszczowie nabywali hostie i komunikanty przygoto-wane przez Siostry Sakramentki. Można je zakupić bezpośrednio u Sióstr w klasztorze przy ul. Rawicza 22, w Księgarni Diecezjal-nej w Siedlcach przy ul. Piłsudskiego 64, jak również w sklepach prowadzonych przez Fundację Pamięci Unitów Podlaskich „Arka” (Biała Podlaska, Garwolin, Międzyrzec Podlaski, Radzyń Podlaski);
2. opłatki na stół wigilijny były również zakupione od Sióstr. Zobo-wiązuję zatem Księży Proboszczów, aby w parafiach, gdzie dotych-czas była praktyka nabywania opłatków bezpośrednio przez osoby świeckie (organiści) do późniejszego ich przekazania wiernym, do-łożyć wszelkich starań, aby zostały one zakupione u Sióstr Sakra-mentek w Siedlcach.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ *Kazimierz Gudda*
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kanclerz

L.dz. 1258/2016
Siedlce, dnia 7 listopada 2016 r.

ZAPROSZENIE NA SPOTKANIE FORMACYJNO-DUSZPASTERSKIE

Czcigodni Księża,

Mając na uwadze aktualne i zbliżające się ważne wydarzenia w życiu naszej Diecezji chciałbym serdecznie zaprosić wszystkich Księży Proboszczów na kolejne spotkanie formacyjno-duszpasterskie. Odbędzie się ono **w środę, 16 listopada br. o godz. 10.00 w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Nowym Opolu**. W programie będzie m.in. wykład ks. dr. Jana Zowczaka pt. „Życie parafialne w Diecezji Siedleckiej. Badania ISKK” oraz prezentacja, omówienie i dyskusja nad czekającymi nas wyzwaniem pastoralnymi.

Natomiast **w sobotę, 19 listopada br. o godz. 10.00** w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Nowym Opolu odbędzie się podobne spotkanie, na które zapraszam wszystkich Wikariuszy, Prefektów oraz Księży pracujących poza duszpasterstwem parafialnym.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ *Kazimierz Guda*
Biskup Siedlecki

L.dz. 1271/2016

Siedlce, dnia 10 listopada 2016 r.

DEKRET O KOREKTACH W STATUCIE KAPITUŁY KOLEGIACKIEJ W GARWOLINIE

Biorąc pod uwagę konieczność dokonania pewnych korekt w zapisach Statutu Kapituły Kolegiackiej w Garwolinie, który został zatwierdzony przez mojego poprzednika Biskupa Zbigniewa Kiernikowskiego w dniu utworzenia Kapituły – 20 kwietnia 2011 r., wprowadzam następującą zmianę w niniejszym Statucie.

Dotychczasowy zapis w § 2 II rozdz.: „Po wysłuchaniu zdania kanoników gremialnych, wszystkich członków Kapituły mianuje wyłącznie Biskup Siedlecki, spośród kandydatów inkardynowanych do Diecezji Siedleckiej, odznaczających się odpowiednią wiedzą, prawością życia i gorliwie wypełniających posługę kapłańską”

będzie brzmiał: „Po wysłuchaniu zdania kanoników gremialnych, wszystkich członków Kapituły mianuje wyłącznie Biskup Siedlecki, spośród kandydatów odznaczających się odpowiednią wiedzą, prawością życia i gorliwie wypełniających posługę kapłańską, z zaznaczeniem, że kanonikami gremialnymi mogą być wyłącznie księża inkardynowani do Diecezji Siedleckiej”.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ *Konieczny Gunde*
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kancelarz

L.dz. 1291/2016
Siedlce, dnia 21 listopada 2016 r.

Odpisy do akt:

1. Świątyni Kapituły Kolegiackiej w Garwolinie;
2. Kurii Diecezjalnej Siedleckiej.

DEKRET O WŁĄCZENIU SIĘ DO PROGRAMU „RODZINA RODZINIE”

Czcigodni Księża Dziekani!

Na 374 zebraniu plenarnym Konferencji Episkopatu Polski, które odbyło się w dniach 4-5 października br. w Warszawie, Ks. Marian Subocz, dyrektor Caritas Polska, przedstawił sytuację mieszkańców Syrii i Iraku. Podkreślił, że kryzys syryjsko-iracki jest jednym z najpoważniejszych kryzysów humanitarnych od dziesięcioleci. Od początku konfliktu zbrojnego w Syrii zginęło od 300-400 tysięcy ludzi, w tym kobiety i dzieci. Ponad milion osób zostało rannych, 13,5 mln ludzi potrzebuje pilnie pomocy humanitarnej w Syrii, a ponad 10 mln w Iraku. W Syrii jest 8,7 mln osób wewnątrznie przesiedlonych, a w Iraku 3,4 mln. Od 2011 roku 4,8 mln osób uciekło z Syrii, poszukując schronienia: w Turcji – ok. 2,7 mln osób, w Libanie – 1,1 mln i w Jordanii ponad 600 tys. ludzi.

Mając na uwadze powyższą sytuację, została podjęta przez Konferencję Episkopatu Polski decyzja o pomocy wszystkich polskich diecezji dla rodzin w Syrii i Iraku. Dlatego, jako gest solidarności Kościoła Siedleckiego, zarządzam włączenie się do programu „Rodzina Rodzinie”, który polega na zaadoptowaniu na odległość – na okres 6 miesięcy – jednej rodziny (w dekanacie siedleckim dwóch rodzin) przez każdy dekanat w naszej diecezji.

Program, a także przydział rodzin zostanie opracowany i szczegółowo podany Czcigodnym Księżom Dziekanom przez Caritas Diecezji Siedleckiej.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ *Kazimierz Guda*
Biskup Siedlecki

L.dz. 1319/2016

Siedlce, dnia 29 listopada 2016 r.

ZAPROSZENIE NA REKOLEKCJE KAPŁAŃSKIE CZ. I

Czcigodni Księża!

W związku ze zbliżającym się Jubileuszem 200-lecia Diecezji Siedleckiej, od sierpnia br. do kwietnia 2017 r. przeprowadzony jest cykl rekolekcji kapłańskich pod kierunkiem Ojców Salwatorianów, które mają charakter przygotowujący do planowanych misji parafialnych. W rekolekcjach zobowiązani są uczestniczyć wszyscy księża pracujący w duszpasterstwie parafialnym oraz pełniący zadania poza parafialne.

W dniach od 5 do 8 lutego 2017 r. odbędzie się w Diecezjalnym Centrum Formacji Kapłańskiej przy Wyższym Seminarium Duchownym w Nowym Opolu kolejna tura rekolekcji, którym będzie przewodniczył Ks. dr Jacek Wawrzyniak SDS – proboszcz parafii pw. św. Judy Tadeusza w Obornikach Śląskich oraz wykładowca homiletyki w WSD Salwatorianów w Bagnie.

Rekolekcje rozpoczną się w niedzielę 5 lutego o godz. 20.00, a zakończą się obiadem w środę 8 lutego. Rekolekcje będą miały charakter zamknięty, dlatego proszę Czcigodnych Księży o takie zaplanowanie zajęć, by nie wyjeżdżać w czasie trwania ćwiczeń rekolekcyjnych.

Do udziału w tych rekolekcjach zobowiązani są następujący Księża:

1. Ks. ANDRUSZCZAK Ryszard	14. Ks. IZDEBSKI Waldemar
2. Ks. ANTONOWICZ Marek (sr)	15. Ks. JACZEWSKI Andrzej
3. Ks. BANASIUK Andrzej	16. Ks. KLEWEK Karol
4. Ks. BIENKO Stanisław	17. Ks. KOZIEŁ Ryszard
5. Ks. BOLESTA Bogusław	18. Ks. KRAWCZYK Bogdan
6. Ks. BRZOZOWSKI Józef	19. Ks. LEMIESZEK Andrzej
7. Ks. CHEŁSTOWSKI Kazimierz	20. Ks. MAŁEK Stanisław
8. Ks. CHODŹKO Stanisław	21. Ks. NIEPOGODZIŃSKI Stanisław
9. Ks. DANILUK Marian	22. Ks. OCH Henryk
10. Ks. DOMAŃSKI Jerzy	23. Ks. ONUFRYJUK Janusz
11. Ks. DUDEK Zdzisław	24. Ks. PAWŁOWSKI Krzysztof
12. Ks. DZIĘGA Tadeusz	25. Ks. PRZYBYSZ Antoni
13. Ks. GROCHOWSKI Jan	26. Ks. PYCKA Tomasz

27. Ks. SUCHODOLSKI Grzegorz
28. Ks. SZOSTAKIEWICZ Jacek
29. Ks. SZYMUŚ Stanisław
30. Ks. WISZNIEWSKI Roman
31. Ks. WITKOWSKI Andrzej
32. Ks. WOLSKI Janusz

Proszę wyznaczonych Księży o potwierdzenie swego udziału w rekolekcjach w **terminie nieprzekraczalnym do dnia 20 stycznia 2017 r.** u Ks. kan. Marka Matusika pod nr tel. 692 289 024 lub u Ks. Krzysztofa Domańskiego pod nr tel. 504 162 715. Jeśli z poważnych przyczyn nie będzie Ksiądz mógł wziąć udziału w tych rekolekcjach, to proszę poinformować mnie o tym na piśmie, z podaniem uzasadnienia nieobecności.

Gdyby któryś z Księży – spoza wyżej zaproszonych – chciałby wziąć udział w tej turze rekolekcji, szczególnie z grona Księży Emerytów i Renclistów, to proszę również o zgłoszenie swojego udziału u Ks. kan. M. Matusika.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ *Kazimierz Guza*
Biskup Siedlecki

L.dz. 1346/2016

Siedlce, dnia 8 grudnia 2016 r.

ZAPROSZENIE NA REKOLEKCJE KAPŁAŃSKIE CZ. II

Czcigodni Księża!

W związku ze zbliżającym się Jubileuszem 200-lecia Diecezji Siedleckiej, od sierpnia br. do kwietnia 2017 r. przeprowadzony jest cykl rekolekcji kapłańskich pod kierunkiem Ojców Salwatorianów, które mają charakter przygotowujący do planowanych misji parafialnych. W rekolekcjach zobowiązani są uczestniczyć wszyscy księża pracujący w duszpasterstwie parafialnym oraz pełniący zadania poza parafialne.

W dniach od 12 do 15 lutego 2017 r. odbędzie się w Diecezjalnym Centrum Formacji Kapłańskiej przy Wyższym Seminarium Duchownym w Nowym Opolu kolejna tura rekolekcji, przeznaczona przede wszystkim dla księży wikariuszy z terenu województwa mazowieckiego. Ćwiczeniom rekolekcyjnym będzie przewodniczył Ks. dr Aleksander Radecki – wikariusz biskupi ds. formacji stałej kapłanów w Archidiecezji Wrocławskiej.

Rekolekcje rozpoczną się w niedzielę 12 lutego o godz. 20.00, a zakończą się obiadem w środę 15 lutego. Rekolekcje będą miały charakter zamknięty, dlatego proszę Czcigodnych Księży o takie zaplanowanie zajęć, by nie wyjeżdżać w czasie trwania ćwiczeń rekolekcyjnych.

Do udziału w tych rekolekcjach zobowiązani są następujący Księża:

1. Ks. ANUSIEWICZ Sylwester	15. Ks. GŁADYSZ Grzegorz
2. Ks. ARSENIUK Sławomir	16. Ks. GOMÓŁKA Łukasz
3. Ks. BANASIUK Krzysztof	17. Ks. HACKIEWICZ Wojciech
4. Ks. BIELIŃSKI Tomasz	18. Ks. JASZCZUK Krzysztof
5. Ks. BIENKOWSKI Marek	19. Ks. KOZAK Jakub
6. Ks. BIERNACKI Robert	20. Ks. KOZŁOWICZ Grzegorz
7. Ks. BORKOWSKI Zbigniew	21. Ks. KULIK Adam
8. Ks. BROŃSKI Paweł	22. Ks. ŁYCZEWSKI Piotr
9. Ks. CHACIŃSKI Krzysztof	23. Ks. MAJEK Maciej
10. Ks. CHOLEWA Wojciech	24. Ks. MAZUREK Janusz
11. Ks. CIOK Andrzej	25. Ks. MAZUREK Piotr
12. Ks. CZAJKA Dariusz	26. Ks. MIROŃCZUK Robert
13. Ks. DĄBROWSKI Leszek	27. Ks. MUCHA Jacek
14. Ks. DENISIUK Dariusz	28. Ks. MUĆKA Wiesław

29. Ks. OSTAP Radosław	37. Ks. SKOLIMOWSKI Łukasz
30. Ks. PALUSZKIEWICZ Marek	38. Ks. SZULIK Michał
31. Ks. PAWLAK Tomasz	39. Ks. SZYSZKO Mariusz
32. Ks. PEŁKA Krzysztof	40. Ks. WARDAK Łukasz
33. Ks. PIELAK Piotr	41. Ks. WOJDA Jacek
34. Ks. PIETRUCZUK Radosław	42. Ks. WOJDAT Jacek
35. Ks. PIOTROWSKI Radosław	43. Ks. WOJDAT Piotr
36. Ks. SEREDA Jacek	44. Ks. ZANIEWICZ Mariusz

Proszę wyznaczonych Księży o potwierdzenie swego udziału w rekolekcjach w **terminie nieprzekraczalnym do dnia 20 stycznia 2017 r.** u Ks. kan. Marka Matusika pod nr tel. 692 289 024 lub u Ks. Krzysztofa Domańskiego pod nr tel. 504 162 715. Jeśli z poważnych przyczyn nie będzie Ksiądz mógł wziąć udziału w tych rekolekcjach, to proszę poinformować mnie o tym na piśmie, z podaniem uzasadnienia nieobecności.

Gdyby któryś z Księży – spoza wyżej zaproszonych – chciałby wziąć udział w tej turze rekolekcji, szczególnie z grona Księży Emerytów i Rencistów, to proszę również o zgłoszenie swojego udziału u Ks. kan. M. Matusika.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ *Krzysztof Guda*
Biskup Siedlecki

L.dz. 1347/2016

Siedlce, dnia 8 grudnia 2016 r.

ZAPROSZENIE NA REKOLEKCJE KAPŁAŃSKIE CZ. III

Czcigodni Księża!

W związku ze zbliżającym się Jubileuszem 200-lecia Diecezji Siedleckiej, od sierpnia br. do kwietnia 2017 r. przeprowadzony jest cykl rekolekcji kapłańskich pod kierunkiem Ojców Salwatorianów, które mają charakter przygotowujący do planowanych misji parafialnych. W rekolekcjach zobowiązani są uczestniczyć wszyscy księża pracujący w duszpasterstwie parafialnym oraz pełniący zadania poza parafialne.

W dniach od 22 do 25 lutego 2017 r. odbędzie się w Diecezjalnym Centrum Formacji Kapłańskiej przy Wyższym Seminarium Duchownym w Nowym Opolu kolejna tura rekolekcji, przeznaczona przede wszystkim dla księży wikariuszy z terenu województwa mazowieckiego. Ćwiczeniom rekolekcyjnym będzie przewodniczył Ks. mgr lic. Jerzy Olszówka – kustosz Sanktuarium św. Jadwigi Śląskiej w Trzebnicy i wykładowca teologii moralnej w WSD Salwatorianów w Bagnie.

Rekolekcje rozpoczną się w środę 22 lutego o godz. 20.00, a zakończą się obiadem w sobotę 25 lutego. Rekolekcje będą miały charakter zamknięty, dlatego proszę Czcigodnych Księży o takie zaplanowanie zajęć, by nie wyjeżdżać w czasie trwania ćwiczeń rekolekcyjnych.

Do udziału w tych rekolekcjach zobowiązani są następujący Księża:

1. Ks. BIELAK Grzegorz	14. Ks. GOSK Michał
2. Ks. BINDZIUK Grzegorz	15. Ks. IWAŃCZUK Bogdan
3. Ks. BUCZYŃSKI Michał	16. Ks. KOBIAŁKA Paweł
4. Ks. CELEJ Michał	17. Ks. KOPRANIUK Tomasz
5. Ks. CHOMIUK Marek	18. Ks. KOSTECKI Tomasz (jr)
6. Ks. CHRUŚCIEL Marcin	19. Ks. KRUK Piotr
7. Ks. CIERŻYK Marcin	20. Ks. KULIK Łukasz
8. Ks. CZERNECKI Mikołaj	21. Ks. LEMPKOWSKI Bogumił
9. Ks. CZERWIŃSKI Mariusz	22. Ks. MARKOWSKI Arkadiusz
10. Ks. DANIELUK Krzysztof	23. Ks. MAZUREK Gabriel
11. Ks. DANIELUK Tadeusz	24. Ks. NEJSPANOWSKI Mariusz
12. Ks. DOMAŃSKI Artur	25. Ks. NIESTIERUK Krzysztof
13. Ks. GOMÓŁKA Mateusz	26. Ks. NOWACHOWICZ Krzysztof

27. Ks. OLEŃDZKI Tadeusz	43. Ks. SOBCZUK Krzysztof
28. Ks. OPONOWICZ Tomasz	44. Ks. SOBIESZEK Wojciech
29. Ks. OSIPACZ Grzegorz	45. Ks. STEFANIUK Wojciech
30. Ks. OSTAŁOWSKI Dariusz	46. Ks. SZCZEBLEWSKI Łukasz
31. Ks. PAJDOSZ Paweł	47. Ks. TARATYCKI Norbert
32. Ks. PASZKIEWICZ Paweł	48. Ks. WAKUŁA Tomasz
33. Ks. PETKOWICZ Artur	49. Ks. WALCZUK Grzegorz
34. Ks. PIETRUSIK Adam	50. Ks. WASILEWSKI Marek
35. Ks. PIĘTKA Piotr	51. Ks. WASYLJEW Piotr
36. Ks. PIÓRO Artur	52. Ks. WOJDAT Paweł
37. Ks. POTAPCZUK Adam	53. Ks. WOŹNIAK Adam
38. Ks. ROMPA Mariusz	54. Ks. WYROZĘBSKI Jakub
39. Ks. SAWIUK Piotr	55. Ks. WYSOKIŃSKI Paweł
40. Ks. SIDORUK Mirosław	56. Ks. ZAWISTOWSKI Adam
41. Ks. SKORUPSKI Szczepan	57. Ks. ZBAŃSKI Artur
42. Ks. SKWIERCZYŃSKI Marek	58. Ks. ŻUKOWSKI Paweł

Proszę wyznaczonych Księży o potwierdzenie swego udziału w rekolekcjach w **terminie nieprzekraczalnym do dnia 20 stycznia 2017 r.** u Ks. kan. Marka Matusika pod nr tel. 692 289 024 lub u Ks. Krzysztofa Domańskiego pod nr tel. 504 162 715. Jeśli z poważnych przyczyn nie będzie Ksiądz mógł wziąć udziału w tych rekolekcjach, to proszę poinformować mnie o tym na piśmie, z podaniem uzasadnienia nieobecności.

Gdyby któryś z Księży – spoza wyżej zaproszonych – chciałby wziąć udział w tej turze rekolekcji, szczególnie z grona Księży Emerytów i Renclistów, to proszę również o zgłoszenie swojego udziału u Ks. kan. M. Matusika.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ *Kazimierz Guśka*
Biskup Siedlecki

L.dz. 1348/2016

Siedlce, dnia 8 grudnia 2016 r.

ZAPROSZENIE NA REKOLEKCJE KAPŁAŃSKIE CZ. IV

Czcigodni Księża!

W związku ze zbliżającym się Jubileuszem 200-lecia Diecezji Siedleckiej, od sierpnia br. do kwietnia 2017 r. przeprowadzony jest cykl rekolekcji kapłańskich pod kierunkiem Ojców Salwatorianów, które mają charakter przygotowujący do planowanych misji parafialnych. W rekolekcjach zobowiązani są uczestniczyć wszyscy księża pracujący w duszpasterstwie parafialnym oraz pełniący zadania poza parafialne.

W dniach od 25 do 28 stycznia 2017 r. odbędzie się w Diecezjalnym Centrum Formacji Kapłańskiej przy Wyższym Seminarium Duchownym w Nowym Opolu kolejna tura rekolekcji, przeznaczona przede wszystkim dla księży wikariuszy z terenu województwa lubelskiego. Ćwiczeniom rekolekcyjnym będzie przewodniczył Ks. dr Józef Tarnówka SDS – wykładowca filozofii w Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu oraz w WSD Salwatorianów w Bagnie.

Rekolekcje rozpoczną się w środę 25 stycznia o godz. 20.00, a zakończą się obiadem w sobotę 28 stycznia. Rekolekcje będą miały charakter zamknięty, dlatego proszę Czcigodnych Księży o takie zaplanowanie zajęć, by nie wyjeżdżać w czasie trwania ćwiczeń rekolekcyjnych.

Do udziału w tych rekolekcjach zobowiązani są następujący Księża:

1. Ks. BARAN Mariusz	14. Ks. HAWRYLUK Piotr
2. Ks. BAZAN Wojciech	15. Ks. IWANIEC Łukasz
3. Ks. BIELECKI Paweł	16. Ks. JAKUBIAK Karol
4. Ks. BIELECKI Tomasz	17. Ks. JĘDRYCH Robert
5. Ks. BILSKI Paweł	18. Ks. JUŚKIEWICZ Ireneusz
6. Ks. BOROWSKI Łukasz	19. Ks. KAŁASKA Łukasz
7. Ks. BUDZYŃSKI Marcin	20. Ks. KOMOSZYŃSKI Marcin
8. Ks. CAŁUS Adam	21. Ks. KOROLCZUK Krzysztof
9. Ks. DĄBROWSKI Marcin	22. Ks. KOWALIK Mateusz
10. Ks. DZIWIULSKI Mariusz	23. Ks. MAJEWSKI Wojciech
11. Ks. FRĄCZEK Kamil	24. Ks. MATYSIAK Grzegorz
12. Ks. GNYSZKA Sławomir	25. Ks. MICHALUK Łukasz
13. Ks. GROCHOWSKI Tomasz	26. Ks. MIKOŁAJCZUK Tomasz

27. Ks. MUĆKA Leszek	42. Ks. STAŃCZUK Kamil
28. Ks. MUĆKA Sebastian	43. Ks. STESZUK Robert
29. Ks. NASIŁOWSKI Karol	44. Ks. STRZEŻYSZ Marek
30. Ks. NIEWĘGŁOWSKI Remigiusz	45. Ks. SUDEWICZ Mateusz
31. Ks. PADYSZ Paweł	46. Ks. SZUCKI Radosław
32. Ks. PEKAŁA Sławomir	47. Ks. ŚWIDERSKI Przemysław
33. Ks. OSIŃSKI Piotr	48. Ks. TOMASZEWSKI Paweł
34. Ks. PILSAK Grzegorz	49. Ks. WĘGRZYNEK Krzysztof
35. Ks. PLESZCZYŃSKI Sławomir	50. Ks. WOCH Dariusz
36. Ks. PONIKOWSKI Robert	51. Ks. WOJCIECHOWSKI Daniel
37. Ks. PRUDACZUK Marcin	52. Ks. WÓJCIK Dariusz
38. Ks. RADYWANIUK Dariusz	53. Ks. ZADROŻNIAK Karol
39. Ks. RADZIKOWSKI Dariusz	54. Ks. ZAWADZKI Krzysztof
40. Ks. ROZMYŚL Zbigniew	55. Ks. ŻMUDA Dariusz
41. Ks. SAWICKI Łukasz	

Proszę wyznaczonych Księży o potwierdzenie swego udziału w rekolekcjach **w terminie nieprzekraczalnym do dnia 5 stycznia 2017 r.** u Ks. kan. Marka Matusika pod nr tel. 692 289 024 lub u Ks. Krzysztofa Domańskiego pod nr tel. 504 162 715. Jeśli z poważnych przyczyn nie będzie Ksiądz mógł wziąć udziału w tych rekolekcjach, to proszę poinformować mnie o tym na piśmie, z podaniem uzasadnienia nieobecności.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ *Kazimierz Guda*
Biskup Siedlecki

L.dz. 1345/2016

Siedlce, dnia 8 grudnia 2016 r.

**DEKRET O UDZIELENIU DYSPENSY
W PIĄTEK 30 GRUDNIA 2016 R.**

Biorąc pod uwagę dobro duchowe wiernych, zgodnie z kanonem 87 Kodeksu Prawa Kanonicznego oraz uwzględniając normy zawarte w kanonach 1251 i 1245 KPK, udzielam dyspensy od obowiązku powstrzymania się od spożywania pokarmów mięsnych w piątek 30 grudnia br. wszystkim wiernym Diecezji Siedleckiej, a także innym osobom przebywającym w tym dniu na terenie Diecezji.

Korzystających z dyspensy zobowiązuję, aby tego dnia ofiarowali dowolną modlitwę według intencji Ojca Świętego lub zastąpili wstrzeźliwość innymi formami pokuty, zwłaszcza uczynkami miłości i pobożności.

Z pasterskim błogosławieństwem

+ Kazimierz Guda
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kanclerz

L.dz. 1408/2016
Siedlce, dnia 23 grudnia 2016 r.

INAUGURACJA ROKU MARYJNEGO W DIECEZJI SIEDLECKIEJ

LIST PASTERSKI BISKUPA SIEDLECKIEGO KAZIMIERZA GURDY NA ADWENT (2016)

**Czcigodni Księża, Osoby Życia Konsekrowanego,
Drodzy Siostry i Bracia!**

W Uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata dobiegł końca kolejny rok liturgiczny i duszpasterski. Był on bardzo bogaty w wydarzenia religijne. Przeżywaliśmy go jako czas Nadzwyczajnego Roku Miłosierdzia, Jubileuszu 1050 rocznicy chrztu Polski i Światowych Dni Młodzieży, które miały miejsce w Krakowie pod przewodnictwem Ojca Świętego Franciszka. Był to także okres przygotowań do Jubileuszowego Aktu przyjęcia Chrystusa za Pana i Króla. Przed tygodniem, w ostatnią niedzielę roku kościelnego, dziękowaliśmy Panu Bogu za łaski, którymi nas obdarzył w tym błogosławionym czasie; za Jego miłosierdzie okazywane każdemu, kto o nie prosił; za łaskę chrztu świętego, przez który nasi przodkowie i my zostaliśmy włączeni w życie Jezusa, naszego Zbawiciela oraz w Jego Kościół. Niezapomnianym przeżyciem był też Akt przyjęcia Jezusa Chrystusa jako naszego Króla i Pana, dokonany w Krakowie – Łagiewnikach w sobotę poprzedzającą Uroczystość Chrystusa Króla, a ponowiony następnego dnia przed wystawionym Najświętszym Sakramentem we wszystkich kościołach naszej Ojczyzny.

Z tym, tak bogatym doświadczeniem duchowym wchodzimy w nowy rok liturgiczny i w nowy rok duszpasterski, który rozpoczyna dzisiejsza, pierwsza niedziela Adwentu. Ogólnopolskie hasło nowego roku duszpasterskiego brzmi: „Idźcie i głoscie”. Z takim wezwaniem zwrócił się Jezus do swoich uczniów, a oni to wezwanie podjęli i poszli w ówczesny świat niosąc w swych sercach doświadczenie boskiej obecności Jezusa, Jego miłosiernej miłości i zbawczej łaski. Również i my na progu nowego roku liturgicznego i duszpasterskiego zostajemy wezwani do aktywnego uczestnictwa w misji Chrystusa i Kościoła. Mamy iść. – Jezus pragnie, abyśmy

podobnie jak Apostołowie byli zdolni do odważnego wyjścia ku światu, który jest w nas i wokół nas. Ku światu, który Chrystusa uznaje za swego Pana i Króla, ale również ku światu, który nie jest bliski Jezusowi, który Go lekceważy lub Go odrzuca. Mamy także głosić. Czujmy się do tego zadania wezwani. Bo tylko ten jest w stanie głosić Dobrą Nowinę, kto został włączony w Chrystusa i w Kościół przez sakrament chrztu świętego. Tylko ten jest w stanie ją głosić, kto doświadczył, kim jest Bóg, jak jest dobry, w tajemnicy Jego miłosiernej miłości. Tylko ten, jest w stanie ją głosić, kto uznał i przyjął w swym sercu, Chrystusa jako swego Pana i Króla.

Co mamy głosić? Mamy głosić, że Jezus Chrystus jest naszym jedynym Zbawicielem. Głosić Jego słowo, Jego Ewangelię, mamy opowiadać czyny, których dla nas i dla naszego zbawienia dokonał, a szczególnie Jego mękę, śmierć i zmartwychwstanie. A dzisiejsza liturgia słowa, podpowiada nam, abyśmy szli i głosili; że trzeba nam wszystkim dobrze rozumieć chwilę obecną, widzieć ją w perspektywie Boga; że trzeba obudzić się ze snu, bo zbawienie jest blisko nas. Trzeba nam głosić, że przybliżył się dzień. Ten dzień o którym mówi nam Jezus w Ewangelii. To dzień Jego powtórnego przyjścia. On w tym dniu będzie rozjemcą pomiędzy ludami i sędzią dla licznych narodów. On przyjdzie, aby każdemu człowiekowi okazać sprawiedliwość i miłosierdzie. Trzeba zachęcać by być czujnymi, bo nie wiemy kiedy On nadejdzie. Trzeba być czujnymi, by, gdy powróci przyjąć Go ze szczerą radością serca. Trzeba wzywać do odrzucenia uczynków ciemności, odrzucenia pijatyki, rozpusty, kłótni i zazdrości, trzeba przyoblec się w zbroję światła, trzeba się przyoblec w Chrystusa. Zostajemy wezwani, przez Boże słowo, aby iść i głosić te prawdy w ciągu całego rozpoczynającego się roku.

Drodzy Siostry i Bracia! Jesteśmy wezwani, by to czynić w naszych rodzinach i parafiach naszej diecezji. Dla naszej diecezji rozpoczyna się szczególnie czas. Bowiem za niespełna dwa lata, w czerwcu 2018 roku, będzie obchodzili jubileusz dwustu lat jej istnienia. Od dwustu lat do naszego lokalnego Kościoła Jezus posyła swych uczniów – biskupów, księży diecezjalnych i zakonnych, osoby życia konsekrowanego i wiernych świeckich, by głosili Dobrą Nowinę o zbawieniu i byli świadkami prawdy. Przypomnimy, że nasza diecezja została powołana do istnienia 30 czerwca 1818 roku przez papieża Piusa VII. Miejszem jej narodzin był Janów Podlaski, dotychczasowa siedziba biskupów łuckich, dlatego jej pierwsza nazwa brzmiała Diecezja Janowska czyli Podlaska. Pierwszym biskupem

nowoutworzonej diecezji był biskup Feliks Łukasz Lewiński, którego serce zostało umieszczone w murach ówczesnej katedry, obecnie Kolegiaty Janowskiej. Kolejnych dwóch biskupów: biskup Jan Marcegi Gutkowski i biskup Beniamin Szymański, zostało przez cara skazanych na wygnanie z diecezji, pierwszy do Rosji, drugi do Łomży. Nigdy nie powrócili do diecezji. Grób biskupa Jana Marcego Gutkowskiego znajduje się we Lwowie na cmentarzu Łyczakowskim, a biskupa Beniamina Szymańskiego w klasztorze ojców kapucynów Łomży. W roku 1867 Diecezja Janowska czyli Podlaska została zniesiona przez cara Aleksandra II i przyłączona do diecezji lubelskiej. Był to bardzo bolesny okres dla naszej diecezji, czas prześladowań unitów. W roku 1918 diecezja nasza została przywrócona do istnienia, a na prośbę pierwszego biskupa wskrzeszonej diecezji Henryka Przeździeckiego, papież Pius XI w roku 1924 przeniósł jej stolicę z Janowa Podlaskiego do Siedlec. Od tego czasu, przez kolejne dziesięciolecia aż do dziś, przez posługę biskupów, kapłanów i zaangażowanie wiernych świeckich, Kościół diecezjalny jest miejscem uświęcania jego członków, rozwija się przez głoszenie Ewangelii.

Zbliżający się Jubileusz staje się zatem dobrą okazją, aby Panu Bogu podziękować za ten czas istnienia Kościoła Siedleckiego, za ludzi, którzy go stanowili i stanowią, za wydarzenia, które wpisały się w jego dzieje. Jest także wezwaniem, aby odczytać znaki czasu i wytyczyć drogi pracy duszpasterskiej na przyszłość, czemu służy m.in. trwający II Synod naszej diecezji. Aby jednak właściwie przeżyć czas Jubileuszu, trzeba przede wszystkim przygotować się duchowo do jego obchodów. Dlatego mimo, że do czerwca 2018 roku jest jeszcze półtora roku, to jednak już w najbliższych dniach – 8 grudnia w Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny – chcemy rozpocząć to nasze duchowe przygotowanie. Chcemy je przeżyć razem z Maryją, stąd też hasło rozpoczynającego się roku duszpasterskiego w naszej diecezji brzmi: „Idźcie i głosźcie Chrystusa wraz z Maryją”. Pragniemy, aby Maryja towarzyszyła nam w przygotowaniu do tego wyjątkowego czasu, bo przecież Ona jest naszą Matką, z Nią czujemy się bezpieczni i odważni. Okazją do tego staje się wciąż aktualne wezwanie Matki Bożej z Fatimy, której setną rocznicę objawień będziemy przeżywać w 2017 r. W tym nadchodzącym roku wspominamy również 90-tą rocznicę powrotu z Częstochowy i z Łomży, czcigodnych obrazów Maryi czczonych w Kodniu i Leśnej Podlaskiej, które zostały tam zesłane bądź ukryte po kasacie diecezji. Wspomnienie tych wydarzeń w naszych

sanktuariach, będzie szansą przypomnienia naszej historii i dostrzeżenia roli Matki Jezusa w naszej diecezjalnej duchowości. Przygotowaniu do Jubileuszu będą służyć także nasze coroczne modlitwne spotkania i pielgrzymki, mężczyzn, kobiet i młodzieży do Pratulina, do sanktuarium Błogosławionych Męczenników Podlaskich, świadków żywej wiary i czciocieli Maryi. Jesteśmy wezwani, by razem z Maryją głosić Chrystusa, który dokonał wielkich rzeczy na ziemiach, które zamieszkujemy, w rodzinach i parafiach, w których żyli nasi przodkowie i których historię my teraz tworzymy. Zachęcam zatem wszystkich Diecezjan do podjęcia inicjatyw, które zostaną podjęte w tym Roku Maryjnym. Szczególnie zapraszam na Eucharystię inauguracyjną duchowe przygotowania do obchodów Jubileuszu, sprawowaną w Siedleckiej Katedrze 8 grudnia br. o godz. 12.00. Na zakończenie tej Mszy św. przedstawiciele wszystkich parafii otrzymają tekst Modlitwy Jubileuszowej, która od tego dnia będzie odmawiana we wszystkich kościołach naszej diecezji.

Drodzy Siostry i Bracia! Przez ten czas dzielący nas od Jubileuszu będziemy także przybliżać wszystkim naszym wydarzenia i osoby związane z historią naszej diecezji. Pomogą nam w tym Katolickie Radio Podlasie, Echo Katolickie, organizowane sympozja oraz przygotowywane opracowania książkowe o naszej historii. Zachęcam wszystkich Diecezjan, aby podejmując wezwanie nowego roku liturgicznego i duszpasterskiego do głoszenia Chrystusa, dzisiaj i teraz, zacerpnęli również ze skarbcza świętości, mądrości i świadectwa jakie zostawili nam nasi przodkowie.

Na ten rok przygotowań do Jubileuszu 200-lecia naszej diecezji wszystkim z serca błogosławię.

+ *Kazimierz Guda*
Biskup Siedlecki

L.dz. 1305/2016

Siedlce, dnia 22 listopada 2016 r.

List pasterski należy odczytać we wszystkich kościołach i kaplicach Diecezji Siedleckiej, w I niedzielę Adwentu, dnia 27 listopada br.

HOMILIA
WYGŁOSZONA PODCZAS MSZY ŚWIĘTEJ
W UROCZYSTOŚĆ NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP

**Czczigodny Księżę Biskupie Piotrze, Czczigodny Księżę Rektorze,
Przeświewna Kapituła Katedralna,
Czczigodni Księża, Osoby Życia Konsekrowanego, Klerycy,
Drodzy Siostry i Bracia zebrani w Katedrze
i przed odbiornikami Katolickiego Radia Podlasie,**

Gromadzimy się w naszym kościele katedralnym, w matce wszystkich kościołów naszej diecezji, w dniu jego Patronki, Maryi Niepokalanej. Dziękujemy Panu Bogu za Tę, którą On wybrał i od początku Jej ziemskiego życia, od chwili poczęcia, obdarzył Ją łaską bezgrzeszności. Maryja, jako jedyna z ludzi, ze względu na Tego, którego miała być Matką, ze względu na zasługi Jezusa, została zachowana od grzechu pierworodnego i jego skutków. Tę prawdę nazywaną Niepokalanym Poczęciem, dzisiaj czcimy.

Bóg zachował Maryję od wszelkiego grzechu i uzdolnił Ją do wypełnienia jedynej i niepowtarzalnej misji; bycia Matką Bożego Syna i naszego Zbawiciela. Ta Jej misja została zapowiedziana już w raj u po sprzeciwie okazanym Bogu, pod wpływem szatana, przez pierwszych ludzi. Wówczas to Bóg powiedział do szatana następujące słowa: „Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie a niewiastę pomiędzy potomstwo twoje a potomstwo jej: ono zmiądzzy ci głowę a ty zmiądzysz mu piętę”. Ta zapowiedz została wypełniona przez Maryję i Jej Syna Jezusa Chrystusa. On na drzewie Krzyża pokonał szatana, pokonał grzech, pokonał śmierć, którą grzech zrodził. Zapłacił za sprzeciw pierwszych ludzi cierpieniem i śmiercią, ale dzięki temu dał człowiekowi możliwość powrotu do Boga, stania się Jego dzieckiem, dał człowiekowi wolność, miłość i życie. Z tych duchowych dóbr jako pierwsza i w sposób pełny, doskonały, skorzystała Maryja. Po Niej może z nich skorzystać każdy, kto będzie szedł Jej drogą. A Jej droga to droga wiary. Przyjmowania Bożego słowa z pełnym zaufaniem. Ta droga każdego, kto przyjmuje Boże słowo, prowadzi do sakramentów świętych, które otwierają przed nami możliwość uczestnictwa w życiu Boga. Dlatego dzisiaj, w Uroczystość Niepokalanej Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, Kościół odczytuje nam Ewangelię w której Maryja na słowa Anioła, zwiastującego Jej wolę Boga, że zostanie Matką Jego Syna, odpowiada „fiat”,

odpowiada „tak”. W tych słowach uzewnętrznia swą wiarę, swe zaufanie do Boga. Jej postawa jest całkowicie różna od postawy pierwszych ludzi. A Jezus w swym nauczaniu mówił o drodze wiary, jako drodze otwierającej dostęp do Boga. On wiary, zaufania, od swych uczniów się domagał.

Na tę maryjną drogę wiary my zostaliśmy wprowadzeni. Zostaliśmy wprowadzeni przez wspólnotę Kościoła, do której należeli nasi przodkowie. We wspólnocie Kościoła, w sakramencie chrztu świętego, otrzymaliśmy dar wiary. On jest dla nas drogą prowadzącą do Boga i do duchowych darów, którymi On chce nas obdarzyć; do wolności, do miłości i do życia, które się nie kończy. Św. Paweł wyśpiewuje hymn uwielbienia Chrystusa, dzięki któremu świat i człowiek stał się bliski Bogu. Ten hymn słyszeliśmy w drugim czytaniu. My razem ze św. Pawłem śpiewajmy w naszych sercach: „Niech będzie błogosławiony Bóg i Ojciec, naszego Pana Jezusa Chrystusa, który napełnił nas wszelkim błogosławieństwem.... W Nim (w Chrystusie) wybrał nas przed założeniem świata, abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem”. Bycie świętymi i nieskalanymi, na wzór Maryi, jest możliwe dla nas dzięki Jezusowi, na maryjnej drodze zawierzenia.

Drodzy Siostry i Bracia! To jest droga wiary, którą w naszym diecezjalnym Kościele idziemy od prawie 200 lat. W roku 2018 będziemy przeżywać jubileusz ustanowienia naszej diecezji przez Ojca Świętego Piusa VII, wówczas nazywanej janowską czyli podlaską, a obecnie siedlecką. W liście odczytanym w naszych parafiach w pierwszą niedzielę Adwentu, zapowiedziałem, że od dzisiejszej uroczystości rozpoczniemy duchowe przygotowanie do obchodów tego jubileuszu. Hasłem tego roku przygotowań będą słowa: „Idźcie i głoscie wraz z Maryją”. Pragniemy włączyć się w realizację hasła roku duszpasterskiego „Idźcie i głoscie”, ale chcemy to czynić razem z Maryją i na wzór Maryi. W czasie rozpoczętego roku duszpasterskiego pragniemy być głosicielami wiary i zbawienia przyniesionego nam przez Chrystusa. Chcemy nie tylko wejść w misję, którą wobec nas, wobec naszego pokolenia, wypełniło pokolenie naszych rodziców i dziadków, umacniając nas w wierze, ale pragniemy, aby nasze zaangażowanie było jeszcze mocniejsze. Byśmy tego wielkiego dziedzictwa wiary naszego Siedleckiego Kościoła nie pomniejszyli, a tym bardziej byśmy go nie zaprzepaścili. Byśmy i my, na wzór Maryi, potrafili być świadkami wiary żywej, jak byli nimi nasi Męczennicy z Pratulina, których 20 rocznicę beatyfikacji obchodziliśmy w mijającym roku. Aby dobrze to zadanie wypełnić, chcemy, aby Maryja towarzyszyła nam w naszym głoszeniu Jej Syna i Jego Ewangelii.

Z Nią zawsze czujemy się bezpieczni, mocniejsi, pewniejsi w wypełnianiu naszej misji, naszego zadania. Maryja zawsze była czczona na naszych ziemiach, w naszych diecezjalnych sanktuariach w Kodniu, Leśnej Podlaskiej, Woli Gułowskiej, w Parczewie i w Orchówku, by wymienić tylko niektóre z nich. W nadchodzącym roku sanktuaria w Kodniu i w Leśnej Podlaskiej będą wspominać 90 rocznicę powrotu czczonych w nich obrazów Matki Bożej; do Kodnia z Częstochowy, a do Leśnej Podlaskiej z Łomży. W ten rok wpisuje się także 300-lecie koronacji obrazu Matki Bożej czczonej w Częstochowie. Do Niej każdego roku udajemy się w diecezjalnej pielgrzymce. W nadchodzącym roku w całym Kościele będziemy obchodzili 100-lecie objawień Maryi w Fatimie. Maryja objawiając się Łucji, Franciszkowi i Hiacyncie wzywa wszystkich ludzi dobrej woli do nawrócenia, do zawierzenia Jezusowi i zachęcała do modlitwy różańcowej. W związku z tą rocznicą, cała diecezja będzie pielgrzymować do diecezjalnego sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Górkach koło Garwolina. Widzimy jak mocno ten nadchodzący rok naszego przygotowania do Jubileuszu 200 lat istnienia diecezji, jest naznaczony rysem pobożności maryjnej. Pobożności bardzo nam bliskiej i drogiej. Chciemy w tym roku, napełnieni i umocnieni wiarą Maryi, Jej miłością do Kościoła, naszego Kościoła Siedleckiego, iść i głosić tajemnicę zbawienia dokonaną w Jezusie. Tajemnicę zbawienia realizowaną przez Jezusa we wspólnocie naszego Kościoła.

Drodzy Siostry i Bracia! Zachęcam księży, osoby życia konsekrowanego, kleryków, wiernych świeckich, aby w tym roku częściej niż w latach poprzednich modlili się na różańcu w intencji naszej wspólnoty diecezjalnej. Niech powstają nowe Koła Żywego Różańca, również koła mężczyzn, koła dzieci i młodzieży. Dzisiaj, na tej Eucharystii, są z nami obecni przedstawiciele rad duszpasterskich wszystkich parafii naszej Diecezji. Otrzymają oni modlitwę jubileuszową, którą przekażą wspólnotom, grupom modlitewnym i stowarzyszeniom działającym w parafii. Niech na każdym spotkaniu ta modlitwa jubileuszowa będzie zanoszona do Boga. Otrzymają też wezwania do modlitwy wiernych na każdy dzień tygodnia. Podczas każdej Mszy św., w niedziele, uroczystości, święta i dni zwykłe, niech będzie zanoszona prośba za biskupów, księży, osoby życia konsekrowanego i o nowe powołania kapłańskie, zakonne i misyjne; niech będzie zanoszona prośba za nasze rodziny, za dzieci, młodzież i rodziców, za osoby starsze i chore; niech będzie zanoszona prośba za nasze wspólnoty i za naszą Ojczyznę. Zachęcam także do uczestnictwa w pielgrzymkach do naszych

diecezjalnych sanktuariów. Dzieci i młodzież zachęcam do udziału w konkursach dotyczących historii naszej diecezji. Mam nadzieję, że duchowe przygotowanie do nadchodzącego jubileuszu, pozwoli nam umocnić się w wierze w Boga, pozwoli odkryć, nie tylko historię naszej wspólnoty diecezjalnej, ale przede wszystkim dostrzec piękno wspólnoty Kościoła, wspólnoty w której obecny jest nasz Zbawiciel, prowadzący nas pod drogach naszej codzienności do nieba.

Zawierzam ten rok duchowego przygotowania do Jubileuszu 200-lecia naszej diecezji Maryi Niepokalanie Poczętej, naszej Matce i Królowej. Niech Ona prowadzi nas po drogach wiary w Kościele Jej Syna. Amen.

RELACJA Z INAUGURACJI ROKU MARYJNEGO

W Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, dnia 8 grudnia 2016 r., rozpoczęło się w Diecezji Siedleckiej duchowe przygotowanie do Jubileuszu 200-lecia jej istnienia. Czas ten ma być przeżywany jako Rok Maryjny, pod hasłem: „Idźcie i głoscie wraz z Maryją”. Uroczysta inauguracja nastąpiła w katedrze siedleckiej, podczas Mszy św. odpustowej o godz. 12.00. Oprócz licznie zgromadzonego duchowieństwa, pod przewodnictwem Biskupa Siedleckiego Kazimierza Gurdy, jak również Biskupa Piotra Sawczuka wzięli udział w Eucharystii, wraz z mieszkańcami Siedlec, delegowani przez księży proboszczów przedstawiciele Rad Duszpasterskich wszystkich parafii Diecezji. Im to została w czasie Mszy św. wręczona przez Biskupa Siedleckiego specjalna Modlitwa Jubileuszowa, jak też Modlitwa Wiernych na każdy dzień tygodnia oraz skierowana prośba, by przekazali ją swoim duszpasterzom, i by od tego dnia we wszystkich kościołach oraz kaplicach, modlić się w intencji Diecezji Siedleckiej, jej przyszłości oraz planowanych po zakończeniu Jubileuszu Misji Parafialnych. Szczególnie o taką modlitwę Biskup Kazimierz poprosił wspólnoty, ruchy i stowarzyszenia katolickie.

MODLITWA JUBILEUSZOWA

Boże, w Trójcy Jedyny.
Zatroskani o *dziś* i *jutro* naszego Kościoła Siedleckiego
trwającego we wspólnocie wiary już od 200 lat
Tobie powierzamy naszych biskupów i kapłanów,
Osoby życia konsekrowanego, powołanych do kapłaństwa,
Wszystkie małżeństwa i rodziny, dzieci i młodzież,
Osoby chore, starsze i samotne.
Niech zbliżający się Jubileusz
będzie dla nas czasem umocnienia w wierze,
budowania wspólnot w naszych parafiach
i budzeniem nowych powołań ,
a nasze rodziny niech będą święte, sakramentalne, trwałe i dzietne.

Maryjo, Matko Jedności, Królowo Podlasia,
Święci Patronowie, Szymonie i Judo Tadeuszu,
Święty Jozafacie i Błogosławieni Męczennicy z Pratulina
wspierajcie u Boga swoim wstawiennictwem nasz Kościół Siedlecki.

A Bóg, Ojciec wszechmogący, przez Chrystusa, Pana dziejów,
w Duchu Świętym, niech będzie uwielbiony teraz i zawsze,
i na wieki wieków. Amen.

ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA

Ks. prał. mgr Ryszard ANDRUSZCZAK – zatwierdzony wybór na prepozyta Kapituły Kolegiackiej Garwolińskiej na kolejną 5-letnią kadencję (22.11.2016 r.)

Ks. mgr Mariusz BARAN – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie bialskim północnym (9.12.2016 r.)

Ks. mgr Leon BOBROWSKI – zwolniony z urzędu wikariusza parafii Korytnica Łaskarzewska (31.12.2016 r.) i mianowany proboszczem parafii Wargocin (1.01.2017 r.)

Ks. dr Mateusz CZUBAK – wyłączony ze składu Rady Duszpasterskiej Diecezji Siedleckiej (21.11.2016 r.)

Ks. mgr Jacek GUZ – mianowany ojcem duchownym kapłanów w dekanacie janowskim (8.12.2016 r.)

Ks. dr hab. Grzegorz JAŚKIEWICZ – zwolniony z funkcji cenzora ksiąg o treści religijnej (31.12.2016 r.)

Ks. kan. mgr Andrzej KIELISZEK – mianowany wicedziekanem dekanatu radzyńskiego na kolejną 5-letnią kadencję (14.12.2016 r.)

Ks. dr Grzegorz KOC – włączony do składu Rady Duszpasterskiej Diecezji Siedleckiej (21.11.2016 r.)

Ks. mgr Zbigniew KOMOSZKA – mianowany referentem duszpasterstwa rodzin w dekanacie bialskim północnym (9.12.2016 r.)

Ks. mgr Tomasz KOPRIANIUK – mianowany referentem duszpasterstwa rodzin w dekanacie siedleckim (22.12.2016 r.)

Ks. mgr Stanisław KULIK – mianowany referentem ds. liturgii w dekanacie parczewskim (23.12.2016 r.)

Ks. mgr lic. Wojciech MAJEWSKI – mianowany duszpasterzem kolejarzy w rejonie łukowskim (22.12.2016 r.)

Ks. mgr Tomasz MAŁKIŃSKI – mianowany diecezjalnym duszpasterzem głuchoniemych (1.01.2017 r.)

Ks. mgr Leszek MUĆKA – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży i referentem ds. liturgii w dekanacie bialskim południowym (23.12.2016 r.)

Ks. mgr Jacek NAZARUK – zwolniony z funkcji diecezjalnego duszpasterza głuchoniemych (31.12.2016 r.)

Ks. mgr lic. Piotr OSKROBA – zwolniony z urzędu proboszcza parafii Czołomyje (31.12.2016 r.) i mianowany kapelanem szpitala w Radzynie Podlaskim (1.01.2017 r.)

Ks. mgr lic. Robert OSYPOWICZ – zwolniony z funkcji diecezjalnego duszpasterza niewidomych (31.12.2016 r.)

Ks. mgr lic. Tomasz PAŚNICZEK – mianowany ojcem duchownym kapłanów w dekanacie żelechowskim (8.12.2016 r.)

Ks. mgr Sławomir POŁÓG – zwolniony z urzędu proboszcza parafii Wargocin (31.12.2016 r.) i mianowany proboszczem parafii Czołomyje (1.01.2017 r.)

Ks. mgr Marcin PRUDACZUK – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie parczewskim (23.12.2016 r.)

Ks. mgr lic. Przemysław RADOWYSKI – mianowany diecezjalnym duszpasterzem niewidomych (1.01.2017 r.)

Ks. dr Jarosław RUCIŃSKI – włączony do Zespołu Redakcyjnego dokumentu końcowego II Synodu Diecezji Siedleckiej (16.11.2016 r.)

Ks. kan. Krzysztof SKWIERCZYŃSKI – wyłączony ze składu Rady Duszpasterskiej Diecezji Siedleckiej (21.11.2016 r.)

Ks. kan. mgr lic. Grzegorz SUCHODOLSKI – włączony do składu Rady Duszpasterskiej Diecezji Siedleckiej (21.11.2016 r.)

Ks. kan. dr Paweł WIATRAK – wyłączony ze składu Rady Duszpasterskiej Diecezji Siedleckiej (21.11.2016 r.)

Ks. mgr Dariusz WÓJCIK – mianowany referentem duszpasterstwa rodzin w dekanacie adamowskim (8.11.2016 r.)

Ks. prał. Stanisław ZAJKO – wyłączony ze składu Diecezjalnej Komisji Artystyczno-Architektonicznej (31.12.2016 r.)

Ks. mgr lic. Mariusz ZANIEWICZ – włączony do składu Rady Duszpasterskiej Diecezji Siedleckiej (21.11.2016 r.)

Ks. mgr Artur ZBAŃSKI – mianowany referentem ds. liturgii w dekanacie garwolińskim (8.12.2016 r.)

Ks. prał. mgr Sławomir ŻARSKI – w związku z ekskardynacją z Diecezji Siedleckiej i inkardynacją do Diecezji Warszawsko-Praskiej przeniesiony z grona kanoników gremialnych do grona kanoników honorowych Kapituły Kolegiackiej Garwolińskiej (21.11.2016 r.)

SUSPENDOWANI:

Ks. mgr Marcin GOCHNIO – suspendowany (9.12.2016 r.)

KOMUNIKATY KURII

ZAPROSZENIE NA ZJAZD ORGANISTÓW

Kuria Diecezjalna, Komisja d.s. Muzyki Kościelnej zawiadamia, że dn. 22 listopada 2016 r. (wtorek), w dniu wspomnienia liturgicznego św. Cecylii, patronki muzyków kościelnych, w sali konferencyjnej Centrum Duszpastersko-Charytatywnego przy Kurii Siedleckiej odbędzie się Dzień Skupienia dla Organistów naszej Diecezji.

Przewidywany jest następujący program:

- Godz. 9.00**   rejestracja w recepcji
- Godz. 9.30**   sprawy organizacyjne
- Godz. 9.45**   Katecheza formacyjna - Ks. Waldemar Mróz
- Godz. 10.30**   wykład: *Muzyka organowa w liturgii kościoła rzymskokatolickiego w Polsce po Soborze Watykańskim II* – Ks. dr hab. Michał Szulik
- Godz. 11.30**   (w katedrze) przygotowanie liturgii i możliwość przystąpienia do sakramentu pokuty
- Godz. 12.00**   Msza Św. w katedrze
- Godz. 13.00**   spotkanie przy herbacie

Prosimy Czcigodnych Księży Proboszczów o przekazanie zaproszenia P.P. Organistkom i Organistom oraz zachęcenia do przyjazdu, aby wszyscy pełniący funkcję organisty mogli wziąć udział w spotkaniu.

Koszt uczestnictwa wynosi 40 PLN.

ks. Michał Roman Szulik
Przewodniczący DKMK

Siedlce, dnia 7 listopada 2016 r.

KWESTIONARIUSZ PARAFIALNY

Zwracam się do Czcigodnych Księży Proboszczów z prośbą o wypełnienie i zwrócenie do Kurii za pośrednictwem swego Księdza Dziekana, do końca stycznia 2017 r., poniższego kwestionariusza z danymi za rok 2016. Ponieważ uzyskane informacje są niezbędne do przygotowania corocznego, diecezjalnego sprawozdania do Stolicy Apostolskiej, dlatego proszę o terminowe przekazanie kwestionariusza.

Istnieje też możliwość przesłania Kwestionariusza drogą e-mailową na adres kanclerz@idsl.pl.

ks. Jan Babik
Kanclerz

KWESTIONARIUSZ

- Parafia pw. .... w .....
- Dokładny adres: ul. ...., poczta z kodem .....
- E-mail parafii ....., www. parafii .....
1. Numery telefonu (stacjonarny i komórkowy):
- Ks. Proboszcza .....
- Księży wikariuszy i innych księży (*nazwisko z przyporządkowanym numerem*) .....
- .....
2. Ogólna liczba mieszkańców na terenie parafii .....
- A. Liczb katolików .....
- B. Ogólna liczba niekatolików na terenie parafii ....., w tym:
- a/ prawosławnych .....
- b/ mariawitów .....
- c/ z innych Wspólnot chrześcijańskich (jakich, liczba) .....
- d/ z religii niechrześcijańskich (jakich, liczba) .....
- e/ świadków Jehowy .....
- f/ inne sekty .....

3. Liczba konwersji w parafii w 2016 r. ....
4. Liczba osób, które formalnie, z pisemnym potwierdzeniem, wystąpiły z Kościoła .....
5. Ogólna liczba chrztów w parafii w 2016 r. ...., w tym:
  - A. Od urodzenia do 1 roku .....
  - B. Od 1 do 7 lat .....
  - C. Powyżej 7 lat .....
6. Liczba bierzmowanych w parafii w 2016 r. ...., nazwisko szafarza .....
7. Liczba pierwszych Komunii św. ....
8. Ilość rozdanych Komunii św. ....
9. Ogólna liczba zawartych małżeństw kanonicznych w parafii ..., w tym:
  - A. Między katolikami .....
  - B. Między katolikiem i nie katolikiem .....
10. Liczba związków niesakramentalnych ....., w tym .....:
  - A. Mających przeszkody do zawarcia małżeństwa .....
  - B. Nie mających przeszkód do zawarcia małżeństwa .....
11. Liczba wiernych, którym udzielono sakramentu chorych .....
12. Liczba zmarłych .....
13. Zgromadzenia zakonne działające w parafii:
  - A. Nazwa zgromadzenia męskiego:
    - ....., ilość domów ..., liczba ojców ..., braci ...
    - ....., ilość domów ..., liczba ojców ..., braci ...
    - ....., ilość domów ..., liczba ojców ..., braci ...
  - B. Nazwa zgromadzenia żeńskiego:
    - ....., ilość domów ..., liczba siostr ...
    - ....., ilość domów ..., liczba siostr ...
    - ....., ilość domów ..., liczba siostr ...
14. Dane o placówkach działających na terenie parafii, prowadzonych przez Kościół:
  - A. Szkoły katolickie: liczba szkół....., rodzaj ....., liczba uczniów .....
  - B. Domy opieki: liczba domów ....., rodzaj ....., liczba pensjonariuszy .....
  - C. Domy dziecka: liczba domów ....., liczba dzieci .....

ZAPROSZENIE NA MARSZ DLA ŻYCIA I RODZINY

Drogi Księżu Proboszczu!

„Światło dla Życia” pod takim hasłem już po raz dziewiętnasty w Siedlcach w **środe 28 grudnia 2016 r.** przejdzie Marsz dla Życia i Rodziny. To publiczna manifestacja przywiązania do wartości rodzinnych i szacunku dla życia ludzkiego.

Marsz rozpocznie się w katedrze siedleckiej Mszą świętą w intencji ochrony życia ludzkiego pod przewodnictwem Biskupa Piotra Sawczuka o godz. 18.00. Następnie przejdziemy z modlitwą różańcową do kościoła św. Stanisława B.M. Tutaj będzie prowadzona modlitwa wynagradzająca za grzechy przeciwko życiu ludzkiemu.

Zapraszamy do udziału mieszkańców Siedlec i okolic, którym troska o ochronę życia ludzkiego jest szczególnie bliska. Zapraszamy rodziny z dziećmi. Prosimy o zabranie ze sobą lampionów.

Na zakończenie spotkania odbędzie się obrzęd błogosławieństwa dzieci i kobiet oczekujących potomstwa.

Z wyrazami szacunku

ks. Jacek Sereda

Duszpasterz rodzin

Diakonia Życia Kościoła Domowego

Siedlce, dnia 22 grudnia 2016 r.

**ZAPROSZENIE
DO ODPRAWIENIA NABOŻEŃSTWA
W INTENCJI OCHRONY LUDZKIEGO ŻYCIA**

Mając na uwadze prowadzoną obecnie społeczną debatę o nowelizacji ustawy dotyczącej obrony życia od momentu poczęcia aż do naturalnej śmierci zachęcam serdecznie duszpasterzy oraz wiernych Diecezji Siedleckiej do organizowania i włączenia się w marsze oraz nabożeństwa w intencji ochrony ludzkiego życia dnia 28 grudnia 2016 r.

Proszę Księży Proboszczów, by tego dnia odprawili nabożeństwo w intencji dzieci poczętych (materiały liturgiczne znajdują się w załączniku) oraz zaprosili wiernych, by w swoich domach wraz z całą rodziną odmówili Tajemnicę różańca – Narodzenie Chrystusa – w tej intencji.

Niech Nowonarodzony Chrystus, Dawca Życia, obdarza wszystkich swym błogosławieństwem

ks. dr Jerzy Duda
Dyrektor Wydziału Duszpasterskiego

Siedlce, dnia 22 grudnia 2016 r.

NABOŻEŃSTWO W INTENCJI DZIECI POCZĘTYCH. ŚWIĘTO ŚW. MŁODZIANKÓW

Wystawienie Najświętszego Sakramentu. Pieśń eucharystyczna np.: „O zbawcza Hostio”

I. Uwielbienie Jezusa Eucharystycznego – kapłan prowadzący

Z Ewangelii wg św. Jana (1,1-5):

Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga, i Bogiem było Słowo. Ono było na początku u Boga. Wszystko przez Nie się stało, a bez Niego nic się nie stało, [z tego], co się stało. W Nim było życie, a życie było światłością ludzi, a światłość w ciemności świeci i ciemność jej nie ogarnęła.

Panie Jezu Chryste, wierzymy i wyznajemy, że to Ty jesteś Słowem, które stało się Ciałem i zamieszkało wśród nas. Wierzymy, że jesteś teraz z nami, żywy i prawdziwy Bóg w Najświętszym Sakramencie. Nasz Zbawicielu żyjący pośród nas, który stałeś się Chlebem łamanym za życie świata, chcemy Cię uwielbiać – Boga Wcielonego, Boga, który przyjął ludzkie ciało z Maryi Dziewicy.

Akt uwielbienia

Nasz Zbawicielu przyjmij naszą wspólną modlitwę uwielbienia, którą zanosimy słowami: *Tobie, o Panie, nasz hołd składamy.*

Jezu Chryste, narodzony w Betlejem z Dziewicy Maryi. *Tobie, o Panie, nasz hołd składamy.*

Jezu Chryste prawdziwy Boże nasz. *Tobie, o Panie, nasz hołd składamy.*

Jezu Chryste, pełnio objawienia nieskończonej mądrości i miłości Ojca. *Tobie, o Panie, nasz hołd składamy.*

Jezu Chryste, jedyna miłości i nasze najwyższe dobro. *Tobie, o Panie, nasz hołd składamy.*

Jezu Chryste, pośredniku i drogo do domu Ojca. *Tobie, o Panie, nasz hołd składamy.*

Jezu Chryste, jedyna prawdo i światłości świata. *Tobie, o Panie, nasz hołd składamy.*

Jezu Chryste, prawdziwie obecny w tym Sakramencie Miłości. *Tobie, o Panie, nasz hołd składamy.*

Uwielbiamy Cię, Jezu Chryste, który jesteś Słowem Przedwiecznym, „Bóg z Boga i Światłość ze Światłości; który stałeś się człowiekiem, aby nas zbawić oraz za to, że jako Syn Człowieczy uświęciłeś Rodzinę Nazaretąską. Uwielbiamy Cię, Jezu Chryste, bo przez Mękę i śmierć na krzyżu odkupiłeś świat, a zmartwychwstając trzeciego dnia ogłosiłeś zwycięstwo życia nad śmiercią, wchodząc w ten sposób w dzieje wszystkich rodzin, których posłannictwem jest służba życiu.

Teraz wspólnie uwielbiamy nowo narodzonego Chrystusa.

Kolęda „Dzisiaj w Betlejem”

Akt dziękczynienia

Możliwość świadectw małżonków dotyczących życia łaską sakramentu małżeństwa.

Panie Jezu Chryste, który jesteś mocą naszych rodzin, pragniemy teraz wyrazić naszą wdzięczność za dobro, którego udzielasz małżonkom, połączonych sakramentalnym węzłem małżeństwa.

Będziemy powtarzać: *dziękujemy Ci Jezu.*

Poszczególne wezwania może przeczytać jedno z małżonków.

- za naszych rodziców i dar życia, za ich miłość, trud i poświęcenie, wołamy do Ciebie...
- za małżonków i ich słowa przysięgi małżeńskiej, wołamy do Ciebie...
- za małżonków, którzy w duchu ofiarnej miłości przyjmują każde dziecko, jako najcenniejszy dar ich sakramentalnego związku, wołamy do Ciebie...
- za rodziców, którzy uczą swoje dzieci szacunku dla daru życia i wdzięczności wobec Stwórcy za ludzkie życie wraz z jego bogactwem, wołamy do Ciebie...
- za rodziców, którzy wychowują swoje dzieci do miłości i czystości, wołamy do Ciebie...
- za rodziców, którzy tworzą atmosferę sprzyjającą rozwojowi powołania młodego człowieka do życia w małżeństwie, w kapłaństwie lub w zgromadzeniu zakonnym, wołamy do Ciebie...

Pieśń dziękczynna: „Dzięki o Panie...”

Akt prześlągania za grzechy *in vitro*

Panie Jezu Chryste, Ty wyznaczasz małżonkom zaszczytne, ale i trudne zadanie – rodzicielstwo. Dziś jest wiele małżeństw, które nie mogą mieć dzieci i uciekają się do metod niezgodnych z Twoim prawem. Coraz częściej dostrzegamy, że współczesny człowiek dzięki potędze swego umysłu wkracza w Twoje kompetencje i dzięki technice doprowadza do powstania nowego życia w laboratorium.

Każde życie poczęte metodą *in vitro* jest okupione śmiercią wielu dzieci w okresie embrionalnym. Na naszych oczach w parlamencie, a nawet w społeczeństwie rozgorzała walka – czy wolno posługiwać się tą metodą w przekazywaniu życia. Już na Synaju wybrzmiało wyraźne: *Nie zabijaj!* Przychodzimy do Ciebie z tym trudnym problemem. Chcemy bronić świętości małżeństwa i świętości aktu małżeńskiego, który daje początek życiu ludzkiemu, dlatego wołamy: *wysłuchaj nas Panie!*

Poszczególne wezwania może przeczytać jedno z małżonków.

- Jezu, źródło prawdziwej miłości małżeńskiej, spraw, aby serca wszystkich małżonków wypełnione były szacunkiem dla Twojego prawa w dziedzinie przekazywania życia ludzkiego, Ciebie prosimy...
- Jezu, natchnij lekarzy i naukowców, aby z pokorą i posłuszeństwem odnosili się do Twoich nakazów, Ciebie prosimy...
- Jezu, użyż swego światła polskim parlamentarzystom, aby w dziedzinie przekazywania życia nie lekceważyli Twoich nakazów, Ciebie prosimy...
- Jezu, wspomagaj małżonków, którzy nie mogą doczekać się potomstwa, aby zawsze szukali Twojej woli i dali się prowadzić Twojej Mądrości, Ciebie prosimy...
- Jezu, dopomóż małżonkom bezdzietnym, aby mogli cieszyć się rodzicielstwem, jako darem Nieba, Ciebie prosimy...
- Jezu, dopomóż małżonkom, którzy nie będą mogli mieć własnego potomstwa, aby decydowali się na przyjęcie dziecka drogą adopcji, a nie uciekali się do metod niezgodnych z Twoim prawem i nauką Kościoła, Ciebie prosimy...
- Jezu, spraw, aby ojcowie i matki wpatrując się w przykład miłości Twojej Matki Maryi i św. Józefa czynili ze swej rodziny „sanktuarium życia”, Ciebie prosimy...

Celebrans: Odkupicielu wszystkich ludzi, prosimy Cię, wlej w nasze serca bezinteresowną miłość i spraw, aby nasze rodziny były otwarte na przyjęcie każdego dziecka, a przyjmując je z radością troszczyły się o katolickie wychowanie. Niech szanują Twoje Prawo w przekazywaniu życia. Niech naśladują przykład miłości Twojej Matki Maryi i św. Józefa i doprowadzą swoje dzieci do dojrzałej miłości, aby później swoim życiem dawały świadectwo o Tobie nasz Zbawicielu, którego dziś uwielbiamy, z Bogiem Ojcem i Duchem Świętym na wieki wieków. Amen.

Teraz, wedle uznania, można wspólnie zaśpiewać pieśń „Przykazanie nowe daję wam”.

Akt wynagrodzenia za grzechy aborcji

Panie Jezu Chryste, rozważając tajemnicę Twojego narodzenia chcemy przepraszać Cię za grzechy przeciwko życiu ludzkiemu, zwłaszcza za zabójstwa dzieci przed ich przyjściem na świat.

Pragniemy przepraszać za brak miłości wobec życia i lekceważenie Twoich świętych nakazów, dlatego wołamy: *Przepraszamy Cię Panie!*

Poszczególne wezwania może przeczytać jedno z małżonków.

- za brak szacunku dla kobiet oczekujących narodzin swojego dziecka, *przepraszamy Cię Panie*
- za naśmiewanie się z rodzin wielodzietnych i obojętność na ich potrzeby, *przepraszamy Cię Panie*
- za tych, którzy przyczyniają się do zabójstwa dzieci nienarodzonych, *przepraszamy Cię Panie*
- za łamanie praw osoby ludzkiej, a przede wszystkim prawa do życia i do egzystencji godnej człowieka, *przepraszamy Cię Panie*
- za egoizm małżonków przejawiający się w zamknięciu na przyjęcie nowego życia, przez sztuczne niszczenie płodności i lekceważenie w swoim sercu przykazania „nie zabijaj!”, *przepraszamy Cię Panie*
- za kontrolę „jakości dziecka” w okresie prenatalnym i rzekomo „legalne” zabijanie z powodów eugenicznych, *przepraszamy Cię Panie*
- za rozbijanie małżeństw, łamanie wierności małżeńskiej, rozwiązłość obyczajów, konflikty rodzinne, uleganie nałogom i nieodpowiedzialne postępowanie, *przepraszamy Cię Panie*

- za nadużycia tzw. edukacji seksualnej dzieci i młodzieży, osłabienie naturalnej wrażliwości i wstydlivosti młodych oraz ośmieszanie cnoty czystości, *przepraszamy Cię Panie*
- za brak szacunku wobec ludzkiego ciała i niewłaściwe myślenie o ludzkiej płciowości, szczególnie za szerzenie ideologii gender, *przepraszamy Cię Panie*
- za to, że nie traktujemy naszego ciała jako świątyni Ducha Świętego i że nie pamiętamy, iż jest ono przeznaczone do zmartwychwstania i chwały wiecznej, *przepraszamy Cię Panie*

Celebrans: Zanosimy do Ciebie gorące prośby w intencji tych, którzy dopuszczają się zbrodni dzieciobójstwa. Przebacz matkom i ojcom, którzy nie mieli odwagi przyjąć dziecka, które im powierzyłeś. Przebacz lekarzom, którzy są powołani, aby ratować życie, a sprzeniewierzyli się przysiędze Hipokratesa. Przebacz pielęgniarkom, które nie stanęły w obronie każdego poczętego dziecka. Udziel im wszystkim światła i mocy, aby zawsze broniły tych najmniejszych, których Panie ochraniasz w sposób szczególny. Niech nasza Ojczyzna mężnie broni życia i godności każdego człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci, abys mógł królować w każdej naszej Rodzinie, w Ojczyźnie i w całym świecie.

Panie Jezu, ogarnij swym Miłosierdziem wszystkie kobiety, które dopuściły się grzechu aborcji, uwolnij je z dręczących wyrzutów sumienia, ulecz rany serca, które krwawią mimo odbytej spowiedzi, obmyj łzy wylewane nocą w samotności. Ty jeden, Panie nasz, znasz ich ból, Ty wzięłeś ten grzech na krzyż. Spraw, aby zaczęły żyć nowym życiem od tej chwili, od teraz. Wlej w ich serca ufność w Twoje miłosierdzie, by uwierzyły, że nawet tak wielka wina może stać się błogosławiona, że nie ma takiego grzechu, który zamykałby drogę do Ciebie.

Miłości Miłosierna, wlej we wszystkie serca zranione tym strasznym grzechem, moc i odwagę, by od tej chwili zaczęły bronić każdego poczętego życia, poprzez wszystkie możliwe formy: modlitwę Duchowej Adopcji, pomoc rodzinom wielodzietnym i samotnym matkom, życzliwe słowo, ofiary i wyrzeczenia.

Trzykrotny śpiew „Święty Boże...”.

Celebrans: Teraz, trwając w ciszy polecajmy wszystkich, którzy stoją na staży ludzkiego życia od poczęcia do naturalnej śmierci. Polecajmy także nasze rodziny, aby były otwarte na dar życia. Prośmy także za tymi, którzy błądzą w swoim życiu dopuszczając się grzechu zabijania nienarodzonych.

Chwila ciszy na indywidualną modlitwę.

Modlitwa Papieża Benedykta XVI w intencji życia

Panie Jezu, który wiernie nawiedzasz i wypełniasz Twoją obecnością Kościół i historię ludzi, który w godnym podziwu Sakramencie Twojego Ciała i Twojej Krwi czynisz nas uczestnikami życia Bożego i dajesz nam przedsmak radości życia wiecznego, uwielbiamy Cię i błogosławimy. W pokornym uniżeniu przed Tobą. Źródło i Miłośniku życia, prawdziwie obecny i żywy pośród nas, błagamy Cię:

Ożyw w nas szacunek dla każdego rodzącego się ludzkiego życia, uzdolnij nas do dostrzegania wspaniałego dzieła Stwórcy w owocu matczynego łona, przygotuj nasze serca do hojnego przyjęcia każdego dziecka, które sposobi się do życia. Błogosław rodziny, uświęcaj małżeństwa, uczynń płodną ich miłość. Oświecaj światłem Twojego Ducha decyzje parlamentów, aby ludy i narody uznawały i szanowały świętość życia, każdego ludzkiego życia. Kieruj pracą naukowców i lekarzy, aby postęp przyczyniał się do pełnego dobra osoby ludzkiej i aby nikogo nic zabijano i nikt nie doświadczał niesprawiedliwości. Obdarz twórczą miłością rządzących i ekonomistów, aby umieli przewidywać i zapewniać odpowiednie warunki, tak aby młode rodziny mogły ze spokojem otworzyć się na przyjęcie kolejnych dzieci. Pociasz pary małżeńskie, które cierpią z powodu niemożności posiadania dzieci i w Twojej dobroci zapewnij im to, czego pragną. Ucz wszystkich opieki nad sierotami i dziećmi opuszczonymi, aby mogły doświadczyć ciepła Twojej miłości, pocieszenia Twojego Boskiego Serca. Wraz z Maryją, Twoją Matką, kobietą wielkiej wiary, w której łonie przybrałeś naszą ludzka naturę, od Ciebie, który jesteś naszym jedynym i prawdziwym Dobrem i Zbawicielem, oczekujemy siły, aby kochać życie i służyć mu, w nadziei na życie wieczne w Tobie, w jedności z Błogosławioną Trójcą. Amen.

Pieśń: „Przed tak wielkim Sakramentem”

Módlmy się.

Panie Boże, wierzymy i wyznajemy, + że Jezus Chrystus narodzony z Dziewicy Maryi i umęczony na krzyżu jest obecny w Najświętszym Sakramencie, * spraw, abyśmy z tego Boskiego źródła czerpali łaskę wiecznego zbawienia. Przez Chrystusa Pana naszego.

Błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem.

Po błogosławieństwie można zaśpiewać kolędę „Bóg się rodzi” lub inną.

Podziękowania.

Apel Jasnogórski.

ZMARLI KAPŁANI

KS. KAN. ZDZISŁAW ZIELONKA (1931-2016)

Urodził się 12.10.1931 r. w miejscowości Kolonia Łazy, w parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Łukowie. Ukończył Liceum Ogólnokształcące w Łukowie otrzymując świadectwo dojrzałości w 1951 r. Wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach, skąd po dwóch latach studiów (1951-1953) przeniósł się do seminarium Księży Saletynów. Po roku wystąpił i podjął pracę zawodową, odbył zasadniczą służbę wojskową pracując w kopalni w latach 1954-1955.

Ukończył kursy katechetyczne w Kielcach oraz Liceum Pedagogiczne i pracował jako katecheta w parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Łukowie.

Ponownie został przyjęty do seminarium duchownego w Siedlcach i po odbyciu dalszych studiów, otrzymał święcenia kapłańskie 12.06.1965 r. w katedrze siedleckiej z rąk bpa Ignacego Świrskiego.

Jako wikariusz pracował w parafiach: Sadowne (1965-1967), Łosice (1967-1969), Sterdyń (1969-1970), Terespol (1970-1972), Biała Podl. św. Anny (1972-1973).

Na samodzielnych placówkach duszpasterskich w diecezji pracował w następujących parafiach: Horbów (1973-1982), Opole Podedwórze (1982-1983), Wyszków (1983-1987), Łukowce (1987-2003).

Zwolniony został w 2003 r. z duszpasterstwa parafialnego i podjął posługę kapelana szpitala w Parczewie.

Bp Zbigniew Kiernikowski mianował go 23.01.2004 r. kanonikiem honorowym Kapituły Kolegiackiej Łukowskiej.

Przeszedł na emeryturę z dniem 1.02.2012 r. z zamieszkaniem w budynkach parafii św. Jana Chrzyciela w Parczewie. Tutaj czynnie uczestniczył w życiu parafialnym pomagając w duszpasterstwie w miarę swoich sił. Był cichym i życzliwym kapłanem, chętnie posługiwał w konfesjonale i wspierał konfratrów w duszpasterstwie przy sanktuarium Matki Bożej Królowej Rodzin w Parczewie.

Dnia 19 listopada, po południu, udał się do kościoła i usiadł w konfesjonale z posługą kapłańską i tam zmarł. Przeżył 85 lat i 51 lat w kapłaństwie.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 23 listopada w Parczewie w bazylice pw. św. Jana Chrzciciela. Mszy św. pogrzebowej przewodniczył biskup siedlecki Kazimierz Gurda, który wygłosił homilię. Eucharystię współkoncelebrowało około 90 kapłanów z diecezji siedleckiej, drohiczyńskiej i warszawsko-praskiej. Bazylika nappełniła się wiernymi z parafii parczewskich oraz delegacjami z innych parafii, w których pracował zmarły kapłan. Obecna była rodzina zmarłego, przyjaciele, siostry zakonne, młodzież i delegacja ze Szpitala Miejskiego w Parczewie. Oprawę liturgiczną przygotowała parafialna służba liturgiczna i śpiewał chór parafialny.

Po zakończeniu Mszy św. nastąpiło ostatnie pożegnanie przez kapłanów i świeckich. Ks. prałat Mieczysław Onyśk, aktualnie proboszcz parafii Knychówek, a kiedyś przekazujący parafię Łukowce ks. Zdzisławowi. Również przedstawiciel parafii Łukowce, który z wielką serdecznością i wdzięcznością wspominał pracę duszpasterską i administracyjno-gospodarczą byłego proboszcza. W imieniu personelu Szpitala Miejskiego w Parczewie, zmarłego kapelana pożegnał dyrektor Janusz Hordejuk. Wszyscy przemawiający podkreślali wiele pozytywnych cech, jakie dało się widzieć w życiu i posłudze ks. Zdzisława: skromność, życzliwość, dobroć i modlitwę.

Na zakończenie miejscowy proboszcz ks. prałat Tadeusz Lewczuk podziękował wszystkim zgromadzonym za obecność i modlitwę za zmarłego kapłana. Odszedł do Pana w dniu zakończenia Roku Miłosierdzia i transmisji uroczystości z Łagiewnik, i w godzinie miłosierdzia na miejscu wieloletniej posługi miłosierdzia w konfesjonale.

Ciało zmarłego przeniesiono w kondukcje żałobny na miejscowy cmentarz i tam złożono do grobu. Ostatniemu pożegnaniu przewodniczył biskup siedlecki, a wszyscy zebrani zegnali ks. Zdzisława Zielonkę modlitwą pełną wiary i nadziei w zmartwychwstanie i życie wieczne.

Requiescat in pace.

ks. Bernard Błoński

SPIS TREŚCI

Episkopat Polski

Uchwała w sprawie udzielenia dyspensy od obowiązku zachowania wstrzemięźliwości od pokarmów mięsnych	449
Komunikat w sprawie Dnia Solidarności z Kościołem Prześladowanym	450
Apel na XVII Dzień Modlitwy i Pomocy Materialnej Kościołowi na Wschodzie	451
XVII Dzień Modlitwy i Pomocy Materialnej Kościołowi na Wschodzie	453
List pasterski z okazji Roku św. Brata Alberta	455

Jubileuszowy Akt przyjęcia Jezusa za Króla i Pana

List pasterski EP w sprawie <i>Jubileuszowego Aktu przyjęcia Jezusa za Króla i Pana</i>	461
Katecheza nr 1 – Królowanie Boga w Biblii	466
Katecheza nr 2 – Królowanie Jezusa według <i>Quas primas</i>	483
Katecheza nr 3 – Jezus Król w Katechizmie Kościoła Katolickiego	491
Jubileuszowy Akt przyjęcia Jezusa Chrystusa za Króla i Pana	499

Biskup Siedlecki

Dekret	508
Zaproszenie na spotkanie formacyjno-duszpasterskie	509
Dekret o korektach w statucie Kapituły Kolegiackiej w Garwolinie	510
Dekret o włączeniu się do programu „Rodzina Rodzinie”	511
Zaproszenie na rekolekcje kapłańskie cz. I	512
Zaproszenie na rekolekcje kapłańskie cz. II	514
Zaproszenie na rekolekcje kapłańskie cz. III	516
Zaproszenie na rekolekcje kapłańskie cz. IV	518
Dekret o udzieleniu dyspensy w piątek 30 grudnia 2016 r.	520

Inauguracja Roku Maryjnego w Diecezji Siedleckiej

List pasterski na Adwent (2016)	521
Homilia wygłoszona podczas Mszy Świętej w Uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP	525
Relacja z inauguracji Roku Maryjnego.....	529
Modlitwa Jubileuszowa	530

Zmiany wśród duchowieństwa	531
---	------------

Komunikaty Kurii

Zaproszenie na zjazd Organistów	534
Kwestionariusz parafialny	535
Zaproszenie na Marsz dla Życia i Rodziny	538
Zaproszenie do odprawienia nabożeństwa w intencji ochrony ludzkiego życia	539
Nabożeństwo w intencji dzieci poczętych. Święto św. Młodzianków	540

Zmarli kapłani

Ks. kan. Zdzisław Zielonka (1931-2016)	547
--	-----

ISSN 1230-7165

Wydawca:
Wydawnictwo Diecezji Siedleckiej

Unitas
wydawnictwo

08-110 Siedlce, ul. Szkolna 22
tel. 530 742 909

e-mail: wydawnictwo@wydawnictwo-unitas.pl

Nakład: 1000 egz.

Redaktor naczelny: ks. dr Jacek Szostakiewicz
Numer zatwierdził: ks. mgr lic. Jan Babik, kanclerz